

אתתוקים

טונים ותוכן של הילדים אוהבים

מקץ תטפ"ד

מצוקף לגליון מספר 514

מצוקף למגזין
'טועמיה'

פנים מאידות 8 ידושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

איך יודעים שהחלום אמיתי?

"והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן, דלות ורעות תאר מאד... לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרע". (בראשית מא ט)

ליל שבת הגיע. בין מנחה לערבית, נעמד סבא והושע בבית הכנסת, למסר דבר תורה קצר על הפרשה.

"פרט מענין ומשעשע נקלע לךרפי השבוע", פתח סבא את דרשתו. "איני יודע מיהו שאחראי ליצירה, אבל אחד מרבני החידור ציר לילדים בדפי הקשר ציור - שהוא 'ספורנו' מפרש..."

"את דפי הפרשה מצייר מושיקו!" קרא מישהו מהקהל.

"מושיקו?" סבא הפתע מאד, וחפש בעיניו את הנער הנבון. "הקשיבו... זה ציור שחייבים לראות. הפרות השמנות שם נראות אמיתיות ומציאותיות ממש, אולם הרזות - הן רזות כל כך, שנודאי אין דברים כאלה במציאות... נכר בברור שהן לא העתקו משום תמונה".

מושיקו הסמיק מאד. הוא לא הבין לאן מכונים דברי סבא.

"וזה ממחיש לנו במדק את דברי הספורנו!" המשיך סבא. "הספורנו שואל, הרי אין אדם חולם אלא מהרהורי לבו. אם כך, מדוע התעסק פרעה כה ברצינות בחלומו? אולי חלם סתם מהרהורי לבו?"

עונה הספורנו - לכן הדגיש פרעה בדבריו לגבי הפרות הרזות: 'לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרע'. לא היו פרות כאלה במציאות! אם כך, לא יתכן שהפרות עלו לחלומי סתם מתוך הזכרון - והרי זו

הוכחה שמדבר בחלום אמיתי ובעל משמעות..."

כשפסים, נגש ללחץ את ידו של מושיקו. "למדת את כלנו משהו בצירוף המקרים."

תמשיך ותצליח, ר' משה!"

שהתחלתי לצייר ציורים בחידור... מושיקו היה די גלוי לב להגיד זאת למזכיר. "מה הבעיה?" עוֹד אותו ר' רפאל, תדבר עם איציק, הנכד שלומד אצלנו, ותגיד לו שייספר לסבא שאתה מצייר."

הרעיון מצא חן בעיני מושיקו. פיון שיעד שסבא יתענין ויבקש להתבונן בציוריו - החליט להשקיע השבוע בציורים נאים במיוחד.

כך ישב מושיקו ביום חמישי אחר הצהריים במשרדי החידור, דפדף באנציקלופדיות ואיר בדקנות משכנעת שבע פרות שמנות ומרשימות.

עם הפרות הרזות, היה הענין מסבך יותר. מושיקו חפש וחפש, אך לא הצליח למצא המחשה טובה מספיק, ממנה יוכל להעתיק את הציור כך שידמה למציאות ממש.

השעה התאחרה, בגנו החידור התרוקן. 'נו, מה עם הציורים לצלום?' ר' רפאל המזכיר ירז את מושיקו.

"אפטר לשאל שאלה?" מושיקו היה נבון. "האם אתה רואה הבדל באיכות הציור בין הפרות השמנות והרזות?"

הוא קנה שהמזכיר יאמר שאין הבדל. כך יוכל להיות בטוח שגם הפרות הרזות, אותן ציר בליט בררה לפי דמיונו, עומדות באותו רף גבוה..."

"ודאי שיש הבדל!" קרא רפאל. "הפרות השמנות, שאותן העתקת, נראות ממש כמו תמונה אמיתית..."

הוא היה בטוח שזו מחמאה, אבל למושיקו הייתה זו מכה נצחת. עתה ידע בברור הציור אינו משלם. מזל שיעדין לא דבר עם איציק, הוא לא היה רוצה שסבא יהושע יראה את ציוריו השבוע. שלא יחשב שאינו מסגל להוציא ציורים אמתיים ומשכנעים בכל פרטיהם..."

אם היה מישהו בשכונה שלא אהב לפגש את סבא יהושע, היה זה הנער מושיקו.

"אתה בחור מכשור שייכול לעשות הרבה דברים טובים", היה סבא חוזר ואומר בכל פעם שרואהו יושב בפנת רחוב. "גם אם ללמד אינו מצליח, זה חבל שאתה מבזבז ימים שלמים בחסר מעש!"

מושיקו לקח ללב את דברי סבא, ועל פו, מאז שהחל את עבודתו החדשה, היה אומר: חבל שסבא לא רואה אותי עכשוו!

לעבודה הגיע בזכות אחד מרבני החידור, שפגש אותו באחד הימים, ונזכר בציורים שבהם היה מושיקו הילד ממלא את מחברותיו, פיון שלכתב ולקרא לא הצליח.

"ציורים יפים צירית!" נהנה הרב'ה להזכר. "אפלו שמרתי אצלי אחדים מהם... ואנחנו בדייק מחפשים כאן בחידור מי שיצייר ציורים לקשוי הקירות ולדפי פרשת השבוע..."

מושיקו הצייר מסתבך עם תמונות להעתיק מהן פרות רזות ושמנות

כך החל מושיקו לעבוד.

"אני אמנם עדין לא תלמיד חכם גדול", היה חושב, "אבל כבר אי אפטר לומר שאני בטלן... ובעצם, אני די דומה לר' יהושע, שמחפש תמיד על פרשת השבוע. נכון שאני לא מחפש חדושים - אבל לפחות אני מצייר על הפרשה..."

רפאל, המזכיר של החידור, היה מרצה מאד מעבודתו היפה של מושיקו.

"הייתי רוצה שר' יהושע ידע שאני עסוק במעשים מועילים", אמר לו מושיקו יום אחד, "אבל לא נעים לבוא פתאום ולספר לו

ואלה תולדות

רבי יוחנן טברסקי מטאלנא

נהג בפשטות ובצניעות והלך תדיר לטישים של אדמו"רים שונים. בסוף ימיו התקבצו סביבו החסידים.

הספר "שיח יחננו" יצא לאחר פטירתו, ובו מדברי תורתו על חנכה ועוד. נפטר בכ"ה בכסלו תשנ"ט

עקב ענוה - יראת ה'

שעה. מדוע התעכב האוטובוס? מדוע לא הגיע? אלו היה ר' בן ציון יודע שפך יהיה, יכול היה להמתין בנחת לרבי כְּאִשֶׁר נָאָה וַיָּאָה...
בינתיים סיים הרבי את תפלתו בנחת, וירד גם הוא את ההר בדרכו לתחנה, כשהוא רענן ופניו מאירות.
בעוד ר' בן ציון מתבטל בתוכו, התעניין בו הרבי ברגש: "האוטובוס לא הגיע? וכך אתה עומד כאן כל כך הרבה זמן? אוי, רחמונעסו!"

באותה שנה חל ל"ג בעומר ביום ששי. הייתה זו שעת בקר מקדמת, ור' בן ציון ק. מהר אל תחנת האוטובוס של 'אגד', שם קנה להספיק את הנסיעה הראשונה למירון, להתפלל שחרית ולשוב הביתה מבעוד יום.
"הו, ר' בן ציון!" שמע קריאה מחממת לבבות. על ספסל התחנה ישב רבי יוחנן טברסקי, לימים, הרבי מטאלנא זצוק"ל, אבל כבר אז, יהודי צדיק וקדוש, בנם של קדושים.
ר' יוחנן לחץ את ידו. "כמה טוב שגם אתה נוסע למירון! נסע ביחד!"

מספר דקות חלפו, והנה רכב גדול ומפאָר עוצר לידם.

רבי יוחנן טברסקי מטאלנא

"הרבי!!" קפץ מן המושב שליד הנהג יהודי אמריקאי, שהפיר את רבי יוחנן מהימים בהם התגורר בניו יורק, ואף התפלל בבית מדרשו. "הרבי מטאלנא!! איזו זכות לי! כן, אנחנו כאן בארץ הקדוש לשבוע אָחַד. מטילים באזור, ועכשיו מבקשים להגיע לירושלים..."

האיש פתח לרוחה את דלת הרכב שממנה ירד והחווה בידו על המושב המפאָר: "תבוא עמנו, רבי? בבקשה!"

"הו, תודה רבה!" שמח הרבי, "האם יש אצלכם מקום גם לאברך הזה?" הוא הצביע על ר' בן ציון.

"אָהֵמ... לכאורה לא", המהם היהודי. "רק מקום אָחַד מִיָּתֵר לָנוּ בְּרֵכֶב, רָבִי."

"אָז תוֹדָה רַבָּה לָכֶם! שֶׁה' יְשִׁיב לָכֶם פְּגֻמוֹלְכֶם הַטוֹב, אֲבָל לֹא אוֹכַל לְנַסֵּעַ עִמָּכֶם. בָּאֵנוּ לְכָאן יַחַד, אֲנִי וְהָאֲבֵרָה הַזֶּה..."
"לא..." מהר ר' בן ציון למחות כשפניו מאדימות. הוא לא המתין לרבי כָּלֵל, על אף שהבין היטב פי כּוֹ מִתְאִים וַיָּאָה לְנֵהֵג בְּרָבִי חָשׁוּב וְצָדִיק כְּמוֹתוֹ. הֵם אָמְנָם בָּאוּ לְמִירוֹן בְּיַחַד, אֲבָל לְתַחֲנָה בְּדֶרֶךְ חֲזָרָה - לֹא בָּאוּ בְּיַחַד כָּלֵל וְכָלֵל. הוּא לֹא הִמְתִּין לְרָבִי. לָמָּה יִתְעַכֵּב הַרְבֵּי בְּגֻלְלוֹ?

"אָנְחֵנוּ, אָהֵמ... נְנַסֶּה לְעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ", הִצִּיץ הַיְהוּדִי שׁוּב לְתוֹךְ הַרְכָּב פְּנִימָה. "אוּלֵי... אָ... הִנֵּה! יֵשׁ כָּאן מְקוֹם לְאֲבֵרָה גַם. בְּבִקְשָׁה!"

ר' בן ציון התנישב בכסא המרפד ברכב ההדור, ורק אז עלה ר' יוחנן אל המושב שהועידו לו.

הנסיעה למירון ארכה כמה שארכה, אך הסתיימה בשעה בה נתן היה להספיק להתפלל שחרית בנחת. ר' בן ציון מהר להתחיל בתפילה. הוא לא שכח להזכיר בני משפחה, קרובים וידידים שזכר, הקדיש תפילה מיחדת לשלומם ולהצלחתם, לרפואה, לישועות ולנחמות.

הגיע הזמן לשוב הביתה. יום ששי דורש כְּרָגִיל הַתְּאָרְגָנוּת לְשַׁבָּת, ור' בן ציון פָּנָה לתור אחר רבי יוחנן, עמו הגיע למירון.

כשקרב אל המקום בו ישב הרבי, גלה שרבי יוחנן עדין לא התחיל להתפלל. בזמן שהוא עצמו התפלל, הרבי רק התכוון לתפילה. צדיקים היו אומרים שההכנה למצוה גדולה מהמצוה, ולכן ההכנה לתפילה היא ענין גדול מאד.

"א... אָנִי אָהֵמ... יוֹצֵא כְּבֵר חֲזָרָה לִירוּשָׁלַיִם", אָמַר ר' בן ציון לרבי. הוא תהה בינו לבין עצמו שָׁמָא עָלָיו לְכַבֵּד אֶת הַרְבֵּי וְלִהְמַתִּין עַד שֶׁהוּא יִסֵּים אֶת הַתְּפִלָּה.

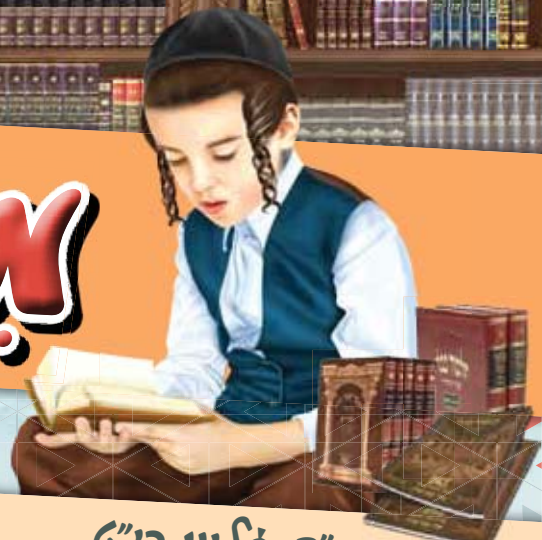
"אָנִי, פְּשׁוּט, מְפַחַד שֶׁלֹּא אֶסְפִּיק לְחֹזֵר בְּזִמְנוּ..." אָמַר לְבִסוּף כְּמִתְנַצֵּל.

"בּוֹדָאִי! בּוֹדָאִי! סַע לְשָׁלוֹם!" בָּרַךְ אוֹתוֹ הַרְבֵּי בְּחִמִּימוֹת רַבָּה, "יִצְלִיחַ ה' דְּרַכָּה!"

ברגשות מערבים ירד ר' בן ציון מן ההר, אך בעודו פוסע במורד, הבחין באוטובוס החומק מן התחנה בדרכו הלאה. כְּאִשֶׁר הִגִּיעַ לְתַחֲנָה, הַתְּבַרֵּר שֶׁאֵכֵן, הָאוֹטוֹבּוּס לִירוּשָׁלַיִם עָבַר זֶה עִתָּה. אָךְ לֹא נוֹרָא, בְּעוֹד חֲצִי שְׁעָה יְבוֹא אוֹטוֹבּוּס נוֹסֶף...

ר' בן ציון חפָה חֲצִי שְׁעָה וְעוֹד חֲצִי שְׁעָה, וְ...עוֹד חֲצִי

אֶלְדָּנוֹת

פֶּרֶשֶׁת אֶלְדָּנוֹת

לְעֵדְתוֹ שֶׁבֶת

הַסֵּדָה, אֶלְדָּנוֹת ר"ס

לשבעים הזקנים, על ידם נמסרה התורה אשר קבל משה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים, כמו ששינינו בתחלת מסכת אבות. הרי לנו מן האמור, כי בבחינת הגביע נרמזים שרשי בני ישראל, המה השרשים במסירת ההשפעה אשר קבלו, מהם יצאו הענפים להנחיל דת מורשה לדורות הבאים.

כְּשִׁדְּבָקִים בְּשֵׁרֶשׁ הָאֲבוֹת מִתְבָּרְכִים הַלְהוֹת אִין מִסְפָּר

בא וראה דברי הרב הקדוש השפת אמת זיע"א (במדבר תרל"ד): ובמד"ש 'והיה מספר בני ישראל כחול וגו' לא ימד ולא יספר'. וקשה רישא לסיפא וכו'. והתרוץ כי עקר הרצון להיות ממשיכי מספר שלקם עד אין תכלית, כי שרש בני ישראל ג' אבות י"ב שבטים ע' נפש ס' רבוא, ואח"כ אין מספר. וצריכי תמיד להיות דבוק בשרש האבות והוא אחדות אחד. וכשתתרחבין באפן זה אין נפרדים משרשם וחל עליהם ברכה, וכפי הבטול להשרש כן מתברכין להיות יותר אין מספר. וזה שאמר 'כה יהיה זרעך' כשיתדבקו בשרשו יהיו אין מספר כנ"ל.

הגביעים שבמנורה רומזים להמשכת השפע
הדבקות בשרש, ההתאחדות באבות הקדושים ובניהם אחריהם, זה סוד המשכת ההשפעה לדורות הבאים, והוא בחינת הגביע, להיות כלי ראוי לקבל את השפע הנמשך. והא לך דברי הריקאנטי במעשה המנורה בפרשת תרומה על הפסוקים (שמות כה לג-לד) 'שלתה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היציאים מן המנורה. ובמנורה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה; צוה להיות בכל קנה מן הששה שלשה גביעים ובאמצעי ארבעה ובין פלם כ"ב, לרמוז לכ"ב אותיות התורה, וכ"ב אלף מרכבות שהיו במתן תורה כנן באותה מראה שראה יחזקאל. הג' גביעים רומזים לג' אבות העליונים, וצוה לעשותן בצורת גביע, כי הם מקבלים ושואבים ממקור העליון להשפיע לאשר תחתם.

(מתוך הספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

הקדוש רבי מנחם מנדל מקאצק זיע"א, כפי שמספר ב'מאיר עיני הגולה'. בליל שבת קדש, כאשר הרב הקדוש מקאצק עמד לערוך את שלחנו, עמד בסמוך אליו הרב הקדוש רבי יצחק מאיר מגור, החדושי הרי"ם זיע"א, והוא בכבודו ובעצמו פתח את בקבוק היין ומזג את הגביע של הקדוש עבור הרב הקדוש מקאצק. בין הנוכחים היו פאלה שלא השלימו עם כך שהחדושי הרי"ם אינו מקבל על עצמו את על ההנהגה, ובט"ס לקח הרב הקדוש מקאצק את הגביע לידו בכדי לקדש בו, קם אחד מהחסידים, רבי נתן סטוטשינער מווארשא, ולקח את הגביע והעמידו על ידו של החדושי הרי"ם באמרו לו: 'העולם רוצה לשמוע קדוש - לכן יקדש נא רבנו'. החדושי הרי"ם לא ענה כלום, ובשתיקה לקח את הגביע והעמידו על ידו של הרב הקדוש מקאצק. ואף הרב הקדוש מקאצק הביט על החסיד רבי נתני ואמר לו: 'נתני, עוד תבוא אלי בפזומקאות בכדי לקבל נויפה'.

הצדיק משול לגביע

מהו סודו של הגביע שבו קבלו קדושי עליון על עצמם את על הנהגת החסידים? בודאי שאין אנו יכולים להשיג את סודם של דברים, אולם ענינו של הגביע בפרשת השבוע, הגביע של יוסף, מלמד אותנו כי הצדיק משול לגביע, וכדברי קדשו של הרב הקדוש רבי ישראל, המגיד מקוונץ זיע"א, בספרו נור ישראל: הוא סוד צדיק, גביע של יוסף, כי הצדיק אינו אלא כגביע שמקבל בתוכו להשפיע לכל ישראל כל טוב. ובודאי ענין הגביע אשר נתן על ידו הצדיקים הוא לאות ולסימן שעל ידי כך יהיה בידם הצנורות להשפיע שפע ברכה והצלחה על כל המסתופפים בצלם.

בבחינת הגביע נרמזים שרשי בני ישראל
כתב ב'מגלה עמוקות' (פרשת ויגש) כי תבת 'גביע' בנייה מהאותיות: ג-יב-ע, והאותיות המרכיבות אותה רומזות: ג' אבות, י"ב שבטים, ע' נפש (ויעין שם במה שעוד כתב לרמז בתבת גביע: ג' ע"דרי צאן רובצים עליה, שנים עשר מעינות ושבעים תמרים). ויש להשלים עם המבאר בספרים, שהאות ע' רומזת

סוד הגביע

עם כלות ימי השבעה לפטירתו של הרב הקדוש רבי שמחה בונים מפטיסקא זיע"א ביום "ב אלול תקפ"ז, נמנו וגמרו חלק מהחסידים אשר הסתופפו בצל הקדש כי בימים הנוראים של תחלת שנת תקפ"ח יפל דבר בהנהגת חסידי פטיסקא.

בליל ראש השנה, לאחר תפילת מעריב, נגשו החסידים אל הרב הקדוש רבי יצחק מווארשא זיע"א ואחלו לו 'גוט יום טוב', פנהוג אצל חסידים לרבו, ואף הוסיפו ובקשו ממנו כי יערוך את השלחן השחור לכבוד יום טוב. נענה להם הרב הקדוש מווארשא זיע"א ואכן נכנס לעריכת השלחן. הרב הקדוש מווארשא נעמד בראש השלחן והתכונן לעשות קדוש. על מינו עמד בנו של הרבי הקדוש, הרב הקדוש רבי אברהם משה זיע"א, ואתו עמו עוד רבים מגדולי החסידים, הרב הקדוש רבי יעקב אריה מראדזימין זיע"א, הרב הקדוש רבי אלכסנדר זושא מפלאצק זיע"א, רבי שרגא פייבל מגריצא זיע"א ועוד.

קם הרב הקדוש רבי אברהם משה זיע"א ומזג מלא היין בתוך הגביע שעמד לפני הרב הקדוש מווארשא ואף גרימו ונתנו על ידו של הרב הקדוש מווארשא רב שרעפיו בקרבו התעכב הרב הקדוש מווארשא מלהתחיל בסדר הקדוש, עיניו זלגו דמעות רותחות וכלו היה אט להבה. ואז, לפתע פתאים, התנער הרב הקדוש מווארשא ממשבוטיו, הושיט את ידו בה היה נתון גביע הקדוש, והניחו על ידו של הרב הקדוש רבי אברהם משה, ואמר לו בחרדת קדש: 'עשו אתם קדוש, שכן אתם זכותם בנור הנהגת הצבור'. לא סרב הרב הקדוש רבי אברהם משה ומיד קדש על היין, ובכך היה למנהיג החסידים שנותרו בפטיסקא, קשה הרב הקדוש מווארשא. שהיה מבגר ממנו, מתבטל אליו פתלמיד לפני רבו.

'העולם רוצה לשמוע קדוש - לכן יקדש נא רבנו'

בדייק כך היה גם אצל חלק הארי של חסידי פטיסקא אשר קבלו על עצמם את מרותו של הרב

חידון אֶלְדָּנוֹת - נושא פרסים איפה יש בפרשתנו טענה של קל וחמר?

פתרון החידה - פרשת נצבים וילך:

ש. למי נאמרות בפרשה זו (וילך) מילות העידוד חזק ואמץ? (2 תשובות)
ת. משה מעודד את עם ישראל במילים "חזקו ואמצו" על מלחמתם בכנענים (דברים לא 1). משה מעודד גם את יהושע להכניס את עם ישראל לארץ ישראל במילים "חזק ואמץ", (דברים לא 1ב)

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת נצבים וילך:
ה' שלום רייזמן מבית שמש.

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו א"ה בגליונות הבאים

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה א"ה

על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".

את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

ערכים לשלחן שבת

טריויה

לע"נ האישה החשובה מרת דבורה פרומר ע"ה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

חידון טריויה א-ב לפרשת השבוע. שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

- א** מה עשו הפרות הרזות לפרות השמנות בחלום?
- ב** במה הלביש פרעה את יוסף?
- ג** מה ציווה יוסף להחביא באמתחת בנימין?
- ד** אם הפרות לא אכלו הרבה זמן, איך הן נראות?
- ה** מה שאל יוסף את אחיו מייד כשנחשף בפניהם?
- ו** מה קרה לפרעה בבוקר שלאחר החלום?
- ז** יעקב אמר לבניו שיביאו ליוסף מ...?
- ח** אותם הזכיר שר המשקים בפני פרעה:
- ט** את מה העביר פרעה מידו ליד יוסף?
- י** הנהר הזורם במצרים (עליו עמד פרעה בחלומו):
- כ** כיצד מתואר הרעב הקשה שבארץ מצרים?
- ל** רק לתושבי מצרים היה את המאכל הזה, ולכל הארצות האחרות לא. מה הוא?
- מ** בנו בכורו של יוסף:
- נ** איזה איש המליץ יוסף לפרעה לחפש ולמנות במצרים?
- ס** היכן היה מצוי האוכל שאסף יוסף ביחס לערים, לפני שנאסף אליהן?
- ע** כמה מבני יעקב ירדו למצרים לקנות מזון?
- פ** שבע כאלה עלו מן היאור בחלומו הראשון של פרעה:
- צ** מה היה השם המיוחד שהעניק פרעה ליוסף?
- ק** מה עשו אחי יוסף כאשר מצאו באמתחת בנימין את הגביע?
- ר** האירוע המשמעותי שקרה במצרים, ואתו צפו החלומות?
- ש** שבע כאלה עלו וצמחו בחלומו השני של פרעה. מי אלה?
- ת** מה אמר יעקב לבניו שלא יעשו, כשביקש מהם לרדת להביא אוכל? (פירוש המילה הוא להציג בפני בני ישמעאל ובני עשו כאילו יש להם מזון, בזמן שאין להם)

תשובות

א. אכלו. ב. בלבוש צמר. ג. חמור. ד. כשהן עומות. ה. את שם פרעה. ו. שבע. ז. את שם פרעה. ח. את שם פרעה. ט. את שם פרעה. י. את שם פרעה. כ. הרעב. ל. את המאכל. מ. את שם פרעה. נ. את שם פרעה. ס. את שם פרעה. ע. את שם פרעה. פ. את שם פרעה. צ. את שם פרעה. ק. את שם פרעה. ר. את שם פרעה. ש. את שם פרעה. ת. את שם פרעה.

דין סביב השלחן

קבלת שכר על עבודה בשבת

שאלה

בעקבות הפעילות הבטחונית המוגברת בדרום הארץ, נזקק הצבא לשירותי הסעה של חברות חיצוניות כדי להביא את הלוחמים למקום הפעילות. גם חברת 'נתיבי עם' השכירה אוטובוס ונהג לשימוש צבאי, לאחר שמנכ"ל החברה התייעץ עם רב, הוברר שהדבר מותר למרות שהחובה כלל גם את יום השבת, מכיון שהפעילות היא חיונית ביותר ומותרת משום פיקוח נפש.

אבל הרב עורר אותו לכך שחוץ מהבעיה של חילול שבת, ישנה בעיה נוספת - אסור לקבל שכר עבור עבודה בשבת, אף אם העבודה עצמה מותרת. אם כן, כיצד יקבלו הנהג והחברה את שכרם על העבודה בשבת?

תשובה

חכמים אסרו לקבל שכר על פעולה שנעשית בשבת, ודבר זה נקרא 'שכר שבת' (שולחן ערוך שה, ד), וטעם הגזירה הוא כדי שלא יבוא אדם לעשות מקח וממכר בשבת (משנה ברורה טז), לדוגמה, אדם שקיבל עבודת שמירה יומית שכוללת את יום השבת, ומקבל את שכרו לפי יום או לפי שעה, למעסיק אסור לשלם לו על יום השבת, ואף אם המעסיק רוצה לשלם, לשומר אסור לקבל, אלא אם כן המעסיק איננו חייב לשלם לו, והוא נותן לו את התשלום במתנה (משנה ברורה טו).

הלכה זו נוגעת לכל פעולה שנעשית בשבת ומשלמים עליה, כגון שומר, שמרטף, מלצר ונותני שירות למיניהם. גם חפצים, כלים ובית שמושכרים למישהו אחר, אסור לקבל או לשלם עליהם תשלום על יום השבת, ואף כסף שמלווה היהודי לגוי בריבית, אסור למלווה לקבל ריבית על יום השבת (משנה ברורה יט).

הפתרון לכך הוא שהתשלום על שבת יהיה 'בהבלעה', דהיינו, שהתשלום יכלול גם את יום השבת וגם חלק מימי החול, ולכן מותר לשכור חדר בצ'ימר ובמלון לשבת ולשלם עליו, מכיון שהשכירות מתחילה ביום שישי ומסתיימת במוצאי שבת, והתשלום כולל תמיד גם חלק מימי החול. מלצר ושומר יכולים לקבל שכר על פעילותם בשבת, אבל אסור שהתשלום יהיה לפי שעה, אלא צריך שיהיה תשלום שכולל גם פעילות ביום חול. גם קבלת ריבית מגוי מותרת, כיון שהיא מחושבת לפי יום עסקים שמסתיים בחצות לילה של מוצאי שבת, שהוא כבר יום חול.

יש אומרים, שלצורך מצווה לא אסרו חכמים, ולכן מקלים לחזן, מוהל וכדומה לקבל שכר שבת (שולחן ערוך שו, ה), אך למרות זאת, אינו רואה בכסף זה סימן ברכה (משנה ברורה כג).

לגבי רופא ומיילדת, מבואר שודאי מותר להם לקחת שכר שבת, וטעם הדבר שכיון שבלא זה יכולים להימנע מלעבוד בשבת, ויש בכך חשש של פיקוח נפש. לכן, אם משום פיקוח נפש התירו לחלל שבת, ודאי שיתירו לקחת שכר שבת (משנה ברורה כד), וכן הוא הדין במקרה שלפנינו, שהפעולה בשבת נחוצה לצורך פיקוח נפש, ומותר לקבל עליה את השכר.

טכום

מותר לקחת שכר על פעולה שנעשית בשבת ומותרת משום פיקוח נפש, אף שהתשלום איננו 'בהבלעה', ואין בכך איסור של 'שכר שבת'.

המדור נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א

מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

והיו אומרים עליו

"בְּכָל צָרְתָם לוֹ צָר וּמְלֹאךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעֵם" - מִי הוּא זֶה הַרְאוּי לְהִתְפַּלֵּל עַל הַצְּבוּר, רַק מִי שֶׁמְרַגֵּשׁ וּמְצַטְעֵר בְּצַעֲרָם.

נולד בראש השנה תר"נ לאביו רבי מסעוד אבוחצירא, בנו של רבי יעקב האביר יעקב, בעיר תאפילאלת שבמרוקו. בגיל צעיר התיתם מאביו, אולם למרות צער היתמות עלה ונתעלה במעלות קדושים והתפרסם בקדושתו העצומה, וכבר בגיל צעיר שחרו אנשים לפתחו על מנת להתברך מברכותיו. כמו כן היה ידוע בתפלותיו הנוראיות, ומכאן פנויו 'בבא סאלי' - 'האבא המתפלל'.

לאחר שסרב מספר פעמים לכהן במשרות רמות, עלה לארץ ישראל וחי בה במשך כשנה, שבסופה נקרא לשוב למרוקו עקב פטירת אחיו, רבי דוד, ולעמד בראש הקהלה. הוא אכן נתמנה כרב הראשי במרוקו והנהיג את עדתו ביד רמה.

בשנת תשכ"ד עלה לארץ בשנית, והפעם באפן קבוע. הוא התישב בעיר יבנה, משם עבר לאשקלון, ולבסוף קבע את משכנו בעירה נתיבות, לשם עלו אלפי יהודים מדי שנה על מנת להוחיל את פניו ולהתברך מקדושתו.

נפטר ב' בשבט תשמ"ב.

רבי ישראל אבוחצירא

"הבבא סאלי"

הכל בגלל משפט אחד...

יבנה. עיר של חלין וחולות. עיר של שממה בראשית התישבותה. למעשה, עדן אין זו עיר, כי אם עירה נדחת הממקמת אי שם, בין רחובות לאשדוד. ולמרות כל זאת זכתה יבנה למה שלא זכו אחיותיה בכל חלקי הארץ, זכתה והתיישב בה הצדיק המקבל מרן הבבא סאלי זצ"ל, שהפיח את השממה ברחובותיה.

מיד כשהגיעה הידיעה על עלותו לארץ, החלו היהודים נוהרים אליו בהמוניהם, מיחלים לפתחו ונושקים לידיו ברטט של יראה וכבוד. העיר יבנה שנתה את פניה והכינה עצמה לכבוד הגדול בו זכתה, להיות משפן לקדש הקדשים. באותם ימים החלו נצני היהדות לפרח בעיר. קול התורה נשמע ברחובותיה, נשפך מבין חלונותיו הרחבים של בית הספר התורני, יותר ויותר יהודים בעלי חזות חרדית נראו בה, ותלמידי חכמים שקדו על תלמודם בכלל האברכים בשקדנות מפלאה.

היהודי שעמד בראש הכולל החדש היה יהודי בר ארץ, תלמיד חכם עצום, ועם הזמן הפך להיות מבאי ביתו של הבבא סאלי. היה עולה אליו לעתים

קרובות להתנעף עמו בעניני הכולל, להתדין בענינים הלכתיים או לשוחח עם הצדיק בדברי תורה.

באחת הפעמים, כאשר סר לביתו של רבי ישראל, ספר לו בספוק רב על הצלחתו של הכולל והתקדמותו העצומה ביחס לנקדת הפתיחה שלו.

"ברוך ד", אמר ראש הכולל בשמחה, "הכולל שלנו הולך ומתפתח באפן יוצא מן הכלל. תלמידינו שוקדים על למוד גמרא עם תוספות, ובכולל ישנם סדרים קבועים ללמוד ההלכות. רבים מהם בעלי ראש חזק ביותר, ונכר כי יצאו גדולי ישראל ותלמידי חכמים מפלגים".

הבבא סאלי, שאין לו בעולמו אלא תורה בלבד, שמח מאד לשמע דבריו, אולם אז דומה היה כי ראש הכולל נסחף בהתלהבותו והמשיך לתאר את דעותיו השונות בעניני למוד, ופניו של הבבא סאלי הלכו ונעגמו.

"ישנו הבדל גדול מאד בין שיטת הלמוד של הגאון מוילנא לבין שיטתו של הבעל שם טוב", אמר האברה, נלהב מהאפשרות לשוחח עם גדול הדור, ואינו מבחין כלל כיצד משתנות

פניו של בן שיחו.

"מלמוד פסקיו של הגר"א נכר כי הוא בקי בכל מכמני התורה בככף ידו. פרושיו בהירים ומאירי עינים, וכל בר דעת מבחין כי הגאון בחקמתו הצליח לרדת ולכונן לסוף דעתה של התורה.

לעמתו, כאשר מעינים בספריו ובכתביו של רבי ישראל בעל שם טוב, נראה להבחין כי הוא מבאר את התורה באפן אחר, ונכר כי אינו יורד לעמקם של הדברים".

הבבא סאלי ישב והאזין מבלי לומר מלה, ומשסים אורחו את דבריו, פטרו מלפניו לשלום.

מיד כאשר יצא האורח מן הבית, הזעיק את כל בני ביתו והודיע להם: "בעיר בה מדברים סרה ברבנו הקדוש, רבי ישראל בעל שם טוב, אסור עלינו להשתהות אפלו יום אחד!"

ועוד באותו היום ארזו בני הבית את מטלטליהם ועזבו את העיר. תחלה נדדו לאשקלון, ולבסוף התיישבו בנתיבות.

ללמוד חמרתו של אסור לשון הרע ובמיוחד כשזו פגיעה באחד מגדולי ישראל.

מוסר השכל | לחיות חיי תורה - ולהכנס לגיהנום!

לשון הרע הוא אחד האסורים החמורים ביותר בתורה, אולם בדורנו אנשים אינם מודעים עד כמה חמרתו מגעת. יכול אדם לשקד על חיי תורה ומצוות, אך לבסוף להגיע לעולם הבא כשהוא נקי מזכויות בשל דבור אחד של לשון הרע! לכן צריך להזהר ביותר ולהקפיד על שמירת הלשון, ותמיד לשנן וללמד היטב את כל ההלכות הכרוכות בה, כדי שלא נפשל חלילה בעברה חמורה זו.

יצוירם והתוכן מבית היוצר "מלכות וקסבריר" מתוך הספר להענג בתענוגים

”וְעַתָּה יֵרָא פְרָעָה אִישׁ נְבוֹן וְחָכָם וַיִּשִׁיתָהוּ עַל-אֶרֶץ מִצְרַיִם”

(בראשית מא, לג)

הַפֶּסֶח הֵלֵךְ וְהִתְקַרְב, אֲךָ לֹא הִיָּתָה לוֹ אֶפְשָׁרוֹת לְקַנּוֹת שׁוֹם דְּבַר לְכָבוֹד הַחָג - לֹא מִצּוֹת, לֹא יָנִי, לֹא תְּפֹחֵי אֲדָמָה וְלֹא בְּגָדִים לִילָדִים.

וְהִנֵּה דָּפְקוּ שְׁנֵי הַשָּׂרִים בְּדִלְתָ. ”בָּאֲנוּ לְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ שְׂתַכְרִיעַ בְּפִנְיֶיךָ שֵׁשׁ בְּיָמֵינוּ”, אָמְרוּ הַשָּׂרִים, וְשָׂאוּ: ”כַּמָּה כֶּסֶף תִּבְקֶשׁ בְּשִׁבִיל הַבּוֹרְרוֹת - בְּשִׁבִיל הַהִכְרָעָה הַזֹּאת?”

”הַמְּחִיר הוּא חֲמִשִּׁים רוּבֵל”, אָמַר הָעֶנִי. הַשָּׂרִים הוֹצִיאוּ אֶת סְכוּם הַכֶּסֶף וְנָתְנוּ לְעֶנִי. ”נוּ, עֲכָשׁוּ תִּגִּיד לָנוּ לְכָבוֹד מִי שָׂרָה הַמְּקַהֵלָה בְּתַחֲנַת הַרְפָּכָת”, בִּקֵּשׁ הַשָּׂר הָרִאשׁוֹן.

חָיָה הָעֶנִי וְאָמַר: ”לֹא בְּשִׁבִילְךָ נִגְנָה הַמְּקַהֵלָה וְלֹא בְּשִׁבִיל הַחֶבֶר שְׁלֶכָה - אֲלֵא בְּשִׁבִילִי, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לִי כֶּסֶף לְקַנּוֹת דְּבָרִים לְחָג הַפֶּסֶח...”

זֶה מָה שֶׁאָמַר יוֹסֵף כְּשֶׁעָמַד לִפְנֵי פְרָעָה, מְסַבֵּיר רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ פְּרָבֵר: הַחֲלוּם לֹא הָיָה בְּשִׁבִיל פְּרָעָה וְלֹא בְּשִׁבִיל הַחֶרְטוּמִּים - כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ הָיָה יָכוֹל לְהִבְיֵא רָעֵב עַל מִצְרַיִם גַּם בְּלִי לְהוֹדִיעַ עַל כֶּף קֶדֶם בְּחִלּוּמוֹת. כָּל הַחֲלוּם הָיָה רַק בְּשִׁבִילִי -

בְּשִׁבִיל יוֹסֵף - כְּדֵי שֶׁאֲתָה הַמֶּלֶךְ תִּקְרָא לִי לְפָתוֹר אֶת הַחֲלוּם, וְכָךְ תּוֹצִיא אוֹתִי מִבוֹר הַכְּלָא וְאֶהְפֵּךְ לְהִיּוֹת מְשֻׁנָּה לְמֶלֶךְ.

בְּדוּמָה לְזֶה אֶפְשָׁר לְרֹאוֹת בְּמִשְׁךָ הַחַיִּים, אִיךָ הַשֵּׁם מְנַהֵל אֶת הָעוֹלָם בְּצוּרָה מְפֹלָאָה. לְפַעֲמִים הוּא עוֹשֶׂה מְלַחְמוֹת אוֹ נִסִּים גְּדוֹלִים וְעֲצוּמִים, בְּשִׁבִיל אָדָם אֶחָד שֶׁזָּקוּק לִישׁוּעָה...

שְׁנֵי שָׂרִים חֲשׂוּבִים מְאֹד, שֶׁאֲהָבוּ כְּבוֹד בְּכָל לְבָם, הִגִּיעוּ פַעַם בִּיחָד אֶל תַּחֲנַת הַרְפָּכָת.

”הֵי, תִרְאֶה מִי עוֹמֵד כָּאֲנִי! מְקַהֵלָה שֶׁל מְנַגְנִים מִצְפָּה לִי בְּתַחֲנַת הַרְפָּכָת!” קָרָא שָׂר אֶחָד לַחֲבֵרוֹ.

”לָמָּה אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁהַמְּקַהֵלָה מִצְפָּה לָךְ?” הִתְרַגַּז הַשָּׂר הַשֵּׁנִי, ”לְדַעְתִּי, הַמְּקַהֵלָה הִגִּיעָה לְכֹאֵן אֲךָ וְרַק לְכָבוֹדִי!”

הַמְּקַהֵלָה פָּצְחָה בְּשִׂירָה, וְהַשָּׂרִים הִמְשִׁיכוּ לָרִיב וּלְהִתְקוּטָט. ”אֶת הַנְּגוּנִים הָאֵלֶּה חִבְרוּ לְכָבוֹדִי, אֲנִי אוֹמֵר לָךְ!” קָרָא בְּכַעַס הַשָּׂר הָרִאשׁוֹן.

אָבֵל הַשָּׂר הַשֵּׁנִי לֹא הִסְפִּים: ”אֵין סִפְּךָ, שְׁכָל הַשִּׁירִים הִלְלוּ הֵם לְכָבוֹדִי!”

וְכָךְ יָשְׁבוּ שְׂנִיָּהִם וְהִתְנַפְּחוּ וְלֹא נִגְנוּ בְּכָלֵל מִהַמְּקַהֵלָה וּמֵהַשִּׁירִים.

”אַתָּה יוֹדֵעַ מָה?” הִצִּיעַ הַשָּׂר הָרִאשׁוֹן לַשֵּׁנִי, ”בּוֹא נִלְךָ לִיהוּדִי אֶחָד וְהוּא יִפְשֵׁר בְּיָמֵינוּ. הוּא יִגִּיד לְכָבוֹד מִי שָׂרָה הַמְּקַהֵלָה.”

הַסְפִּים גַּם הַשָּׂר הַשֵּׁנִי לְרַעִיוֹן, וְשִׁנִּיָּהֵם הִלְכוּ לִיהוּדִי שֶׁהִתְגַּוֵּר לִיד הַתַּחֲנָה. הָיָה זֶה יְהוּדִי עֶנִי, שֶׁבִּיתוֹ הָיָה רִיק וְעָלוּב. חָג

מֵאַחֲרֵי הַפְּתִיגָה

אֵין כְּמוֹךְ

ביאור:

פתגם אותו אומרים כשרוצים להחמיא לאחר. אין כמוך - הצלחת במשהו מיוחד, שרק אתה יכולת לעשות.

דוגמא:

יעקב, איך עזרת לאמא לארגן את השבת! אין כמוך!

מקור:

”ויאמר פרעה אלי-יוסף אחרי הודיע אלוקים אותך את-כל-זאת אין-נבון וחכם כמוך” (בראשית מא, לט).

”כי בפעם הזאת אני שולח את כל מגפתי אל-לכך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמוני בכל-הארץ” (מכת ברד, שמות ט, יד).

פְּנִינִים

הַשָּׁנָה בָּאֲפֹן נִדִיר פְּרִשְׁת מִקֶּץ חָלָה אַחֲרֵי חֲנֻכָּה, אָבֵל כְּמַעַט תָּמִיד הִיא חָלָה בְּחֻנְפָּה וַיֵּשׁ בָּהּ רְמִזִּים לְחָג: בְּאֲכִילַת הַפְּרוֹת דְּקוֹת הַבָּשָׂר אֶת הַפְּרוֹת הַבְּרִיאוֹת, וְהַשְּׁבִלִים הַדְּקוֹת אֶת הַשְּׁבִלִים הַמְּלֵאוֹת - כֶּךָ בְּחֻנְפָּה נִמְסְרוּ הַגְּבוּרִים בְּיַד הַחֲלָשִׁים.

הַתְּבוֹת שֶׁל ”וַיְהִי מִקֶּץ שְׁנָתִים” מְרַמְזוֹת בְּרִאשֵׁי תְבוֹת עַל חֻנְפָּה: וּבַעֲת יוֹחֲנָן הַכֹּהֵן (סֵלֶךְ) וְנִים מְבִית קִדְשִׁנוּ, צָנְנוּ שְׁנַדְלִיק גְּרוֹת תְּמַנְיָא יוֹמִי (שְׁמוֹנָה יָמִים) מְחַנְפָּה.

”שְׁנָתִים” - רִאשֵׁי תְבוֹת: שְׁמַאל תְּדִלִיק גְּר, יָמִין מְזוּזָה. ”וַתִּרְבַּ מִּשְׁאֵת בְּנִימָן מִמִּשְׁאֵת כָּלֶם חֲמֵשׁ יְדוֹת” - ”חֲמֵשׁ יְדוֹת” הֵן גַּם חֲמֵשׁ הַפְּעָמִים שֶׁאָנוּ מְזַכְרִים בְּתַפְלַת ”עַל הַנְּסִים” אֶת הַמֶּלֶךְ ”יָד”: ”מְסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, רַבִּים בְּיַד מְעֻטִים, טְמֵאִים בְּיַד טְהוּרִים, רְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים וְזוֹדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתְךָ.”

בְּסוֹף פְּרִשְׁת מִקֶּץ מְצִינָה הַמְּסוּרָה בְּנוֹסֶף לְמִסְפַּר הַפְּסוּקִים בְּפִרְשָׁה, גַּם אֶת מִסְפַּר הַתְּבוֹת: ”וְהַתְּבוֹת אֲלָפִים כ”ה”. מִפְּנֵי מָה מְצִינָה דְּוָקָא בְּפִרְשָׁה זֶה מִסְפַּר הַתְּבוֹת, מָה שְׁאִין מְצִינָה בְּשׁוֹם פְּרִשָׁה? אֲלֵא - מִתְרַץ הַגְּרָ”א מוֹיְלָנָא זי”ע - שֶׁהַמְּלִים ”וְהַתְּבוֹת אֲלָפִים כ”ה” בָּאוֹת לְרִמּוֹז עַל גְּר חֻנְפָּה: שְׁמוֹנָה פְּעָמִים ”גְּר” הֵן אֲלָפִים, וְכֵן כ”ה מְרַמֵּז עַל חֻנְפָּה.

הצורות והתוכן מבית היוצר "מלכות וקסבר" מתוך הספר "להתענג בתענוגות"

תפלורת

ת	ב	ש	ף	ס	ו	י	א	ו	ר
ש	ז	ס	ב	ה	נ	מ	ת	צ	ג
פ	ל	ח	י	ח	ע	כ	ג	ד	ב
א	ט	ם	י	ל	ו	ב	י	ש	י
ד	ג	ק	ת	ו	ר	פ	ר	י	ע
ש	ז	ש	ד	ם	ג	א	פ	ע	ל
פ	ת	צ	מ	נ	ה	ב	ס	ק	ח
ר	ע	ם	י	ר	צ	מ	פ	ב	ם
ע	ק	ר	א	ט	ק	ם	פ	ח	י
ה	ש	ס	ב	ץ	ק	ה	ת	צ	ל

מקץ | חלום | יאור | פרות | שיבולים | יוסף
מצרים | פרעה | גביע | יעקב

חידוש לפשוט של מקרא

היכן מוזכר קצף ולא מסבון?
"פרעה קצף על עבדיו".
(מא, י')

שאלה מפירוש רש"י

מהם הבגדים החשובים של מצרים?
בגדי שש.
(מא, מב)

חידוש מאוצר התורה

שני הספרים שחיבר החפץ חיים על שמירת הלשון?
חפץ חיים, שמירת הלשון.

מצאו את 10 ההבדלים

קופלה מְחַפָּה לָכֶם... דַּבְּרוּ אִתּוֹ! קו קופלה: 03-3050-500

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויהי מקץ שנתים ימים (מא, א) - האור החיים הקדוש מבאר, מדוע נאמר ויהי לשון צער? מפני שמאז הסתובבו המארעות שהביאו לגלות מצרים. ורמז לכך בתבות מקץ שנתים. מקץ - ראשי תבות מקץ ק"צ שנה, שהקב"ה החסיר ק"ץ שנה מגזרת הגלות, שהיתה צריכה להיות שנתים - אותיות ת' שנים, ארבע מאות שנים. (מגדנות)

ואירופותר אותם לפרעה (מא, ח) - אמרו חז"ל שהחרטמים נסו לפתח את חלומי ואמרו לו: שבע גנות אתה מוליד ואתה קוברן, אך לא נכנסו הדברים בלבו של פרעה. ורמז לזה, כי התבות איירופותר אותם לפרעה בגימטריה ואמרו ז' גנות אתה מוליד וקוברן. (מגדנות)

שבע פרת הטבת שבע שנים הנה (מא, כו) - אל תקרי שבע אלא שבע, שבע הפרות מרמזות על השבע הגדול שיהיה שבע שנים. (מגדנות)

פרעה איש נבון וחקם (מא, לג) - סופי תבות מנשה, שעתיד לצאת מיוסף והיה חכם ונבון. (רבנו אלעזר מגרמייזא)

ויקראו לפניו אברה (מא, מג) - מפרש רש"י אב בחכמה ורד בשנים, וקמץ בתבות ויקראו לפניו אברה שהן בגימטריה: והוא אב בחכמה ורד בשנים. (מגדנות)

ויתרלו את אסנת (מא, מה) - מי היתה אסנת? מובא בפרקי דרבי אליעזר, שהיתה בתה של דינה בת יעקב, ונולדה משכם בן חמור. ורמז לזה, כי התבות את אסנת, בגימטריה בת דינה דהיא אחותו. (מגדנות)

הנה שמעתי כי ישישבר במצרים רדוישמה (מב, א) - גזרת גלות מצרים היתה ארבע מאות שנה, ובפעל נחסרו מאתם ק"ץ שנה ועבדו רק 210 שנה כמנין רד"י. וזה מרמז בפסוק זה: "שמעתי כי ישישבר במצרים", יש לשבר את המלה מצרים שהיא בגימטריה 380 וחצי ממנה הוא 190, ואם תחסרו 190 שנה מ-400 שנות הגלות, אז "רד"י" שמה, תהיו שמה רק רד"י שנה. (החת"ם סופר)

ספורים בפרשה

יעשה פרעה ויפקד פקידים עליהארץ (מא, לד) בשנת בצרת אחת, השתחרר רעב גדול ועוללים שאלו להם. התעוררו פקדי עסקנים והקימו ועדות עזרה, במטרה לגייס תרומות ולבא פמיות מזון גדולות לחלקה לכל דכפין. ככל שעברו הימים התברר, כי מכל הפעילות הנרחבת לא יצא דבר, וככל שהתרבו הועדות גבר הרעב בקרב העניים. אמר על כך רבי יוסף דב מבריסק: "עכשו הבנתי מהיך היתה הודאות ליוסף פי וקמו שני רעב". הרי לכאורה יתכן שבינתיים תחבטל הגזרה, כמו שאמנם ארע ובמקום שבע שנים היה הרעב רק שנתים? אלא יוסף פקח היה, כדי שלא ימצא בדאי, יעץ לפרעה למנות פקידים על הארץ. הללו יקימו ועדות ויאספו את התבואה כדי לחלק לנצרכים, ובסופו של דבר, ישתרר עקב הועדות הללו רעב כבוד בארץ... (מג, יח)

על דבר הכסף השב באמתחתינו בתחלה אנהנו מובאים (מג, יח) רגילים היו על לשונו של הגאון מוילנא דברי הגמרא, כי אין דבר שאינו רמז בתורה והיה מפליא פלאות למצא רמזים בתורה לכל דברי חז"ל. פעם שאלוהו, היכן מוצאנו רמז בתורה לדברי הגמרא שבשעה שמכניסים אדם לדיון לאחר פטירתו, שואלים אותו 'נשאת ונתת באמונה?' והגר"א השיב על אהר: "בפרשת מקץ נאמר 'על דבר הכסף השב באמתחתינו בתחלה אנהנו מובאים', הרי לנו שתחלת דינם של בני האדם אליו הם מובאים, הוא על דבר הכסף, אם נשא ונתן באמונה. דורשי רשומות אמרו, ששלב מן השאלות הראשונות שהאדם נשאל לאחר פטירתו מרמזות בתבת "מקץ", לאחר קצו של האדם: משא ומתן, קביעת עתים, צפייה לישועה. בענין זה אמר פעם אחד מחכמי ירושלים שהיה מטפל בבנים וכיסו ריק: כשעולה האדם לאחר פטירתו לעולם העליון, שואלו המלאך הממנה את שתי השאלות הראשונות, 'נשאת ונתת באמונה?' 'קבעת עתים לתורה?' ואז שואלו האדם למלאך: 'עסקת בפריה ורביה?' - 'האם ידעת אתה המלאך את תלאתיו של האדם בגדול צאצאיו ובני ביתו, את הדאגות והמחסור שלו בימי חייו, וכיצד תוכל לבוא אליו בתביעה?!'... (מז, א)

הבקר אור והאנשים שלחו (מז, א) בתקופת ההשכלה, נתפסו בחורים רבים ברשתה והנגע פשה למרבה הצער גם בישיבות מפרסמות. פעם נודע להנהלת ישיבת וולוז'ין, כי מספר בחורים קראו בירחון הספרותי המשפילי "הבקר אור", ובאין בררה סלקו הבחורים מן הישיבה. אמר עליהם אחד מחריפי הישיבה: "הלוא זה פסוק מפרש, הם עינו בהבקר אור, וקימו בהם את המשך הפסוק והאנשים שלחו... בנו של הנצי"ב מוולוז'ין ספר גם, כי היתה תקופה שפמה מתלמידי הישיבה החלו לפרסם עתון פנימי בישיבה בשם "הבקר אור", ובו ארועים וחדשות מהיו הישיבה. הדבר לא מצא חן בעיני הנצי"ב, כי דעתו היתה שעל התלמידים להקדיש את כל זמנם בתורה, ושגור היה בפיו: "שנות הלמוד בישיבה הן בבחינת תרומה שאסורה בהנאה". הוא מהר לזמן את יוזמי העתון ואמר להם: "אם תקימו את 'הבקר אור' אקיים אני את המשך הפסוק והאנשים שלחו... והיזמה התבטלה מיד."

לקבלת הגיליון דוא"ל: 5806777@gmail.com

המתנה הנפלאה ביותר! הפצ"ת ועד הפצת תורה בכל הנויות הספרים בכל הארץ "שבת טיש" ו"מידות טיש"

זמני השבת פרשת מקץ - ירושלים הדלה"נ 4.01 צאת השבת 5.17 רבנו תם 5.55

היה היה

תשמע חלום לפתר אתו

בירושלים של מעלה שלפני מלחמת העולם הראשונה, התגורר סופר סת"ם מפרסם בשם רבי נתנאל, אך על שם עסקו בהכנת תפלין מהדרות נקרא בשם המשפחה 'תפלינסקי' ומחלציו יצאו משפחה מפרסמת וענפה. לתפלין של רבי נתנאל סופר יצאו מוניטין ורבים מגדולי הדור רכשו אצלו תפלין. החפץ חיים אמר עליו, שהוא כון לפי כל הדעות המובאות בספרי הפוסקים, ולא היתה חמרה או הדור אחד שלא מצאו את בטיים בתפלין, את התפלין היה מכין רבי נתנאל מהחל ועד כלה, הכל נעשה על ידו, כי לא סמך על אחרים ורצה להכין את הכל לשם קדשת תפלין. הבהים היו מעשה ידיו והוא אבי השיטה ליצור תפלין של בהמה גסה מעור צואר השור, שאינן נשחקות עם השנים. הוא גם עבד את הקלף והכינו לכתיבה, ואף את הדיו הכין כמו ידיו. מעולם לא גלה רבי נתנאל את סודו המקצועי, אולם הפרשיות שכתב מבהיקות בקתבן עד היום וערך לא יסלא בפז.

בדורו של רבי נתנאל, חי באמריקה איש צדיק ושמו רבי יעקב יוסף הרמן, שהיה חביבם של גדולי הדור והיו שפגשוהו ה"חפץ חיים" של אמריקה. הלה היה מחבב מצות מאין כמוהו והזיל זהב מפיסו כדי להדר בכל ענין שבקדשה. כשהגיע לאזניו שמע התפלין של רבי נתנאל סופר, השתוקק לרכוש תפלין מהדרות פאלו ולשם כך שגר מכתב לירושלים למעונו של רבי נתנאל ובו בקש להזמין זוג תפלין לאמריקה. אל המכתב צרף רבי יעקב יוסף סכום של עשרים וחמשה דולר, שהיה באותו זמן סכום נכבד, והמתין זמן רב לקבלת התפלין. אולם תזכורתו נכזבה. עברה שנה וחלפו שנתיים, ולתפלין לא היה זכר, עד שהשתבח הדבר מלבו של רבי יעקב יוסף.

ביתו של רבי יעקב יוסף היה פתוח לכל עובר ארח וכל נצרך מצא אצלו קורת גג וסעדה מזינה. רבים מגדולי הדור שנסעו לאמריקה לבסוס ושיבתם וקהלתם, התאכסנו בביתו שהיה בית ועד לחכמים. לעת זקנותו, עלה רבי יעקב יוסף לארץ ישראל והשתפע בירושלים, וגם בה המשיך במעשיו הטובים ובמצות הכנסת אורחים. בין האורחים הקבועים בביתו, היה פיש אחד שהתגורר בגפו בקרבתו. לשיש זה היו מספר ילדים שפבר הקימו את ביתם, אולם הוא הדיר את רגליו מביתם מפני שלא שמרו פראוי על כשרות המאכלים, ותחת זאת היה סועד בקביעות בבית משפחת הרמן.

יום אחד פנה הישיש לרבי יעקב יוסף ואמר: "חש אני כי קצי הולך וקרב. מבקש אני להעניק לך את התפלין שלי, בהן התפללתי שנים רבות, וחושש אני שמא לא יתנהגו בני פראוי עם תפלין קדושות אלו". האזין רבי יעקב יוסף לדברי הישיש, טפח לו על כתפו ואמר: "מה לך לחשב מהשבות נוגות? עוד תזכה לשנים ארבות ובריאות", אך הלה עמד על שלו ומסר למיטיבו את התפלין שלו, כשהוא מניח בינתים זוג אחר שהיה עמו. לא עברו ימים ארפים, והישיש עבר לעולם שפלו טוב.

זמן קצר לאחר מכן, נשמעו דפיקות בדלתו של רבי יעקב יוסף הרמן. בפתח עמד אדם שפקש לבקר אם הוא ר' יעקב יוסף מיניירק וכשנענה בחיוב, אמר: "שמי שמואל תפלינסקי, ואני בנו של רבי נתנאל הסופר. למיטב ידיעתי, הזמנת לפני שנים רבות זוג תפלין מאבי זכרונו לברכה ואף צרפתי להזמנתך עשרים וחמשה דולרים, אך את התפלין מעולם לא קבלתי". האורח השתק והמתין לאשורו של רבי יעקב יוסף, וכשהניד בעל הבית בראשו, המשיך רבי שמואל ואמר: "לאחרונה הלמתי חלום שמטריד את מנוחתי. בחלומי צוה עלי אבי לעבר על מסמכיו ולשלם לכל אדם את חובו. פשפשתי בקתביו ובפנקסיו ומצאתי שם את מכתבך בו הזמנת את התפלין בצרוף מחירם הפולא. באותה תקופה שהזמנת את התפלין חלה אבי, והוא לא הספיק לסיים את פתיבת התפלין שלך לפני פטירתו. התבררתי במשפחה גדולה ואין באפשרותי עתה לשלם את חובו של אבי", סים האורח כשדמעות בעיניו. רבי יעקב יוסף מהר להרגיעו והבטיחו נאמנה פי מזמן כבר סלח לאביו הסופר ואין לו לךאג יותר בענין החוב. שלוח ירדה על רבי שמואל והוא הודה לרבי יעקב יוסף מקרב לב ואמר: "ודאי יהיה הדבר לנחת רוח לאבי מורי, והוא ינוח בשלום על משכבו".

ספור החלום והגעונו של רבי שמואל תפלינסקי לביתו של רבי יעקב יוסף, ארע סמוך לסיים מלחמת העולם השנייה, ובאותם ימים הגיע אל בית משפחת הרמן בחור יתום שנצל בגם מהשואה, ושמו ברוך רוזנר. הלה היה חסר כל ורבי יעקב יוסף שבקש להעניק לו תפלין, נזכר בתפלין שהוריש לו הישיש שפטר לאחורונה. נטל רבי יעקב יוסף את התפלין ומסרם לסופר סת"ם כדי שהלה יבדק אותן אם פשוות הן, אלא שזמן קצר לאחר מכן הגיע הסופר במרוצה לביתו של רבי יעקב יוסף ובהתרגשות גדולה קרא: "רבי יעקב יוסף! מהיכן השגת את התפלין הללו? הלה הביט בו בתדהמה וספר לו על הישיש שהתארח בביתו, אך הסופר המשיך בקול רועד: "אתה יודע מי כתב את הפרשיות והכין את הבהים והרצועות של תפלין אלו? אלו התפלין של רבי נתנאל סופר! רק זוגות בודדים נותרו ביום בעולם ושונים רב ועצום. הכתב מבהיק פאלו זה עתה נכתב והוד של קדשה אופף את התפלין".

הסופר מסר את התפלין לרבי יעקב יוסף בהדרת קדש, והלה קרא בשמחה: "ברוך ה', בסופו של דבר שלם הסופר את חובו..."

מאורות

כתב הקדוש רבי צבי הירש מפינסק זצ"ל ליום ההולולא ז' בטבת תק"מ

כגו יחידו של הבעל-שם-טוב הקדוש. צדיק נסתר, אשר הציג את דרכיו בענין והתנהג כאחד ממשוטי העם. קבל תורה מפי אביו ומדודו רבי גרשון מקיסוב. לא אבה להתעטר בכתר ההנהגה של חסידיו והמגיד מפורטש התמנה כממלא מקומו של הבעל-שם-טוב. ועל זה אמר בעל התולדות, כי השכינה הקדושה עברה 'עם תרמילה' ממוציבו למורטש. יש אומרים שתחלה התמנה רבי צבי לממלא מקום אביו, ולאחר שנה העביר את ההנהגה אל המגיד ואמר שפך צוה לו אביו באותו יום. לפני הסתלקות הבעל-שם-טוב עמד וקבה ליד משתו, והוא אמר כי ישלנו נשמה קדושה ואינו זקוק להאמה. עוד בימי אביו, התמסר לפדיון שבויים והלך בשליחות אביו אל הפריצים כדי לפעל אצלם להוציא לחרות את החוקרים היהודים שנאסרו על דם. מפני שלא היה בידם שלם את דמי החכירה. גדולי הצדיקים הפליגו בשכחו ואמרו, שאלו היה ממשיד את הנהגת אביו לא היו מתרבות מחלוקות בין חצרות הצדיקים. ה"צמח צדק" מליובאוויטש אמר עליו, שזכה בכח ראיה רוחני למרחוק. התגורר בפינסק סמוך לחותנו רבי שמואל חסיד, ושם מנוחתו כבוד. חי כל ימיו בעניות גדולה, ואת כל כספו היה מחלק לעניים. זכה לבנים צדיקים, רבי דב גר מאלינו, רבי אהרן מטיטוב, ורבי ישראל שותק. חתניו היו רבי יעקב מקרלין שפעל בסוף ימיו לטבירה וכנהו ר' הרש בעל-שם, ורבי משה זאב מחמלניק, ומצאצאיהם יצאה משפחה ענפה.

יוסיף דעת

בפרשת מקץ מסופר על פרעה וחלומותיו, והפתרון הנפלא של יוסף, רבנו בחיי בפרשתו כותב, שישנם שלושה סוגי חלומות. הראשון נובע ממאכלים שהאדם אוכל, וכאשר ישן עולה עשן למוחו וממנו נעשים החלומות, אך אין בהם ממש. יש חלומות שנובעים ממה שהאדם חושב ביום, וגם זה דברים בטלים ואין בהם ממש. אולם חלום שבא שלא ממאכלים ולא מחשבות האדם, אלא על ידי חיזוק כוחות הנפש, הוא חלום אמיתי, ועל זה נאמר בויזר שהוא חלק מסוים של גבוה.

בחלומות יכול האדם לראות מקומות שלא ראה ובני אדם שאינו מכיר, ובזמן קצר מאוד יכול לראות דברים רבים וארוכים. לעתים רואה האדם בחלום את הגנור עליו, כדי לעורר בתשובה ולקרוע את גזר דינו. בראשית חכמה מובא, שהאדם שרגיל לדבר אמת בלבד, גם החלומות שהוא חולם הם חלומות נכונים ואמיתיים, ואדם כזה יכול לראות בלילה עתידות כמו המלאכים.

היו גדולי ישראל שקיבלו רומים בחלומם על מאורעות שונים. כגון פטירת צדיקים בדורות או דברים שעתידיים להתרחש עמם. היו גם גדולים שפסקו דין על פי חלומותיהם, כגון התרת עגונה שנאמר להם בחלום היכן נמצא ההרוג ואומנם נמצא שם. על כמה ראשונים מובא שלאחר שפסקו דין כלשהו, נאמר להם בחלום שטעו בדין וחזרו בהם משום כך. ה"אור זרוע" הסתפק כיצד לכתוב את השם עקיבא גנט, ונאמר לו בחלום הפסוק "אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה", וסופר התיב עקיבא בה"א וכן פסק. על האור החיים הקדוש מסופר, שאסר מין ארבה באכילה וחכם אחד התירו, אך הראוהו בחלום שהוא אוכל שקצים ורמשים וחזר בו. יש שפסקו, שאם בא המת בחלום יש להתחשב בו, כגון מת שבא בחלום על שקברו בין רשעים, יש להוציאו ולהעבירו משם. פעמים רבות ניתן למצוא בספרים פירושים, שנאמרו למחבריהם בחלום ולעתים אף מזכירים זאת וכותבים: "דבר זה ראיתי בחלומי".

ויהי מקץ שנתים ימים

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ועתה ירא וגו' - טעם יוסף שנעשה יועץ למלך והוא לא בקש ממנו אלא פתרון החלום, כי בא לתת לו טעם אשר הראהו ה' את אשר הוא עושה כי הוא כדי שיפקד פקידים וגו'. עוד להיות שהראוהו בחלום שכלעו הפרות הדקות לפרות הקראות זה יגיד כי יתפרנסו שני רעב משני שבע, ולזה אמר ירא פרעה וגו'.

איש נבון וחכם - לדעת אפן אוצרות התבואה לכל תרקב וזה מהתבונה. ואמרו וחכם שידוע כלליות החכמות לדעת חכמת ההשפעת וההנדסה והמספר, והקידים נבון כי הוא דבר המעכב יותר כדי שתתקיים התבואה.

הנמצא נזה וגו' - טעם שלא אמר הנמצא איש אשר וגו' פנה, כי אז היה נשמע כי נמצא איש אשר בו רוח אלקים אלא שאינו דומה, ולא כן נהפוך לומר, אלא שלא נמצא מין זה שיש בו רוח וגו' לא ממנו ולא מקצתו.

איו נבון וגו' - פרוש, איו נבון וחכם שיהיה ראוי לעשות דבר זה כמוהו, שאמה יש בך רוח אלקים, כמו שאמר למעלה שהוא יותר מנבון וחכם.

וליוסף ילד וגו' - קשר התבוב עם שלמעלה ממנו. לומר השנת הטוב של יוסף פשעו שני שבע, כי מלבד כי צבר בר הרבה והצליח, גם כן נזכר לטובה בפנים וקריאת שם בניו כן יגיד כי הוא שבע רצון כי נשאו ה' כל עמלו והפריהו ה', ופריה זו פוללת בניו ועשר ויכבוד.

דברי הימים

חודש טבת הוא החודש הרביעי לחודשי השנה במדינת העולם והעשירי ליציאת מצרים. בחודש זה פסק המבול לרדת.

החודש מוזכר בתנ"ך פעם אחת בלבד, במגילת אסתר. כמו כל החודשים, הובא השם טבת מבבל. באשורית נקרא החודש בשם "טבתו", מלשון טביעה ושקיעה בבזון, כי בחודש זה מתרבים הגשמים והדרכים הופכות בוציות.

במדרש מובא, כי טבת הוא מלשון טובה, שהרי בחודש זה היתה טובה לישראל בלקיחת אסתר לבית אחשוורוש וממנה צמחה ישועה לישראל. וכן נעשתה טובה לישראל בחודש טבת, כאשר נהרגו סיחון ועוג שמשו רבנו התיירא מהם. אחרים מסבירים את שם החודש, מלשון הטבה ושיפור, שהרי ראש חודש טבת חל בחנוכה והוא מקבל את הארת הנרות על כל ימי החודש.

חודש טבת לעולם חסר בו עשרים ותשעה ימים (כ"ט) בלבד. דורשי רשומות אמרו, שכ"ט ראשי תיבות כל טוב.

מזל חודש טבת הוא מזל גדי, מפני שבו יוצאים הגדיים למרעה בשדות אחרים שירדו גשמי ברכה והעשבים הרבים מתחילים לטכות את פני הקרקע. במדרש רבה מובא, כי מזל החודש מרמז ליעקב אבינו שעליו נאמר: "את עורות גדיי העזים".

כן מובא, שבשעה שהפיל המן הרשע גורל מתי לקיים את דורתו להרוג חלילה ולהשמיד את כל היהודים, ונפל על חודש כסלו אמר לו המלאך הממונה על החודש, אל תבצע בישראל כי לרועץ יהיה לך הדבר, שהרי תמר נגאלה על ידי גדי וממנה יצאו המלכים ויציא המלך המשיח שיבוא במהרה.

תלמיד חכם מפלג היה רבי יוסף מבישינקוביץ וכל ימיו ישב באהלה של תורה פשוטו הנגיד דואג לכל מחסורו, ולאחר שהתאלמן, החל להתפרנס מלמוד עם נערים. כשנכנס פעם אל רבו האדמו"ר הזקן בעל התניא, הורה לו הרבי להנשא שוב וברכו בנך זכר ובאריכות ימים. לבסוף הוסיף הרבי משפט תמוה: "לטובת נשמתך, טוב יותר להיות בעל עגלה מלהיות רב". יצא רבי יוסף כשהוא תמה, ועם שובו לביתו הצע לו שדוה עם אלמנה ממשפחה חשובה אותה נשא לאשה. הוא המשיך לשקד בתורה והתפרנס מתנות שאשתו נהלה. בן יחיד נולד להם ולא היה גבול לאשרם.

כב"ד בטבת תקע"ג הסתלק אדמו"ר הזקן בעת מנסתו מהכבוש הצרפתי בראשות נפוליון, ונטמן בעיר הדייטש. בשנת תקע"ד, שנה לאחר הסתלקות הרב, הגיעה משלחת אל ביתו של רבי יוסף ובידם כתב רגנות לקהלת לפולי. רבי יוסף שמע את דבריהם ומלותיו של הרבי הדהדו באזניו: "לטובת נשמתך, טוב יותר להיות בעל עגלה מלהיות רב". בו במקום גמלה ההחלטה בלבו והוא הזדיע לחברי המשלחת כי הוא נאלץ להשיב את פניהם ריקם. קשה היה עליו הדבר. הריהו כבן שבעים, איש נשוא פנים ונערץ על בני עירו, הכיצד יהפך לעגלון והרי ישים עצמו ללעג וקלס! אך הוא התחזק באמונת חכמים וירד אל כפר השוק כדי ללמד את מלאכת העגלנות. כששמעו בעלי העגלה את מבקשו, חשבו כי אגנייהם מתעתעות בהם. אולם רבי יוסף התעקש על שלו ואחד מהם התנדב ללמוד פרק בהלכות עגלה וסוסים. העיר היתה כמרוקחה, אולם רבי יוסף לא התפעל מאומה, ואף רעייתו הצדקת היתה עזר בגגודו ומכרה את תכשיטיה כדי לרכוש בתמורתם סוס ועגלה. עד מהרה למד את המלאכה והחל במלאכתו, כשהוא מנצל כל רגע פנוי ללמוד תורה.

ויהי מקץ שנתים ימים, ובאחד הימים של שנת תקע"ו נסע רבי יוסף בעגלתו ובדרך צער במלון דרכים ללינת לילה. אל המקום הגיעה משלחת חשובה בראשות גרף נכבד, ואליו נלוו גם יועצו האישי שהיה יהודי מתבולל בשם סלומון, ואף הוא כן פליטה ההוא במלון. באישון לילה שמע סלומון קול בכי בוקע מהחדר הסמוך והחל לבדוק מי זקוק לעזרה בשעה בה מאחרת. מבעד לסדק הצר שבדלת נלה את רבי יוסף וישב על הארץ וקורא תקון חצות לאור נר. קול בכיות הרטיט נימים חבויים בלבו וזכרונות ילדות מעברו המאשר צפו לנגד עיניו. הנה הוא רואה את עצמו בשמו היהודי שלמה ליב, ביצד הרוי משקיעים בו את כל אהבתם וחונקים הטהור, חוזה הוא בשנות ילדותו בתלמוד תורה ובישיבה ובחניו המאשרים שזרמו על מי מנוחות, אלא שהוא נסחף אחר מארעות הזמן, נטש את רעייתו ובניו, הפך ליועצו ואיש סודו של הגרף, השכיח מלבו את כל עברו ואף נשא אשה נכריה, רחמנא לצלן. סלומון שב לחדרו, אך לא הצליח להרדם. כל מה שנסה להשכיח מלבו כל השנים, שב וצף אל מול עיניו ורגשות חרטה מלאו את לבו. הבקר אור, וקולו הענג של רבי יוסף כשהוא משתפך בתפלתו, הגיע לאזניו של סלומון. הלה לא ידע את נפשו, נגש אל בעל המלון היהודי ובקש ממנו טלית ותפלין. לאחר התפלה הארפה שהיתה ספוגה בדמעות, בקש מבעל המלון לעבב אצלו את רבי יוסף העגלון, והבטיח לפצותו על ההמתנה.

בערב, הורע מצבו של סלומון וכל הלילה קדח מחם, כשהוא ממלמל משפטים קטועים. בבקר הוטב לו מעט והוא בקש לקרא לעגלון היהודי. כשנכנס רבי יוסף לחדרו, ספר לו סלומון את קורות חייו והודיע לו, כי הקליט לחזר בתשובה ולשוב אל משפחתו אותה נטש. רופא שהזעק למלון קבע, כי מצבו חמור ורבי יוסף ישב ליד מטתו כשהוא סועד את החולה ומחזקו. מצבו של סלומון נלה והדרדר והגרף שביגיתים המשיך בדרך, שלח אליו את רופאו האישי, אך הלה פכר את ידיו והודיע בצער כי אספה כל תקנה. "סלומון האמלל", מלמל הגרף כששמע את אבחנתו הקודרת של הרופא, "כמה מספן הוא האישי. זה עתה נודע לי, כי אשתו ובניו טבעו בנהר בעת שיט והוא עצמו שוכב על ערש דיו". הגרף הזהיר את בלם שלא לגלות את אגניו של סלומון על האסון שארע למשפחתו, אולם רבי יוסף חש כי אדרבה, הדבר יכול להועיל לחולה ואף לחזקו. באין רואים, נתן ולחש באזניו של החולה, כי תשובתו התקבלה בשמים ואשתו הנכריה ובנה טבעו בנהר. לא ארכו הרגעים והחולה האנוש פקח את עיניו. לנגד עיניו המשתאות של הרופא, הלך החולה והחלים במהירות והוא נסע לויטבסק לדרש ברופאים כדי להתחזק, ורבי יוסף שב לביתו.

עברה תקופה קצרה, ורבי יוסף נסע אל העיר ליובאוויטש, כדי לשהות במחצתו של מלמל מקום בעל התניא, הוא בנו האדמו"ר האמצעי. והנה רואה רבי יוסף בעיר דמות מברת. "שלמה ליב!" קרא רבי יוסף ולחץ את ידו בהתרגשות. הלה ספר, כי הגרף רצה לשלח אותו לנהל את עסקיו באוקראינה כדי להשיח ממנו את האסון, אולם הוא העדיף לטל חפשה ונסע אל הרבי שהורה לו ליצד לתקן את מעשיו ובהדרגתו הפך לבעל תשובה כשר.

כשנכנס רבי יוסף אל הרבי, אמר לו: "בשביל טובה פרטית הפך אבי איש למדן כמוד לבצל עגלה. בעת אעשה מבעל עגלה משפיע, לטובת הכלל". ויהי מקץ שנתים ימים מאז היה רבי יוסף לעגלון, והוא שב לעירו כדי להשפיע מהודו על החסידים בעירו ולהדריכם בעבודת ה'.

מטעים

ויהי מקוץ שנתים ימים (מא. א)
 תבת ויהי מטעמת בטעם זקף גדול, כדי לרמוז
 לאדם שאין לו לבטח באדם, כי אם לזקוף עצמו
 במקלף הגדול, הקנ"ה. (כו דוד)

וידבר שר המשקים (מא. ט)
 במסורה נאמר: "ויספר שר המשקים, חד מן ט"ז
 זוגין מתחלפים בטעם. וסמן, בבית האסורים נשבר
 ובצאתו נזקד". פתרון דברים סתומים אלו קף הוא:
 בפרשה הקודמת נאמר ויספר שר המשקים,
 וכאן נאמר וידבר שר המשקים. והסמן לשני
 הטעמים הוא, שפאשר היה שר המשקים בבית
 האסורים הוא מטעים בטעם נשבר - תביר, וקאן
 שפבר יצא מבית האסורים הוא מטעים בזקד. (אמרי
 בינה)

בלעדי (מא. טו)
 תבה זו מטעמת בטעם אנתהתא המחלק את
 הפסוק לשנים, כי יוסף ענה פאן שני חלקים על
 שני דבריו של פרעה. על מה שאמר פרעה חלום
 חלמתי ופתר אין אתו, אמר יוסף בלעדי, כי אני
 פן יכול לפתר חלומי. ועל מה שאמר פרעה ואני
 שמעתי עליך לאלמר תשמע חלום לפתור אתו,
 אמר יוסף אלוקים יענה את-שלום פרעה. (מנורת
 בצלאל)

מדגש

בסוף פרשת מקץ נכתב: "קמ"ו פסוקים, ויחזיקוהו,
 אמציה, יהודה"ל עבד - סמן. תבות אלפים ב"ה".
 הבני יששכר תמה מדוע רק בפרשה זו מובא סמן
 למספר התבות, ומביא בשם מהתנ"ך רבי צבי הירש
 מזידיטשוב, כי פרשת מקץ לעולם חלה בהנקה,
 ומדליקים שמונה ימים נרות, והרי 8 פסול נר
 (250) בגימטריה אלפים, והאותיות ב"ה כי
 מתחילים להדליק ג"ה בכסלו, ויש שמוביאים
 השבון זה בשם הגר"א מוילנא. אהרם כתבו, כי
 מספר התבות נכתב שלא יטעו לומר שאברהם הוא
 שתי מלים, אברהם. אולם יש עוד כמה פרשות
 שאזכר בהן מספר התבות, ואף המספר אלפים
 ב"ה תמות. כי לפניהם יש אלפים ב"ה תבות בלבד
 בפרשה (יש אוברים ב"ב). יש שמצאו גם רמז
 בפסוק "ויחזיקוהו אמציה, יהודה"ל עבד", על
 החשמונאים, שהיו חזקים ואמיצים והיו עבדי ה'.

ממלכה

ביש מזל אחד מתושבי סלונים, נסע לאמריקה
 בתקנה להתעשר. גם שם התלנה אליו מזל תירוד
 ולאחר תקופה חזר לביתו בחסר כל באשר זקנו
 מגלה. בקש האיש להתמנות למלמד תינוקות כדי
 להתפרנס, אולם רב העיר רבי איזיל חרין, יעץ לו
 שלא לעשות פן ואמר לו: "מי ירצה להפקיד את בניו
 בידי מלמד הפוד? שהרי אצל יוסף נאמר 'יגבר יוסף
 את-אחיו והם לא הפרהו, ונאמר בכתובות "מלמד"
 שיצא מאצלם בלא התימת זקן וזא בהתימת זקן.
 והרי אצלך הדברים הפוכים, יצאת בהתימת זקן
 והזרת בלי זקן, אם קף תהיה מלמד הפוד..."

דבי עקיבא איגור, שבת פעם בעיר ניקלשבורג. רב העיר, רבי מרדכי בנט, כבד את האורח
 הגדול לדרש בשבת בבית הכנסת, ורבי עקיבא נשא דרשה נפלאה משהוא מפלפל בהלכה
 ומעלה מרגליות בידו. לפתע, הפסיקו רבי מרדכי והפריד את פלפולו בחבילות של קשיות.
 עצר רבי עקיבא את דרשתו, הרהר קמעה וירד מן הבימה. הצטער רבי מרדכי בנט על
 שגם עגמת נפש לרבי עקיבא איגור ואחר הצהרים הלך אל אכסניתו של האורח כדי
 לפיסו. פשהגיע, הראה לו רבי עקיבא פי קשיותיו איגור נבונות ופלפולו עומד בצוק איתן.
 תמה רבי מרדכי: "אם פכה, מדוע לא השבת לי על קשיותי בבית הכנסת ומדוע הפסקת את
 הדרשה?" הסביר לו רבי עקיבא: "הרי פבודו הוא מרדא דאתא ותיב אני לכבדו. אני, אני
 אלא אורח פאן בעיר, ונח לי להיות מנצח מאשר מנצח, אך אתה שהנה רב העיר, רציתי
 להגדיל את פבודך בין אנשי העיר". פששמע זאת רבי מרדכי, מהר לכנס את כל התושבים
 וספר להם פי טעה בקשיותיו ודבריו של רבי עקיבא נכונים. לבני העיר היה זה מוסר השפל
 גדול פיצד צירוף לנהג כבוד עם הזולת.

מרת שרה שניר, מחוללת תנועת "בית יעקב" המפורסמת, הצטיינה גם במדת הצדקה
 והעזרה לזולת, אך את כל פעלויה היה עושה בצנעה ובסתור לבל ירגיש הנצרך ויעלב.
 פעם נודע לה על אדם אחד ששרוי בדחק גדול, החג מתקרב והלה מתהלך נבדך ואובד
 עצות. לא ידעה הצדקנית מנוח לנפשה, נצטרה של אותו אדם נגע לבלה. נטלה חמשים
 זהובים והחלה לטפס עצות פיצד להעניקם לאותו אדם, בלי שיתביש בקד, שהרי אדם
 אמיד היה וירד מנכסיו. לבסוף נתנה את הפכים לאחד ממפיקיו של אותו אדם, שהיה
 מתפלל יחד עמו בבית כנסת אחד, ובקשה ממנו להכניס את הכסף בחשאי לתוך כיס
 מעילו. קף עשה המפר, וכאשר לבש האיש את מעילו ומצא בכיסו את הפכים הגדול, אורו
 עיניו וברך את השליח הנסתר שנגלח אליו מן השמים לחלצו מהמצוקה הקשה.

רבי צבי יהודה מגרודנא, ראה פעם פן ושיבה אחד טועם מעט מן המנה שהנהח לפניו,
 מעקם את אפו ומסיט את הצלחת לצדדים. "לא טוב הדבר שאתה עושה", פנה אליו רבי
 צבי יהודה "קף אין נוהגים עם הפזון שנתן לנו הקב"ה". ואז ספר לו רבי צבי יהודה ואמר:
 "גם אני בצעירותי נהגתי פמוך, אולם בעקבות מארע אחד שארע עמי, שניתתי את דרכי
 ומאז ואילך מעולם לא התלוננתי על מזוני, ומעשה שהיה פך היה. בימי גלומי, למדתי
 בישיבת טלו. פמנהג הימים ההם, לא היה מטבח בישיבה והיינו אוכלים ימים אצל בתי
 התושבים בעיר. אני נשלחתי לאכל אצל אלמנה זקנה שהיתה צדקת גדולה, ולמרות עניה
 הרב רצתה לזכות פמצות החזקת פן תורה. פאחד הימים, לאחר זמן הארוחה, שמעתי קול
 פכי. נבהלתי מאד ופניתי לראות מי הנוכה, ואז גליתי לתדהמתי פי בעלת הבית הזקנה
 בוכה פדמעות שלישי. פתחלה סרבה לספר לי מדוע היא בוכה, אולם לאחר שהפצתי בה
 פעמים מספר אמרה לי, 'פיצד לא אכבה? אם לאחר מאמצי המרבים והשתדלותי הגדולה
 להגיש לך ארוחה הגונה, דחית את הצלחת מעליך? לבי נשבר בקרבי וגם בעיני נקרו
 דמעות. מעמק לבי פקשתי את סליחתה והבטחתי לה, פי מעתה ואילך לא אחזר שנית על
 מעשי". רבי צבי יהודה סים את ספורו ואמר: "מעיד אני על עצמי, פי מאז קימתי את
 הבטחתי. אשתי היתה תמיד מספרת לחברותיה, פי מעולם לא ארע שלא סימתי את
 ארוחתי ומעולם לא דחיתי מאומה ממה שהצע לי לאכל".

רבי שמואל סלנט, רבה הנערץ של ירושלים, התגורר כל ימיו בפחר החרבה בירושלים
 העתיקה, וסמוך לביתו היה תלמוד התורה "עץ חיים" שפסד בשנת תר"א ועמד בראשו כל
 ימיו. פתקופה הראשונה לפסוד הת"ת, נהג רבי שמואל להכנס בכל בקר אליו, לעבר מכתה
 לבתה ולברך פברכת שלום את המלמדים ואת התלמידים, אותם הכיר עד האחרון שבהם
 כאלו היו בניו. מטרתו היה גם לפקח על המלמדים שיעשו את מלאכתם, מלאכת ה'
 גאמנה ולבדק אם התיצבו בפעיה הקבועה. מלמד אחד היה שם שהיה מתרפה במלאכתו
 ומאחר לבוא מדי יום. יום אחד, ראה רבי שמואל פיצד חלה מניע בפעיה מאחרת, שהיתה
 פבר שעת צהרים. לא רצה רבי שמואל לבישו, אך כדי לעזורו על התרשלותו קבלו במאור
 פנים וברכו פקול רם פברכת בקר טוב... חלה הבין היטב את הרמז הדק שבברכת הרב,
 ומאז הקפיד שלא לאחר פכל.

בעת חתנת אחד מבניו של רבי חיים מבריסק בעיר ורשה, נכנס אחד הגנבים הידועים בעיר,
 וכמה מסבים הכריזו פקול רם על הגעתו של הגנב הידוע. אמר להם רבי חיים: "מי התיר
 לכם לביש אדם מישראל? אם רוצים אתם שלא יגנב, הושיבוהו בשלחן המכבדים, שם
 מבטח לכם שלא יגנב..."

"ויהי מקוץ שנתים ימים ופרעה חלם" - פשבא קצו של האדם רואה הוא, פי כל שנותיו חלפו עליו פמו חלום
 וכל ימיו לא עשה ופעל מאומה, פי אם הלך אחר חלומותיו ופתויו של פרעה, הוא היצר הרע (רבי דוד מטולנא)

זבל מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת מקץ תשפ"ד שנה י | גליון מס' 512

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

תכנית הגנה משלמת

בתוך כל הצער והיגון המלוים אותנו מאז האסון שפקד אותנו בשמחת תורה, בין ספורי האסון לספורי הנסים, הפנמנו כי אין לנו על מי לסמוך אלא על אבינו שבשמים. ואכן, כבר אמר דוד המלך ע"ה (תהלים כג ד): "גם כי אלק בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי". גם במצבים הקשים ביותר זוכים אנו לשמירה עליונה והשגחה פרטית.

דוד המלך אף העניק לדורות תכנית ברורה לזכות בהגנה מלאה: הכל מכירים בדברי חז"ל (במ"ד יח כא) כי בימיו של דוד היו מתים מאה אנשים מישראל מדי יום, ואחר שחקר דוד והבין ברוח קדשו שצרה זו באה על ישראל משום שאינם מודים לה' כראוי על כל הטובות שמטיב עמם, עמד וחקן להם שיברכו מאה ברכות בכל יום. ואכן, תשנה זו הועילה לבטל את הגזרה.

חשוב שנשים לב לעבדה כי דוד המלך לא תקן את תקנת מאה ברכות לשעתי, אלא לכל הדורות הבאים אחריו. הב"ח (או"ח טו) לומד מכך שאותה גזרת מות נוראה שהיתה בימיו עדין מרחפת עלינו, ואף בדרגנו אנו - רק אם נקפיד לומר מאה ברכות בכל יום, נוכל להגן על עצמנו מפניה.

בעת צרה כלנו מחפשים סגלה שתוכל להעניק לנו תחושת הגנה, בימים שפאלו גם סגלה שמקורה עלום ומפקפק מתקבלת בברכה... והנה לנו פאן הבטחה ברורה שנתן לנו דוד מלכא משיחא, והיא מכוננת בדיוק לסכנות כמו אלו הפוקדות אותנו עתה, היתכן שנשתמט מלאחז בה?!

פאן המקום להוסיף ולהזכיר, כי לאור המבאר בפוסקים (ראה שו"ע או"ח קסז טז) שעניית אמן היא חלק מהברכה, ורק ברכה הנענית באמן היא ברכה משלמת, ראוי לכל מי שחפץ במעטפת הגנה משלמת, לזאג לכך שברכותיו ישלמו בעניית אמן. ויש לכך רמז בפסוק שבו פתחנו את מאמרנו: "גם כי אלק בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי" - ראשי תיבות "כי אתה עמדי" הן בגימטריה אמן, ללמדנו כי זכות מאה ברכות המשלמות באמן היא העומדת לנו לזכות לשמירה העליונה המבטעת במלים: "כי אתה עמדי!"

אנו, החרדים לזכר ה', אסור לנו להתעלם מהעבדה כי סגלת הגנת הדור נמצאת באחריותנו! הדבר הנדרש מאתנו עתה הוא להקפיד על מאה ברכות משלמות באמן מדי יום, ובכך לזכות ולזכות את הדור כלו בהגנה מעלה מפני הסכנות המתרגשות וזכות לעולם.

בקריאת "כי אתה עמדי".

שבת שלום,

298 213 מכאולס"ן

פניני תפלה בפרשה

פניני תפלה בפרשה

טהרת הלב בהכנה לתפלה

"וישלה פרעה ויקרא את יוסף וירצהו מן הבור ויגלה ויחלה שמלתיו ויבא אל פרעה" (מא ד)

כתב רבי שמואל בן חפני גאון: מתאור הכנותיו של יוסף לפניו עם פרעה מלך מצרים נוכל ללמד כיצד עלינו להתכונן בטרם נגש להתפלל לפני מלך מלכי המלכים; לפני מלך בשר ודם שאין לפניו אלא מה שענינו וראות, התכונן יוסף בגיון חיצוני המתבטא בתגלחת והחלפת בגדים. אף לפני מלך מלכי המלכים הבוחן כליות ולב, יש להתכונן בכך "שנגנה את נפשותינו ונטהר אותן מטמאות החטאים" (פרוש התורה לרבי שמואל בן חפני גאון עמ' קי).

בענין זה דרש רבי זאב אייזלמן (רבי ועול, עמ' 25):

המשנה במסכת ברכות (ל א) קובעת: "אין עומדים להתפלל אלא מתוך כבד ראש. חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים, כדי שיכינו את לבם לאביהם שבשמים. והתמיהה בדברי המשנה עולה כמאליה: הלא הדין של "אין עומדים להתפלל אלא מתוך כבד ראש" נאמר לכל אדם, ומדוע הסמיכה המשנה לכך את מנהגם של "חסידים הראשונים", ממנו עולה לכאורה שאין זה דבר השווה לכל נפש, כי אם מנהגם של חסידים רמי מעלה?

באר רבי זאב פי אדרבה, המשנה קוראת לנו בכך לשאת קל וחמר לעצמנו: אם החסידים הראשונים עדין נדרשו לשעת הכנה בטרם גישתם לתפלה, לכמה שעות נזדקק אנחנו כדי להכין עצמנו לתפלה כראוי?!

פרשיות 'שוכבי'ם ת"ת' מסגלות לתשובה

"כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו

זה פעמים" (מג י)

הבאר היטב (או"ח תרפה ב) הביא בשם האר"י הקדוש כי ימי קריאת פרשיות 'שוכבי'ם ת"ת' בשנה מעברת מסגלים במיוחד לתשובה.

רמז לדבר דרש בעל הי"טב לב' מסיגט מהכתוב שלפנינו: תבת "לולא" היא אותיות "אלול", ואלו תבת "זה" שהיא בגימטריה שנים עשר, מרמזת לחדש השנים עשר הוא חדש אדר. וזהו שאמר הכתוב: "כי לולא התמהמהנו" - כאשר חדש אלול מתמהמה מלבוא, מחמת שהחדש "זה" נכפל "פעמים" אזי "כי עתה שבנו" - הרי זה זמן ראוי ומסגל במיוחד לתשובה ('לקוטי הגרשני').

כל אחד מהאחים חרד על אחיו

"ויאמר אל אחיו הושב בספי וגם הנה באמתחתי ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלקים לנו" (מב כח)

לכאורה, די היה לכתב 'ויחרדו לאמר מה זאת...' ומהי הסבה להוספת המלים: 'איש אל אחיו'?

פרש רבי שלמה זלמן ארנגרייה, רבה של שאמלוי: פאשר חלילה פוקדת את האדם צרה, עליו לקבלה בשמחה ובאהבה, וכפי שאמרו חכמים (ברכות נד א): "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה". ואולם יש לזכר כי בדרך זו צריך האדם לנהג רק בנוגע לצרתו האישית, אולם פאשר פוקדת את רעהו צרה, עליו להשתתף בצרתו ולזאג לחצו ממנה. ובא הכתוב להעיד כי כך אכן נהגו בני יעקב: "ויצא לבם" מצרתם האישית, לפי שכל אחד כלפי עצמו האמין שצרתו באה לטובה, אמנם 'ויחרדו איש אל אחיו' - ביחס לצערו של אחיו התמלא כל אחד מהם בחרדה (דרשות לחם שלמה; דרוש קלה).

ארבעים מי יודע?

תלמידו הגדול של ה'חתם סופר' - רבי משה שיק - הונדע בישראל בכינוי 'מהר"ם שיק', ספור הממחיש את הערך שבקש רבו הגדול להנחיל לדורות, הלא הוא ערכה העצום של כל ברכה.

היה זה בשנת תרל"ג, שנים רבות אחר פטירתו של ה'חתם סופר'. מהר"ם שיק התאלמן מאשת נעוריו, וזמן מה לאחר מכן הצעה לו הצעת שדוך נכבדה - אלמנתו של אחד מרבני הדור.

בקש מהר"ם שיק להועץ בדבר עם רעהו הקרוב, רבי אהרן דוד די'טש, בעל 'גון דוד' ורבה של באלאשא-יארמוט, שאף הוא נמנה עם תלמידיו הגדולים של ה'חתם סופר'. רבי אהרן דוד סמוך ידיו בהתלהבות על ההצעה, ואם לא די בכך, הרי שהוא שלח את שליחו לקרא למדברת ולזרז את גמר השדוך בשעה טובה ומצלחת.

סוף דבר, השדוך קם והיה למזל טוב. זמן מה לאחר מכן נערכה מסבת נשואין מצומצמת בהשתתפות בני משפחה ומקורבים שבאו לשמח בשמחתו של אחד מגאוני הדור המקיים את ביתו מחדש.

בעצומה של הסעודה הופיע לפתע אורח. היה זה ר' מנדל, השדכן שהעלה את ההצעה לראשונה. הוא הגיע למקום מציד במקתב מאת בעל ה'דברי חיים' מצאנז, שפסק כי אף שהשדוך לא נגמר על ידו, היות שהוא התחיל בשדוך, יש להעניק לו סך חמשים זהובים כדמי שדכנות.

מהר"ם שיק הפתע מהפסק, שכן מבחינתו עקר השדוך נעשה על ידי מי שפעל להביא את השדוך לידי גמר, הלא הוא ידיו הג'ון דוד, אולם חזקו עליו דברי ה'דברי חיים', והוא שתק, ורק הזמין את השדכן לטל ידים ולהצטרף עמם לסעודה.

בהגיע עת ברכת המזון הפתעו הכל כאשר מבין כל המסבים הנכבדים בחר מהר"ם שיק לכבד דוקא את ר' מנדל השדכן לברך על כוס ברכת המזון. הסבה לכך התבררה מיד, כאשר עם סיום הברכה הוציא מהר"ם שיק מכיסו עשרה זהובים, הושיטם לשדכן המקבץ ואמר לו: "את ברכת המזון קבלת תמורת ארבעים זהובים, הא לך עשרה זהובים נוספים שיטלימו לך לחמשים - דמי השדכנות שפסק לך הרבי ה'דברי חיים'..."

מששב השדכן לביתו של ה'דברי חיים' וספר לו על התנהלותו החכמה של מהר"ם שיק, נהרו פניו של ה'דברי חיים' והוא קלס עד מאד את חכמתו של מהר"ם שיק ואף סמוך ידו על הנהגתו.

ספיר ויהלום - נשואין, עמ' תסב

ברכות; אם החיוב הוא תמורת המצוה, הרי שהחוטף יצטרף לשלם עשרה זהובים, ואולם אם הוא תמורת הברכה, יהיה עליו לשלם ארבעים זהובים - תמורת ארבע ברכות.

הגמרא פושטת את הנדון על פי מעשה שהיה: על שלחנו של רבי התארח צדוקי, ורבי, שבקש למנע ממנו להצטרף אל הסועדים בברכת המזון, הציע לו: "כוס של ברכה אתה שותה, או ארבעים זהובים אתה נוטל?"; לאמר: האם תעדיף להצטרף אלינו לברכת המזון, או שמא רצונך לצאת לפני ברכת המזון ויגשם לך ארבעים זהובים - תמורת ארבע הברכות שתפסיד.

באופן מפתיע בחר הצדוקי לזכות במצוה ולהפסיד את ארבעים הזהובים בהכריו: "כוס של ברכה אני שותה!" משכך יצאה בת קול ואמרה: "כוס של ברכה שוה ארבעים זהובים" - דהינו עשרה זהובים תחת כל ברכה.

בנקדה זו נעצר הדיון ההלכתי, והסעודה הסתיימה כשפירן ה'חתם סופר' מגיש לאורחו את כוס הזין שעמדה על השלחן, ואומר לו: "הנה פי כן, כבודו מכבד בכוס של ברכה ששויה ארבעים זהובים".

אותו משלח, שכפי הנראה הפסך שהיה מטרת בואו עמד באותו רגע לנגד עיניו, שנה והגיב בבדיחות הדעת, כי כשלעצמו היה מעדיף לזכות דוקא בארבעים זהובים במזמון, מאשר כוס ברכה ששכרה יבוא לעתיד לבוא...

עבור המשלח היה זה בגדר אמירה שנונה בעלמא, אף ה'חתם סופר' ראה בדבריו זלזול בדברי חכמים. ללא אמר ודברים נטל ה'חתם סופר' את הכוס מלפני אורחו, אחר ספר מארנקו ארבעים זהובים, צָרַם בשקיק והושיטם לאורח ההמום.

מכאן ואילך לא החליף עמו ה'חתם סופר' מילה. בסיום הסעודה קם האורח בכבדות ובעצב ממקומו, נפרד מה'חתם סופר' ופנה לשוב לאכסניתו.

אם לא די בכך, הרי שבערב, כאשר סדר האורח את מטלטליו נחמד לגלות כי השקיק ובו ארבעים זהובים שקבל מה'חתם סופר' נעלם ממנו ואיננו. הוא אבד את הברכה ואת שכרה הנצח, ואף לא זכה להנות מתמורתה, אף את הלקח הנוקב שמר לנצח.

כְּהַמְשֵׁךְ לספור מפלא זה, ראוי להביא את הספור שהתרחש שנים לאחר מכן עם

היה זה באחד הימים, כאשר על שלחנו של מרן ה'חתם סופר' התארח יהודי נכבד ותלמיד חכם, משלח מארץ הקדש. במהלך הסעודה נאמרו על השלחן דברי תורה, כראוי לסעודה שתלמיד חכמים מסבים בה, וביני הדברים עלה הדיון המרתק המובא

בעצומה של הסעודה הופיע לפתע אורח. היה זה ר' מנדל, השדכן שהעלה את ההצעה לראשונה. הוא הגיע למקום מציד במקתב מאת בעל ה'דברי חיים' מצאנז, שפסק כי אף שהשדוך לא נגמר על ידו, היות שהוא התחיל בשדוך, יש להעניק לו סך חמשים זהובים כדמי שדכנות.

השביל המוביל לצינו של ה'חתם סופר' בפרשבורג (פיוס ברטיסלבה)

בגמרא (חלין פז א) על אודות ערכה של ברכה.

בגמרא שם הובא מעשה באדם ששחט עוף וחברו כסה את הדם במקומו. רבן גמליאל שגדרש לנושא, פסק שהחוטף צריך לשלם לשוחט עשרה זהובים, וחכמי הגמרא חקרו ודנו ביניהם, האם חיוב זה הוא תמורת המצוה שחטף, או שמא תמורת הברכה - "על כסוי דם בעפר" - שהפסיד השוחט מחמתו.

כְּנִפְקָא מינה לנדון מביאה הגמרא מקרה שבו אדם חטף מחברו את ברכת המזון, שהיא מצוה אחת, אף היא מרכבת מארבע

שמונה בבקר יצאתי כדרכי לכתל. כשנכנסתי לרחבת הכתל, התחלתי לפתע לחוש בכאבי ראש אימים, ובתוך רגעים ספורים חשכו עיני, פשוטו כמשמעו. הפסקתי לראות.

נבהלתי מאד, ואחד המתפללים שנזכר במצוקתי הוביל אותי מיד למרפאה הסמוכה לביתי. הרופא מדד לי את לחץ הדם ונבהל לראות שהוא נוסק לנבחה. הוא אמר לי כי לדעתו אני מצוי בעצומו של ארוע מחי. הוא הזמין מיד אמבולנס, ובתוך דקות ספורות מצאתי עצמי בתוך האמבולנס הדוהר לבית החולים.

בבית החולים הבהלתי מיד למחלקת רפואה דחופה. שם פתחו בסדרת בדיקות שתוצאותיהן תאמו מאד לתחושותי. לחץ הדם כמו יתר המדדים לא בשר לי טובות, הרופאים היו נראים מדאגים, ואני, שידעתי כי גם כך מצבי הרפואי אינו שפיר, הייתי בטוח שהגה קרב סופי, ל"ע.

בהוצאת הרופאים הבהלתי לבדיקת סי-טי דחופה. הייתי בחדרה גדולה, ובשעה שהובילו את מטתי פרצה לפתע מעמק לבי תפלה: 'רבוננו של עולם, הרי אתה יודע עד כמה התאמצתי היום, כבכל יום, לכבדך בעניית אמן אחר ברכות של יהודים רבים. הנה היום, אף על פי שטרם השלמתי את משימתי, כבר הספקתי לענות לשטים ושבעה אנשים. אגא, עשיתי למען כבודך - עשה אף עתה למען שוקי, רחם נא עלי והוציאני מאפלה לאורה, שלח נא לי רפואה שלמה במהרה!'

בשעה שערכו לי את בדיקת הסי-טי כבר הייתי הרבה יותר רגוע, כמו הייתי בטוח בעצמי שהתפלה שנבעה מעמק לבי בקעה את כל החומות ועלתה הישר אל כסא הכבוד. ואכן, למרבה הנס, לא חלף זמן רב עד שהגיעו תוצאות הבדיקות שבשרו כי מצבי הוטב בחסדי שמים. גם לחץ הדם ירד בהדרגה והדפק התיצב. בקשתי להשתחרר, אך בשל מצבי הפללי וגילי המתקדם הרופא המליץ להשאירני בבית החולים למעקב. אלא שאני לא הסכמתי: 'אדוני הרופא, אני יכול להשאר, יש לי עבודה לעשות, אמרתי לו, 'מחר, השכם בבקר, כבר מותינים לי אנשים בבית הכנסת שאענה אמן אחר ברכותיהם. שחרר אותי בבקשה כדי שאוכל ללכת לישן בזמן וכך גם לקום בזמן!'

לשמחתי נעתר הרופא לשחרר אותי על אחר, כך שבחסדי ה' אפלו את תפלת מנחה כבר הספקתי באותו יום להתפלל בזמן.

כשהגעתי לביתי עינתי כהרגלי בעלון וכל מאמנים' שיצא לאור לקראת פרשת וירא, ולתדהמתי נזכרתי לראות כי מאמרו השבועי של הרב מרמורשטיין כמו נכתב בדיק עבורי; הנושא שבחר הרב מרמורשטיין באותו שבוע לחזק דבר בדיק על סגלתה של עניית אמן לרפואה!

לא יכלתי להתאפק. צלמתי את המאמר המדובר בעתקים רבים, וכבר בבקר שלמחרת חלקתי אותו לכל חברי המתפללים האומרים בפני את הברכות, וגם לאלו שאינם...

אתם חביבים להבין, אמרתי להם, ואני אומר גם לקוראי העלון, 'אמן היא מלה קטנה, אך יש בה את הכל, היא קלה לבצוע, והיא סגלה להכל. נסו גם אתם ותראו, דברים רבים במהלך חייכם, בבריאותכם ובפרנסתכם יכולים להשתנות ברגע אחד, אם רק תקפידו על עניית אמן. ומי שאינו מקפיד על כך ידע כי הוא לזקח על עצמו אחריות כבדה, על בריאותו ועל ישועתם של כלל ישראל!'

הספור שלפנינו נשמע מפי 'נבאי האמן' המסור רבי מתתיהו ו' שליט"א, המשמש בקדש מדי בקר, זה שנים, במסירות בבית הכנסת סאטמר וסערט ויזניץ בירושלים ועוד. קשה שלא לקנא בזכותו של רבי מתתיהו הזוכה מדי יום לשמע את ברכותיהם של למעלה משבעים איש וכמובן לענות אחריהם אמן, אשר נתן לשער בזהירות שמספרן מגיע ליותר מאלף מדי בקר.

לכל הטוב הזה זוכה הרב מתתיהו בזכות סדר יומו המדקדק המתחיל בתפלת ותיקין בבית המדרש סאטמר בירושלים, שם הוא זוכה לענות אמן אחר מתפללים בשני מנינים המתקיימים בזה אחר זה. משם הוא צועד לבית המדרש סערט ויזניץ כדי לענות אמן אחר המתפללים במנינים המתקיימים שם, ולבסוף הוא נוסע מדי יום לכתל לשפך תפלה ליד שריד בית מקדשנו, כשאף שם זוכה הוא לענות אמן אחרי המנינים האחרונים.

בשיחתנו עמו משתף אותנו הרב ו' בספור המרגש שבעקבותיו דבק בהנהגת קדש זו:

"לפני כשתיים עשרה שנים, ביום בהיר נתקפתי לפתע בזהום חמור שגרם לי לשתוק בצדו השמאלי של גופי. בעקבות השתוק נמונה מומי היכלת לאכל דרך הפה, והרופאים חברו אותי למכשור רפואי שדרכו קבלתי את מזוני הישר לתוך הגוף. מצבי לא היה פשוט כלל, והרופאים צפו שתהליך החלמתי יארך לא פחות משלוש שנים.

אלא שכמאמר הכתוב (תהלים יט כא): 'דבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום', בסיעתא דשמיא לאחר שמונה חדשים כבר התחלתי לחזר לאיתני. התחלתי לצאת ולבוא מביתי, ובאחד הימים פגשתי במפתיע את אחד מהאדמו"רים המפורסמים בארצות הברית, אתו יש לי הפרות מקדמת, ובקשתי ממנו להצטרף אלי לרקוד.

כשנזכרתי במבטו התמה של האדמו"ר הסברתי לו כי מזה שמונה חדשים שלא זכיתי לברך את ברכות הנהיגן מחמת השתוק, לכל ארבעם של חדשים אלו לא עלתה על שפתותי ולו ברפת 'שהכל' אחת, שלא לדבר על ברכות אחרות. עתה, כשזכיתי סוף סוף לצאת מכבלי מאסרי ולהתחיל לשוב ולדבר כאחד האדם, לבי מלא בהודאה לקדוש ברוך הוא, ובשל כך אני מבקש לצאת לרקוד.

ואכן, האדמו"ר, שהתרגש מאד לשמע דברי, מהר לתת את ידו בידי ולצאת עמי לרקוד של הודיה.

לאורך תקופת השתוק, ובהמשך בתקופה שבה השתקמתי ושבתי לדבר כאחד האדם, קבלתי על עצמי להתחיל ליקר את הזכות שנופלה בחלקי, לומר ברכות ולענות אמן.

באותה תקופה הרחתי לעצמי כי אלו הייתי יכול הייתי מברך לא רק כל היום, אך מה אעשה ואנו מגבלים באמירת הברכות ומזוהרים שלא לומר ברכה שאינה צריכה.

אמנם באמן, כך ידעתי, אין לנו שום הגבלה. ומאחר שחז"ל קבעו (ברכות נג ב) כי העונה אמן גדול מהמברך, מאז ועד עצם היום הזה אינני חדל מלתור ולחפש אמנים. נפשי אינה יודעת שבעה ואני משתדל לאסוף אל אמתחתי עוד ועוד מיהלומים יקרים אלו.

לפני חדשים, ביום ראשון כ"א במרחשוון, זכיתי לראות נס של ממש בזכות עומדי על משמתי בעניית אמן מדי יום:

באותו יום, לאחר שסימתי את סדר יומי הקבוע, בבתי הפנסיות שאני רגיל לפקד כדי לענות אמן אחר המתפללים בהם, בסביבות השעה

בפני ברכה עם אמן נפתחים השערים

בפיו של הרה"ח ר' מתתיהו שגור מסר מרטיט על מעלתה של עניית אמן:

בספר הזהר הק' (עקב רעא א) מובא שכאשר הברכות הנענות באמן עולות למעלה, נפתחים כל השערים בפניהן, והקול מכריז בכל הרקיעים: זהו הדורון ששלח פלוני למלך. זהו הדורון שנגעשה בקיימו כפי שראוי להיות. הזהר הק' שם מוסיף ומדגיש שרק ברכה שענו עליה אמן היא ברכה מקיימת ועומדת כפי שהיא ראויה להיות.

מדברי הזהר נתן להסיק בברור שברכה שלא נענתה באמן אינה רצויה כל כך בשמים, והשערים אינם נפתחים בפניה. ועתה, יהודים יקרים, שוו בנפשכם איזו פעלה עצומה פועלת עניית האמן על הברכה. היא זו שגורמת שהברכה תהיה רצויה בשמים, שיפתחו השערים בפניה, ושהכרזה מיחדת תצא לקבל את פניה. היתכן שנפסיד זאת?! היתכן שבטרים אמירת ברכה לא נדאג שיהיה מי שיענה אמן אחר ברכותינו?! היתכן שלא נתאמץ ונחפש לענות אמן אחר ברכת חברינו ובכך לשגר מתנות משלמות לבורא עולם?!

עניית אמן - חלק מהברכה

ברכות השחר משלמות באמן

יש מי שכתב כי אף יסוד המנהג לברך את ברכות השחר בצותא בבית הפנסת, נועד כדי שייצא כל אחד מן המברכים ידי חובת עניית אמן מפני העונים אמן על ברכתו, שכן כאמור אף המברכים חייבים בעניית אמן, לפי שהיא חלק מן הברכה.

מקורות ובאורים:

כך באר ה'תשובות והנהגות' (ח"א סי' ז וח"ב סי' עב [א]), והוא דלא כ'משנה ברורה' (ו כג) שבאר שהטעם למנהג זה הוא כדי לעמד במקסת תשיעים אמונים על ברכות ביום. וראה עוד ב'תשובות והנהגות' (שם) שכתב שכל המברכים ברכות השחר בבית הפנסת "נאזה להם להדר לברך בקול דוקא ויברו יענה אמן", שכן כאמור שרש המנהג לברך ברכות השחר בבית הפנסת, ולא בבית כדינא דגמרא (ראה ברכות ב), הוא כדי להשלימן בעניית אמן. אף העטרת צבי כתב בשם רבו ה'חזקה מלובלין' שעדיף לומר ברכות השחר בבית הפנסת, ולא בביתו כדינא דגמרא "כדי שיענו אמן כל אחד אחר ברפת חברו, שברכה בלא אמן הוא ממש פלג גופא פנודע וכמפרסם" (פרי קדש הלולים' שער הברכות פ"ד).

אמנם כל זה הוא לסוברים שאמן היא בכלל הברכה גם כאשר

המברך אינו מוציא את השומעים ידי חובתם (וכפי שפרש ב'תשובות והנהגות' שם), ואולם לסוברים שעניית אמן בכלל הברכה רק כאשר המברך מוציא את השומעים ידי חובתם, אין לתלות בכך את מנהג אמירת ברכות השחר בצותא (וכמבאר בשם הגר"ש אלישיב בספר 'פניני תפלה' עמ' 10).

והנה בספר 'יסוד ושרש העבודה' (שער האשמרת פרק י) כתב: "ברכות השחר... טוב לסדרם בבית הפנסת עם שאר התפלה, כדי שיענו אחרים אמן אחר ברכתיו, כי מה מאד גדולה מעלת הברכה כשעונין אחרים אמן". דברי ה'יסוד ושרש העבודה' מבססים על דברי הזוה"ק (עקב רעא א) הכותב: "דכל ברכה דאורייתא עלה אמן, דא איהו בקיומא דקא יאות". ובפשטות דברי הזוה"ק על הקיום שעניית אמן נותנת לברכה, אינם מבססים על הנאמר כאן שאמן היא חלק מן הברכה, אלא הם הגדרה נפרדת, שגם אם עניית אמן אינה חלק מן הברכה, נצרכת היא לברכה, לפי שהיא מקימת את הברכה. וכך משמע מה'ניצוצי זהר' (שם) שהפנה לדברי רבינו בחיי (שמות י' לא) שדמה את הברכה לעדות הנאמרת מפי עד אחד, ואת עניית האמן לעד שני המצטרף אליו, שבזכותו מתקיימת העדות.

בספר 'מנחיל אמונה' (אות כ) כתב שאף את חזרת התפלה תקנו חכמים, כדי לעטר את ברכות תפלות העמידה הנאמרות בלחש בעניית אמן.

שערי גן עדן

עניית אמן במשנת בעל ההלוא

רבי זאב איידלמן ו' בטבת תש"ס

רבי זאב נולד בבריסק בשנת תרע"ד לאביו רבי אברהם איידלמן הי"ד. בנעוריו למד בישיבת בריסק אצל רבי משה סקולובסקי בעל ה'אמרי משה'. לאחר פטירת רבו עבר ללמד בישיבת קמניץ אצל הגר"ד ליבוביץ בעל ה'ברכת שמואל', שאותו החזיק פרבו המבהק. בהיותו בבריסק התקרב למרא דאתרא הגר"ז סולוביצ'יק ממנו קנה תורה, עד שהצרך לעלות לארץ הקודש, בתחלת שנת תרצ"ז, בשל צו גייס שקבל. כשעלה הגר"ז ארצה שב והתקרב אליו ביותר, ובכל הנהגותיו נהג על פיו.

רבי זאב נודע כגדול בתורה וביראה, ומוקיריו כנוהו בחרדת קדש: רבי ועלול. עד סוף ימיו שחרו רבים לפתחו ללמד ממנו דרכי תורה ועבודת ה', להיעץ עמו ולבקש את ברכתו. חלק מדברי תורתו התפרסמו אחר פטירתו בספר 'רבי ועלול דער איידלמן'.

נפטר בו' בטבת תש"ס ונטמן בבית העלמין 'זכרון מאיר' בבני ברק.

כך היה מברך

להלן מקבץ מהנהגותיו של רבי זאב איידלמן באמירת הברכות, כפי שמתארים תלמידיו בספר 'רבי ועלול' (עמ' 291 ועמ' 351):

- היה מקפיד להתבונן בכבוד ראש קדם כל ברכה שעמד לברך, ברכתיו היו בכונה עצומה מלה במלה, ובאמירת שם ה' בברכה היה שורה עליו פחד ממש.
- בשעת אמירת הברכה היה עומד במקום אחד מבלי לעשות כל פעולה.
- ברפת המזון היתה אצלו כתפלת שמונה עשרה והיה נוהג בה מאד.
- כל ברכה מברכות השחר היתה נאמרת מפיו ברגשות קדש ובעבודה גדולה, ובאמירת ברפת 'אלקי נשמה' היה בוכה בדמעות שלישי.
- השתדל שיענו אמן אחר ברכתיו, הגם שלעתים היה צריך להמתין לשם כך זמן רב. פעם באו אליו בשעת לילה מאחרת וראו שהמתין מלאכל זמן רב עד שיבוא אדם שיענה אמן אחר ברכתו. כשהתפלאו באזניו על הנהגתו זו, אמר שפך נהג רבי חיים מוולוז'ין.

הנהגת ה'ברכת שמואל'

כפיו של רבי ועלול היתה עדות מענינת על הנהגת רבו ה'ברכת שמואל':

כאשר היו באים לבקש ברכה מבעל ה'ברכת שמואל', היה מבקש מהאנשים שעמדו לצדו שיענו אמן אחר ברכתו (שם עמ' 184).

פניה נרגשת מנשיא 'בני אמונים' הרב יעקב דב מרמורשטיין

לאחי ורעי

את השורות הבאות אני כותב מדם ליבי, אלו דברים היוצאים מן הלב מתוך כאב גדול, ועזה תקוות שייכנסו אל הלב, יעירו ויעוררו את האהבה, ויפעלו את הפעולה הרצויה.

כולנו כאובים ושבורים מהטבח הנורא שפקד אותנו. רציחתם וחיפתם האכזרית של יהודים כה רבים מבני ארץ ישראל פצעה את ליבו של העם היהודי כולו בכל תפוצותיו.

מאז ועד עתה לא שקטה הארץ. יהודים נתונים בצרה ובשבייה במעמקי עיר הדמים, המוני פצועים מתייסרים במיטת חוליים, רבבות משפחות גלו מבתיהם ומתגלגלים בחוצות חוסר כול, ומעל הכול שונאינו ומבקשי נפשינו שמחים לאידנו וזוממים להשמידנו היל"ת. לב העם היהודי מאוחד בתפילה לשלומם של אחינו, ובייחול שבמהרה יסתיימו הימים הקשים ונתבשר בבשרות טובות ובישועות גדולות.

בשעה שכזו, כולנו נסכים כי מוטל על כל אחד ואחד מאיתנו לעשות את כל שביכולתו, במסגרת תפקידו, למען ישועת ישראל. חובתנו בעת הזאת לפקוח את עינינו, ולשאת בעול. כל בן ישראל מבין כי אסור לעמוד ולהסתכל מן הצד. ואכן, בהיכלי הישיבות ובבתי הכנסת, בכללים ובבתי החינוך נרתמים כל החרדים לדבר ה' להתחזקות בלימוד התורה ובתפילה, כל אחד כפי יכולתו ואשריכם ישראל.

אבל ברשותכם, אחים יקרים, ברצוני להציע ואולי אף להתריע, על עניין חשוב ביותר, שלדאבון הלב עדיין צריך חיזוק, ומי יודע אם לעת הזו נוצרה ההזדמנות לכולנו להתעלות בעצמנו ולזכות איתנו את כל עם ה' המצפה לישועתו:

הכול מכירים ויודעים בסגולתה הנפלאה של עניית אמן. מצאנו בחז"ל בכמה וכמה מקומות שזכות עניית אמן מגינה על עם ישראל, **ובמיוחד בעת מלחמה!**

עניית אמן מגינה לא רק על העונה, אלא על כלל ישראל כולו. וכלשון ה'תנא דבי אליהו' (רבה יא): **בזכות מי הקדוש ברוך הוא נפרע לישראל מאומות העולם? בזכות בני אדם שהם משכימים ומעריבים לבית הכנסת ולבית המדרש ועונים אמן...**

הנה לפנינו דברים מפורשים וברורים מפיו של אליהו הנביא זכור לטוב: **בזכות המשכימים לענות אמן, זוכה עם ישראל כולו לניצחון על אויביו.** וזאת מלבד הזכויות הרבות שנוספות בעולם מכל אמן הנענית.

אחר שהבנו עד כמה חשובה ההתחזקות בעניית אמן, ובפרט בשעה קשה זו, פונה אני אליכם בקריאה ובזעקה:

הקב"ה רוצה להעניק לנו שמירה, הוא לא דורש מאיתנו 'הרים וגבעות', בסך הכול להקפיד יותר על האמן שבין כך ובין כך חובה לענות, **זוהי בקשה קלה כל כך ליישום, האם נתעלם, חלילה!?**

הן חז"ל אמרו (תיקו"ז מ א) **כי כל העונה אמן בכל כוחו קורעים לו גזר דינו של שבעים שנה, וכאשר עינינו הרואות במידת הדין המרחפת עלינו, הרי זה אך מתבקש שנשמע לזעקת גדולי הדורות, מאז ועד ימינו, ונבחר להתחזק בעניית אמן, ובאמירת ברכות המושלמות באמן.**

כדאי שכל אחד מאיתנו ישאל את עצמו: **האם קיימתי את הנדרש ממני בשעה קשה זו???** האם התאמצתי לפחות במעט, למען ישועת עם ישראל? זו משימה שאינה דורשת מאמצים גופניים ולא חירוף נפש, בסך הכל לכבד את בורא העולם בהגיע מוקדם לתפילה, ולומר "ברכת השחר בחברותא", לענות אמן על ברכות חברינו, ולהשמיע ברכותינו באוזני אחרים שיענו אמן - יש לנו אחריות! **"לא תוכל להתעלם!"**

כבר אמרו חכמים (ברכות נט, א) **כי לא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומיות שבלב; אשרי מי שיזכה להתחזק מקול רעמי המלחמה הנשמעים בימים אלו, ולקחת חלק במאמץ הרוחני שכלל ישראל כל כך זקוק לו.**

בקריאת "ואמר כל העם אמן"
יעקב דב מרמורשטיין

'אין כאלקינו' במקום עניית אמן

הפיוט "אין כאלקינו", מרכיב מחמשה בתים שבכל אחד מהם ארבעה שבחים. שלשת הבתים הראשונים שמתחילים: "אין...", "מי...", "נודה...", הם ראשי תבות אמן, ואלו הבתים שאחריהם מתחילים ב"ברוך" וב"אתה". בפרוש 'עץ חיים' לסדור התפלה מובאת מסרת קדומה, שלפיקך נתקנה תפלה זו בסדר אותיות 'אמן': "שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה על ישראל שלא לענות אמן. מה עשו? תקנו לאמרו ברמז, בראשי תבות: 'אין... מי... נודה'" ('עץ חיים' תפלת 'אין כאלקינו').

אחר אמן נמשך הנס

ההקפדה על עניית אמן היא ההכנה הראויה למצות הדלקת נר חנכה, שאנו מדליקים לזכר הנס שהיה במקדש. אף בסדר האל"ף-ב"ת האותיות 'אמן' קודמות לאותיות 'בגס', ואחר אמן נמשך הנס ('נר ישראל' [למגיד מקו'ניץ], פגנת חנכה).

תחבולתם הראשונה שיל היונים

התחבולה הראשונה שעשו היונים כדי "להשכיחם תורתך" הייתה למנע מישראל להתפלל כהגון, כי אם התפלה אינה כדבעי אי אפשר ללמד תורה. שכן רק באמצעות תפלה כהלכה אפשר להיות בן תורה, אבל אם התפלה היא שלא כדת, ואפילו אם רק מחסרים לענות אמן אחת, כבר יש בכך מניעה לזכות ללמד תורה. לפיקך כשנצחו החשמונאים את היונים "קבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול". המניעה הראשונה שמנעו היונים מהיהודים הייתה התפלה, ולפיקך כשנצחום קבעו להתחזק בתפלה ובהודאה ('שפע חיים' רעוא דרעיון ח"א פר' תולדות מאמר ב אות ה).

ברכות השחר כהלכה:
פקול בכונה בתורותא

"על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנחמות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה".

יהודים יקרית,

בימי החנכה, זמן המסגל לנסים וישועות,

נחזיק כלנו במצות עניית אמן,

נתחזק באמירת ברכות השחר בתורותא מדי בקר,

ונזכה לראות בנסים ופרקן, גבורות ותשועות,

נחמות ומלחמות בזמן הזה כבימים ההם, אמן ואמן!

ברכות השחר כהלכה: פקול, בכונה, בתורותא

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

מה היה אלו בקט פעם אחת 'והזכרתני'?

ויהי מקץ שנתיים ימים (מא, א)

איטא במדרש (בראשית רבה פט, א): "על ידי שאמר יוסף לשר המשקים 'זכרתני' והזכרתני, נתוספו לו שתי שנים". רבי שמעון שקופ ז"ל שאל: מה היה קורה אם היה אומר רק "זכרתני" אָחַד, כמה זמן היה יושב בבית הסהר? בפשטות היינו אומרים, שאם על שאמר פעמים נוספו לו שנתיים מאסר, אבל - אמר רבי שמעון - יתכן שלא. יתכן שאם היה מבקש פעם אחת "והזכרתני לפני פרעה", היה זה עדין בגדר חובת השתדלות המשתלת עליו, ולא היה נענש כלל.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל - יחיר ראובן)

פוקח את עיניו ומיד ממטיף ליטון...

האדמו"ר רבי אהרן מקרלין זצ"ל אמר פעם לחסידיו: צאו וראו מה בין יעקב לבין פרעה. אצל יעקב אבינו נאמר: "וייקח יעקב משנתו ויאמרו...", זו דרכם של חסידים ואנשי מעשה, שבשעה שמתעוררים משנתם מיד הם מקיימים "ויאמרו" - ברכת התורה, ברכות השחר, קריאת שמע, תפלת שמונה עשרה ותלמוד תורה. לעמת זאת אצל פרעה נאמר: "וייקח פרעה, ויישן ויחלם שנית" - משפסח פרעה את עיניו, התהפך על צדו והמשיך בשנתו...

(רבי שלום מאיר ולך שליט"א - נאה דורש בראשית)

שר המשקים לא היה מסגל לפרגו' ליוסף

שר המשקים מספר לפרעה אודות הפרות עם יוסף בבית הסהר בין השאר הוא מספר על החלומות שחלמו הוא ושר האופים, ואומר: "ונחלמה חלום בלילה אחד אני והוא" (מא, א). שואל מרן הגרא"ל שטיינמן: המלים "אני והוא" נראות לכאורה כמיתרות, שכן די היה לו לומר "ונחלמה חלום בלילה אחד".

בספר "מנחת חינוך" כתב לתרא, ששר המשקים לא היה מסגל לפרגו' ליוסף. עבדה ששנתיים הוא שכח ממנו לגמרי. גם כעת - כשזכר בו - הוא מתבטא עליו בלשון בזיון, כמו שכתב רש"י וז"ל: "ארורים הרשעים שאין טובתם שלמה. מזכירו בלשון בזיון: נער - שוטה ואין ראוי לגדלה, עברי - אפילו לשוננו אינו מכיר עבד - וכתוב בנמוסי מצרים שאין עבד מולך ולא לובש בגדי שרים".

עד כדי כך הגיעו הדברים ששר המשקים לא היה מסגל לדבר על יוסף יותר ממה שדבר על עצמו.

אם נספר את המלים שהוא דבר על יוסף, נראה כי היו עשרים ושמונה מלים: "ושם אתנו נער עברי עבד לשר השבחים ונספר לו ויפתר לנו את חלמתינו איש כחלמו פתר ויהי כאשר פתר לנו כן היה אתי השיב על כני ואתו תלה".

אם נספר את המלים שהוא דבר על עצמו, בלי "אני והוא" - נגלה שהיו עשרים ושבע מלים: "את חסאי אני מזכיר היום פרעה קצף על עבדיו ויתן אתי במשמר בית שר השבחים אתי ואת שר האפים ונחלמה חלום בלילה אחד איש כפתרון חלמו חלמנו".

שר המשקים לא היה מסגל לפרגו' זאת ליוסף! לכן הוסיף על עצמו שתי מלים: "אני והוא". או אז הוא דבר על עצמו עשרים ותשע מלים, מלה אחת יותר מעשרים ושמונה המלים שדבר על יוסף.

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוק האור יוסף הצדיק)

מטרת החלום - לתועלת יוסף ומשפחתו

ועתה ירא פרעה איש נבון וחסד וישיתוהו על ארץ מצרים (לא, ט)

מספר על רבי יושע בער מבריסק זצ"ל, שפעם באו אליו כמה גבירים לדין תורה בנושא עסקי כלשהו. זה אומר בכה וזה אומר בכה. הדבורים עלו לטונים גבוהים, צעקות, כמעט הגיעו להרמת יד. סקנדל של ממש. פתאום מתפרצת אשה נסערת לבית הרב, יש לה שאלה דחופה מאד, כמעט פקוח נפש. היא תיבת לדבר עם הרב מיד. הרב שואל את המתדיינים האם הם מוכנים לותר, לאפשר לאשה להשמיע דבריה. הגבירים שהיו סקרנים לשמע את הענין הדחוף, הסכימו.

אומרת האשה לרב, אני מלאת חרדה. חלמתי בלילה שבני נעשה לא נורמלי. משגע. אני מסרדת, חייבת לעשות הטבת חלום או משהו כזה. אמר לה הרב: "אל דאגה, החלום הזה הוא רמז לכך שבנך יהיה עשיר". נרגעה האשה ופניה לא היו לה עוד. לא רק שהחלום אינו רע, להפך, זהו חלום המרמז טובות. יצאה מבית הרב מרצה ושמחה.

משניצאה שאלו הגבירים את הרב, מהיכן לקח רעיון זה, שמי שחולם שהוא משגע - יהיה עשיר. למיטב זכרונו, בגמרא במסכת ברכות העוסקת באריכות ובהרחבה בעניני חלומות לא מצאנו דבר כזה. לא מיניה ולא מקצתיה.

אמר להם: "מכם למדתי. ראיתי לפני קבוצה של עשירים שנלחמים ביניהם כמו משגעים, הבנתי ששגעון ועשר הולכים ביחד"... נוסף על כך ספור נוסף, הקשור לשגעונותיהם ושגונותיהם של העשירים, וכך נגיע להקשר לפרשתנו.

בתקופתו של ה"נודע ביהודה" היו שני גבירים שחיו בסמיכות, זה בעברו האחד של הרחוב וזה בצדו השני. וילה מול וילה. פעם עבר שם יהודי שהיה מנגן בכנור לפרנסתו. התישב ברחוב בין שני הבתים, ונגן נגונים ערבים. בין הגבירים התעורר וכוח חשוב מאד, לכבוד מי נגן המנגן. מחסרי המעש העלו טעונים כבדי משקל, זה בכה וזה בכה, אך כמובן שלא הגיעו להכרעה. כל אחד טען שהוא עשיר יותר ומכבד יותר. לבסוף החליטו להתערב על סכום גבוה. ומי יכרע? רב העיר, ה"נודע ביהודה". באותם ימים, חלק נכבד מפרנסתו של הרב היה מבסס על 'טפים' עבור דיני תורה שיערו. בעלי הדין היו משלמים כל אחד 'פסק געלט', דמי פסק, שזה בשוה. ובכך, הלכו שני הגבירים אל הרב, השלישו בידו סכום נכבד, ושטחו את טענותיהם לפניו.

אמר להם ה"נודע ביהודה": "דעו לכם, אותו יהודי לא נגן לכבוד אף אחד מכם. הוא נגן לכבודי, שיהיה לי ממה לקנות צרכי שבת"...

כך גם בחלומו של פרעה. מי שיוצא נשכר בסוכו של דבר הוא יוסף. הוא פותר את החלום, ומציע: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחסד וישיתוהו על ארץ מצרים".

פרעה אומר: בשבילי היה החלום. העם המצרי אומר: בשבילנו היה החלום. הקב"ה שוחק ואומר, כל החלום ושברו, הכל היה כדי

להעלות את יוסף מהבור, להביא את יעקב ובניו למצרים, וכן הלאה, הכל על פי התכנית הסדורה שהתנה ה' יתברך.

(רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א - נאה דורש)

להצלה אבות רבים

ותחלינה שבע שני הרעב לבוא כאשר אמר יוסף (מא, נד)

על שנות השבע לא מזכר 'ותחלינה'. נאמר רק: 'ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים ויקבץ את כל אכל... ויצבר יוסף בר...'. לעמת זאת, על שנות הרעב כתוב: 'ותחלינה שבע שני הרעב לבוא'.

מה פשר ההבדל הזה בין השנים הטובות לרעות?

הבדל זה מלמד אותנו למוד חשוב על טבע האדם: כאשר באו שנים מברכות, והחטים היו דשנות ובשפע גדול, האדם אמר לעצמו 'הצליח לי! אני ממש מכשר... ידעתי אלו זרעים לבחור, השקיתי בדיוק במדה, וגם עבדתי קשה. הצלחתי בזכות הכשורים שלי ובזכות העמל שלי...'. לא תלו את ההצלחה בגורם שמים, שנגלתה בפטרון חלומו של פרעה. לעמת זאת, כשהתחיל הרעב ולא הניבו השדות שום יבול, וגם התבואה שאספו מראש נרסקה - לא אמרו שמחמת חסר הכשורים שלהם קרה הדבר... מיד כשהתחיל הרעב, תלו את הדבר בחלום פרעה ובגזרה שנגזרה.

פתגם עממי אומר: 'להצלחה אבות רבים, והכשולון יתום הוא'. אדם חושב שבגללו הנצחון, אבל על הכשולון אף אחד לא לוקח אחריות. על כן, לא נאמר בפרוש שהתחילו שנות השבע, מאחר שלא תלו את הדבר ב'שנות שבע', אלא בטבע ובכח עצמם.

לעמת זאת, כשהתחילו שנות הרעב, מיד צעקו כלם 'ותחלינה' - הנה מתקיימת הגזרה, כפי שפטר יוסף את חלום פרעה.

(רבי בני ציון מוצמי שליט"א - דורש ציון)

משפט שלמה

בשנים שפרשת מקץ אינה חלה בחנכה, קוראים בהפטרה על 'משפט שלמה', המשפט המכריע של שלמה המלך בראשית כהנתו, אותו משפט שפרסם את חכמתו הרבה.

היו שתי נשים שילדו שתייהן בנים בלילה. אחת מהן שכבה על בנה והוא מת, היא לקחה את הילד החי לעצמה, ואת הילד המת הניחה ליד חברתה. בבקר מגלה האם של הילד החי את ההחלפה. היא מתנצבת לפני שלמה המלך, ותובעת לקבל חזרה את בנה החי. כך היא אומרת לשלמה: 'וימת בן האשה הזאת לילה אשר שכבה עליו, ותקם בתוך הלילה ותסח את בני מאצלי ואמתך ישנה ותשכיבהו בחיקה ואת בנה המת השכיבה בחיקי'.

לעמדה טוענת השניה כי הדברים שקרו: 'לא כי בני החי ובנה המת', וחברתה משיבה לעמדה: 'לא כי בנה המת ובני החי'. זה היה הוכח בין שתי הנשים.

ממשיך הכתוב ומספר: 'ויאמר המלך זאת אמרת זה בני החי ובנה המת וזאת אמרת לא כי בנה המת ובני החי'. שלמה המלך חוזר על דברי הנשים, ואז הוא אומר: 'קחו לי חרב', ואכן, 'ויבאו החרב לפני המלך, ויאמר המלך גזרו את הילד החי לשנים, ותנו את החצי לאחת ואת החצי לאחת'.

וכיצד מגיבות הנשים?

'ותאמר האשה אשר בנה החי אל המלך כי נכמרו רחמיה על בנה ותאמר: בי אדני, תנו לה את הילוד החי והמת אל תמיתהו, וזאת אמרת: גם לי גם לך לא יהיה גזרו'.

בעקבות התגובות הללו, מבין שלמה המלך כי זאת אשר מותרת על הילד ובלבד שלא ימיתהו, היא אמו האמתית, ולכן הוא מכריע במשפט ואומר: 'תנו לה את הילוד החי והמת לא תמיתהו, היא אמו'.

לאחר גזר הדיון הזה מספר הכתוב: 'וישמעו כל ישראל את המשפט אשר שפט המלך ויראו מפני המלך, כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו לעשות משפט'.

הספור הזה מעורר כמה וכמה תהיות. ראשית, איזו חכמה

טמונה בדברי שלמה המלך? מדוע הוא העלה בדעתו כי האם השקרנית תסכים שיהרגו את הילד? בואו נחשב לעצמנו: שתי נשים חשוכות ילדים נרשמו כדי לקבל ילד לאמוץ, ואנחנו יודעים שאין זה דבר פשוט להשיג ילד מאמוץ, והנה לאחת לא אשרו לקבל ילד אלא לחברתה, האם היא תגיד בשל כך להרג את הילד בגלל שהיא לא קבלה אותו? איזה אדם נורמלי יגיד 'גזרו? הרי שתייהן רוצות את הילד. אז אולי אחת תצעק חוק יותר והשניה פחות, אבל להסכים שיהרגו את הילד זה דבר חסר הגיון. כיצד לקח שלמה המלך את ה'המור' שאותה אם שקרנית תאמר 'גזרו' ובכך תחשף את פרצופה השקרי?

יתרה מכך, הרי כל אשה מרחמת על ילדים, ואם כן אותה שקרנית תבין את ה'תרגיל' שעושה לה שלמה המלך ותדע שאסור לה לומר 'גזרו', ומה עלה בדעתו של שלמה המלך, וכיצד צפה שהיא אכן תסכים שיהרגו את הילד ובכך יחשף השקר שלה?

שאלה נוספת: הרי אותה שקרנית רצתה את הילד החי, ואם כך ברגע שנכמרו רחמיה של האם האמתית על ילדה החי, והיא אמרה לשלמה: 'בי אדני תנו לה את הילוד החי והמת אל תמיתהו', התגובה המתבקשת של האם השקרנית הייתה צריכה להיות שמחה גדולה על שהיא זכתה בילד החי. הרי זה לכאורה מה שהיא רצתה, וברוך ה' מלאכתה נעשתה על ידי אחרים. הנה, האמא האמתית פורשת מן 'המרוץ'. מה פתאום עלה בדעתה לומר: 'גם לי גם לך לא יהיה, גזרו?' אדם זוכה בבית משפט בסכום גדול והוא הולך לזרק אותו לים? האם היא השתענה?

עוד קשה, מדוע לאחר ששלמה שמע את טענות שתי האמהות, זאת טוענת בכה וזאת בכה, הוא חוזר על הדברים, הרי כבר שמענו את הטענות שלהן?

*

חשבתי בס"ד פשט נפלא בכתוב, ויסוד הדברים נמצא בדברי המלבי"ם.

אותה שקרנית לא נרשמה לאמוץ. היא לא מחפשת ילד לגדל אותו ולהשקיע בו אלפי שקלים בחדש. מדבר כאן בכלל בנשים פרוצות, וכלל לא מענון את האם השקרנית לגדל ילד. הדבר היחיד שמפריע לה הוא העבדה שלחברתה יש ילד, ולה אינו! כל רצונה הוא, שגם לשניה לא יהיה ילד. הסנאה שלה בחברתה מעבירה אותה על דעתה, ומגלה בה שחיתות המדות באפן הקיצוני ביותר.

שלמה המלך בחכמתו הרבה, שומע זאת בצליל קולו של השקרנית. הוא מבין מיד שאין מדבר כאן במאבק על הילד החי, אלא ברצון של אותה אם שבנה מת, למנוע מחברתה לקבל ילד חי. עוד לפני שהוא מורה: 'גזרו את הילד החי לשנים ותנו את החצי לאחת ואת החצי לאחת', הוא כבר יודע מי דוברת האמת ומי השקרנית, ובכך שהוא חוזר על טענות שתי האמהות, כבר רואים אנו זאת. שהרי מה אומר שלמה? 'זאת אמרת זה בני החי ובנה המת וזאת אמרת לא כי בנה המת ובני החי'. תקשיבו היטב לטענות שתייהן: האם האמתית אומרת 'זה בני החי ובנה המת', היא מקדימה את בנה החי, כי זה מה שמענו אותה. ומה אומרת השקרנית? 'לא כי בנה המת', על זה היא שמה את הדגש, שבנה של השניה מת. קשה לה לראות שלחברתה יש בן ולה אין.

לכן, כאשר היא שומעת שהאם האמתית 'מרימה ידים' ומותרת על בנה - היא אומרת 'גזרו', כי לא חסר לה לגדל ילד שאינו שלה. היא לא צריכה את הילד החי. כל מטרותיה היא: 'גם לי גם לך לא יהיה'. שלמה המלך בחכמתו הבין זאת כבר בעת ששמע את טענות שתי האמהות, ולכן היה בטוח כי השקרנית תסרב לקבל את הילד החי, כי היא לא זקוקה לגדל ילד זה וכל רצונה הוא למנוע מהאם האמתית לקבל אותו. אם כן, לא היה כאן 'המור' של שלמה המלך, אלא ידיעה ברורה כי אותה שקרנית תאמר לבסוף 'גזרו'.

(רבי יעקב שיש שליט"א - דורש טוב בראשית)

גליון 604
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

רבי חייא הלך מאושא ללוד והיה רוכב על חמור, והיה עמו רבי יוסי. ירד רבי חייא ותפס בידו את רבי יוסי ואמר לו, אילו היו יודעים בני אדם את הכבוד הגדול שהיה ליעקב בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא (בראשית מ"ו ד') "אנוכי ארד עמך מצרימה", היו מלחכים את העפר שלוש פרסאות סמוך לקברו, שהיו משתטחים על קברו עד שפניהם מגיע לעפר, ובא עפר אל פיהם, הלכו יחד עד שנפגשו עם רבי אבא, אמר רבי יוסי השכינה שורה אצלנו עכשיו, לפי שאחד מבעלי המשנה נמצא עמנו, שאל אותם רבי אבא במה אתם עוסקים? אמר רבי יוסי בפסוק "הבאים מצרימה את יעקב", מלת את בא ללמד שהשכינה ופמליה שלה ירדו עם יעקב למצרים, מעולם לא עזב הקב"ה את ישראל לבדם בגלות, רק הוא בעצמו בא לעשות מדור ומשכן בתוכם, וכל שכן כשירד אבינו יעקב למצרים, ירד הקדוש ברוך הוא ושכינתו ומלאכי וקדושי עליונים והמרכבות כולם ירדו עמו. (זהר ח"ב ד' ה')

פרשת השבוע

אדם הרוצה לעקור מחשבה רעה שיש לו בלבו על רעהו, עליו לעשות מעשה להיטיב עם חברו, מעשה זה יעקור את המחשבה הרעה כליל. כך גם נהג יוסף הצדיק עם אחיו הקדושים, שמעון היה ראש וראשון בעצה נגד יוסף, הוא זה שאמר לאחים: "לכו ונהרגו ונשליכוהו באחד הבורות", כאשר ביקש יוסף לעקור את כעסו שבלבו על שמעון אחיו, לא הסתפק במחילה בדברים, אלא אף עשה מעשה, משום כך מיד כאשר יצאו אחיו, הוציאו והאכילו והשקהו.

והורידו לאיש מנחה (מ"ג - י"א)
מסופר: כשהיה הרה"ק "בעל התניא" זיע"א נתון בבית האסורים. הרשו השלטונות לאחד מחסידיו לספק לו אוכל כשר מבחוץ. פעם אחת מצא החסיד בכלים הריקים שהוחזרו אליו פתק בכתב ידו של הרבי בעל התניא, ועליו המילים "אומרים צדקתך צדק במנחה". הבין החסיד שבשביל להוכיח לשלטונות את צדקתו של רבו, צריך לתת מנחה.

ויקח מאתם את שמעון ויאסור אתו
לעיניהם (מ"ב - כ"ד)

פירש"י, מהו שאמר הכתוב "ויאסור אותו לעיניהם" אלא לא אסרו יוסף אלא לעיניהם, וכיון שיצאו, הוציאו והאכילו והשקהו. מסופר: מעשה באדם אחד שנכשל ופגע בכבודו של הרה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א. הצטער האיש מאד על שפגע בגדול ישראל, אזר עוז והלך לבקש את מחילתו. קיבל רבי ישראל את האיש בשמחה ובמאור פנים, כאילו לא אירע דבר. אמר האיש: רבי מחל נא לי, מתחרט אני חרטה גמורה על שפגעתי בכבודתך, מחל רבי ישראל לאיש מחילה גמורה, אחר כך הוסיף ושאל: שמא צריך אתה לעזרה? אולי אתה נזקק להלוואה או גמ"ח? ענה האיש: לא די שפגעתי בכבודו וזכיתי למחילה על מעשי, עוד מבקש הרב לגמול חסד עמי?

אסביר לך את כוונתי, ענה רבי ישראל, הגמרא (קידושין נ"ט) אומרת: מעשה מוציא מידי מחשבה,

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:17 ת"א: 5:18 ר"ת: 5:51

פרשת מקץ

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:01 ת"א: 4:15

ואז קרה הדבר – כף הזכויות הכריעה

אווירת חג ירדה על העירה הקטנה, הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א נכנס בשעריה והתכונן לחנות בה במסעו. יהודי העיר התרגשו, הן לא בכל יום זוכה עיירתם הקטנה לארח אחד מצדיקי הדור, עשירי העירה התווכחו ביניהם על הזכות לארח את הצדיק בבתיהם, ולבסוף נפלה הזכות בחלקו של ר' מאיר, יהודי עשיר ונכבד המפורסם כספו לצדקה ובקי בחדרי התורה. אל ביתו הגדול והמפואר עשתה מרכבתו של הרבי, חום נעים שרר בבית, לעומת צינת החורף ששררה ברחובות המושלגים, הצדיק שוכן, כמובן, בטוב ובנאה שבחדרי הבית, והמארח השתדל להנעים לו את שהותו ככל האפשר.

עד מהרה החלו יהודי העירה לנהור את ביתו של ר' מאיר, איש איש ומשאלת לבו, איש איש וצרת נפשו, והכל חפצים להיכנס לחדרו של הרבי, לפרוק את מועקת לבם וליטול מהצדיק ברכה ומלת עידוד. הקור העז לא הרתיע את ההמונים, שצבאו על דלתות הבית, רבים הביאו גם את נשותיהם ועולליהם, כדי שאף הם יזכו להתברך מפי הרבי. כשנפתחו דלתות הבית פרץ כל הציבור פנימה לעבר חדרו של הרבי, ור' מאיר המארח, מביט חסר אונים על המאומה המתחוללת בביתו הנאה, על המרבדים המתלכלכים ברפש, על הרצפה שהבהיקה לפני רגע ועתה מכוסה מעטה של בוץ וכו', "אמנם זכיתי בזכיה גדולה" מהרהר ר' מאיר, "אך אני אשלם תמורתה מחיר יקר". עוד רגע קט וקבוצת חסידים נלהבת פורצת לבית בקול שאון, הללו נשאו עמם בוץ ורפש, ובלי לתת דעת על העולם הגשמי שבתוכם הם ניצבים, מלכלכים הם את אשר לא התלכלך עד כה.

ר' מאיר ואשתו מביטים ב"חורבן" שירד על ביתם הנאה, ושוב אינם מסוגלים להבליג, "ביצד מעיזים אתם ללכלך כך את ביתי?" מתפרץ לבסוף ר' מאיר, הלא מילאתם את ביתי בבוץ ורפש. הביטו הנוכחים סביבם והבינו ללבו של המארח, ניסו לקרצף את הרפש, אך לא הצליחו – מעונו של ר' מאיר הושחת כמעט ללא תקנה. בערב לאחר שעזבו כל האורחים את חדרו של הרבי ויצאו מעודדים ומאוששים אל אויר הלילה הצונן, שלח הרבי לקרוא לר' מאיר. פסע ר' מאיר לעבר חדר משכנו של הצדיק ובדרכו ראה כיצד עמלות המשרתות נזקות את הבית. הרבי נעץ מבטו בפניו של ר' מאיר ולבסוף אמר: "ברצוני לספר לך סיפור נאה". עשה ר' מאיר אזנו כאפרכסת, והרה"ק מרוזין החל לספר:

יהודי כפרי עני היה מטופל בששה בנים, ובנוסף עליהם היו סמוכים אל שולחנו גם הוריו הקשישים, אותו כפרי דר בבית שכלל אינו ראוי לתואר בית, בימות החורף היו הגשמים חודרים פנימה, ובקיץ היתה השמש קופחת על ראשי בני הבית. היה זה יום חורף צונן ומושלג, בביתו של הכפרי שררה חשכה, שכן פרוטות לקנית נר לא היו בנמצא, ומובן שעל עצי הסקה איש אף לא העז לחלום, התכרבלו בני הבית בבלויי הסחבות שלהם למצוא להם מסתור מהקור וטיפות המים הדולפים לתוך הבית. בפנינו ישב בעל הבית מרוכבל בסחבותיו ולבו מלא צער, "עד מתי אפשר להתקיים בתנאים שכאלה?" הרהר, צר לי לראות את אשתי וילדי במצב עלוב שכזה, אך צר היה לו שבעתיים

לראות כך את הוריו הזקנים והחלולים, הן נאמר "כבד את אביך ואת אמך" – כלפיהם חובתי גדולה יותר.

בבוקר המחרת שכבה הסערה, והכפרי החליט לעזוב את ביתו ולצאת לעיר הגדולה, אולי שם יאיר לו המזל פנים? נפרד מבני משפחתו, שם תרמיל על שכמו ויצא לדרך. ימים רבים הלך עד הגיעו לעיר הגדולה, ובעיר – אל מי יפנה באין לו קרוב או מכר, נכנס איפה אל בית המדרש ופתח בתפלה, מתוך לב קרוע בקעה תפילתו ועיניו זלגו דמעות כמים. כשסיים תפילתו הבחין כי יהודי עומד מן הצד ומתבונן בו, "מדוע תבכה?" שאל האיש. "אנא ספר לי, אולי אוכל לעזור לך". סיפר לו הכפרי על צרותיו הרבות, פניו של האיש נפלו בשמעו את דברי היהודי, בכל לבו חפץ לעזור לו, אך מה הוא מסוגל לעשות ואין הוא נמנה עם העשירים. בכל זאת שלף מכיסו שלושה זהובים והגישם לכפרי, "קח זאת" אמר, וצא לשוק ובורא העולם הממציא פרנסה לכל ברואי, בוודאי לא יקפח אותך, אך בטרם תצא לנסות את מזלך, בוא עמי לביתי ותסעד את לבך ותנוח וכך תוכל לכלכל מעשיך בצלילות הדעת.

לאחר שסעד הכפרי בבית מארחו ואף נח מהדרך, יצא עמו המארח אל השוק לעזור לו במסחרו, ואכן עד מהרה הודמן לכפרי עסק כלשהו, ובאותו היום הרוויח שלושה זהובים. התעודד הכפרי וחפץ להשיב למארחו את שלשת הזהובים שקיבל ממנו, אך הלה סירב ואמר: עדיין אינך עשיר, המתן עד שישלח ה' ברכה במעשי ידיך ותוכל להשיב לי את כספי בכבוד רב. כיון שכך, החליט הכפרי לשוב לביתו, הוא ידע שבששת הזהובים יוכל לקנות מזון לבני ביתו המתענים ברעב, מיהר וקנה קמח ושמן ועוד מצרכי מזון, וכן עצי הסקה לחימום הבית, ועמד לצאת לדרך, מארחו הרחום שידע כי על האיש לעשות דרכו בשלג, העמיד לרשותו סוס ועגלה ואמר: כאשר תחזור לעירנו לעסוק שוב במסחר, תשיב לי את הסוס והעגלה.

הודה לו הכפרי מקרב לב ויצא לדרך, בשל הגשמים והשלגים היתה הדרך משובשת והעגלה התנהלה בעצלתיים, והכפרי התפלל בכל העת שיצליח להגיע בריא ושלם לביתו. לפתע נתקל הסוס באבן ומעד, התהפכה העגלה ונפלה לתוך בור שנפער בצד הדרך, נפל הכפרי וכל חבילותיו התפורו על פני האדמה המרופשת. כשהצליח הכפרי להרים את גופו הדואב, הביט הכפרי סביב ועיניו חשכו: העגלה הפוכה, הסוס תקוע בעמקי הבוץ, וכל צרורותיו העלובים מפוזרים ברפש ובריטבות, מילא ייאוש את לבו וכמעט השתלט עליו, אולם הוא שב לעשתונותו אור כח ובידיים קפואות ניסה להוציא את הסוס מהבוץ ולהפוך את העגלה, אך לא הצליח, ובינתיים החל לרדת שלג והקור חדר לעצמותיו והייאוש שוב תקף אותו, צנח איפה והתיישב על אחד מחבילותיו ופרץ בבכי מר. באותה עת נסע יהודי עשיר בדרך המושלגת בכרכרת החורף שלו, ומבין הרוחות השורקות הגיע לאזניו קול נוסף – קולו של העני הבוכה. קול הבכי זעזע את העשיר והוא הורה לבעל עגלה לנטות לכיוון הקול, בהגיעו ראה את העני במצבו העלוב והבין את אשר ארע. כהרף עין קפץ הוא ומשרתו מהכרכרה ופנו לעזור לעני, חילצו את הסוס השקוע בבוץ, הפכו את העגלה, אספו את כל הצרורות והחזירו הכל לתקנו. "תודה... תודה" מלמל הכפרי המאושר.

משל ונמשל

הטרקלין הוא הדירה הנצחית שלנו

הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א מסביר במשל את היחס האמיתי שבין העולם הזה לעולם הבא. מעשה בעשיר אחד שהזמין אליו אדריכל אמן ואמר לו, רצוני לבנות בית נאה והדור והנני מבקש שתתכנן לי את צורתו של הבית, בעיקר שים לב לטרקלין שיהא גדול ונאה ביותר, אולם גם בפרוזדור אל תזלזל, רצוני שגם הוא יהיה גדול ומרווח. הלך האדריכל ובדק את המקום שעליו אמר העשיר להקים את הבית ואמר לו, בדקתי את המקום ומדדתי יפה, וראיתי שגם לזה וגם לזה לא יספיק המקום, אם רצונך בטרקלין גדול, יש הכרח להקטין את הפרוזדור, שכן ככל שנגדיל את הפרוזדור כן יצטמצם המקום שישאר לנו בשביל הטרקלין, הברירה בידך ויכול אתה להחליט לכאן או לכאן, אולם לו לעצתי תשמע, היית לוקח מהפרוזדור ומוסיף לטרקלין כדי שנוכל לעשותו גדול ומרווח ונאה כדבעי, וכך גם מנהגן של הבריות בבנין הבתים, עושים טרקלין גדול ונאה, ואילו הפרוזדור חשיבותו פחותה. אם תעשה ההיפך סופך להיות צחוק בעיני הבריות, שיאמרו ראו מה עשה פלוני, את הטרקלין אשר בו יושבים בדרך קבע ומקבלים בו אורחים, עשהו קטן וצר. ואילו את הפרוזדור שאינו משמש אלא מעבר ארעי עשהו גדול ומרווח.

הנמשל: בזמן שאנו שוהים כאן בעולם הזה, אנו בונים ומקימים לעצמנו את הטרקלין שבעולם הבא, כדברי חז"ל (במדרש משלי) ללמדך שכל מי שקנה לו דברי תורה קנה לו בית בעוה"ב. ומה אנו עושים? אנו עומדים וטורחים להגדיל ולשפר וליפות את הפרוזדור, ע"כ אנו מצמצמים במו ידינו את ביתנו האמיתי, את הטרקלין שהוא הדירה הנצחית שלנו, כלום אין זה מעשה שטות.

אך העשיר לא הסתפק בכך, הוא העלה את היהודי על כרכרתו המרופדת, הושיבו והשקה במשקה משיב נפש, ואף נתן לו מזון להחיות את נפשו, את העגלה והסוס צוה לקשור לכרכרה וכך הוליך העשיר את הכפרי עד לפתח ביתו, ואף סייע בידו להכניס את צרורותיו לתוך ביתו. בהיכנסו, הבחין העשיר בבית העלוב של הכפרי, הבחין באשתו, בילדיו ובהוריו הקשישים. מיד עם היכנסם עטו הילדים על אביהם והתחננו ללחם. למראה הזה נקרע לבו של העשיר, מבלי להסס שלח ידו אל כיסו, הוציא את ארנקו, והגיש לכפרי סכום עצום: שש מאות זהובים. ובטרם הספיק הכפרי להגיב, אמר העשיר:

ראשית לכול, האכל את בני ביתך, ולאחר מכן קנה לך בית ראוי לשמו, ופתח לך עסק שממנו תתפרנס. עמדו בני הבית המומים ונבוכים ולא ידעו כיצד להודות לעשיר שגמלם טובה כה גדולה, אך העשיר לא המתין למלות תודה, בלבו רחש תודה לקב"ה על שזימן לו מצווה חשובה שכזו, הוא פנה החוצה והמשיך דרכו בשמחה רבה.

מני אז חלפו שנים רבות ובא זמנו של העשיר להסתלק מן העולם, הגיעה נשמתו לבית דין של מעלה ונשאלה: "נשאת ונתת באמונה?" בטרם הספיק העשיר להשיב, באו אלפי מלאכים וכל אחד הכריז על עבירה שעשה המנוח, ונפסק דינו לגיהנום. אך בטרם נחתם פסק הדין הגיע מלאך מליץ ישר אחד ושאל בקול גדול: "כיצד אפשר להשליך לגיהנום אדם שהחיה עשרות נפשות מישראל, הרי נאמר 'כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא'..."

החליטו להניח את זכויותיו וחובותיו על שתי כפות המאזניים ולראות איזו תכריע, והנה לא הספיקו המצוות להכריע את הכף לטובה, מיהר המליץ להביא את הכפרי העני, את הוריו וילדיו, ושמו אותם על כף הזכויות, אך גם הם לא הכריעו את הכף. אז רץ המלאך והביא אף את העגלה והסוס, אך גם אלה לא הכריעו, המלאך המליץ לא אמר נושא ומיהר להביא את כל הבוץ ורפש שדבקו לעגלה, ולסוס ולצרורותיו של העני, והטיל אותם אל תוך הכף, ואז קרה הדבר – כף הזכויות הכריעה את כף העבירות, ומיד נפסק דינו של העשיר לגן עדן.

תם סיפורו של הרה"ק מרוזין, ר' מאיר בעל הבית, השפיל מבטו ולאזניו הגיע קולו של הצדיק: "השומע אתה ר' מאיר, לעיתים מסוגל רפש ובוץ של יהודים לחלץ מן הגיהנום. ולמה לך להתלונן?... הנהן ר' מאיר בראשו בהסכמה.

צ'ין אדם לחברו

אני בא כדי לתת ברכה

מסופר: פעם כיבד יהודי שחיתן את בנו את רבה של ירושלים הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א בברכה השלישית של שבע ברכות. לאחר החופה מיהר המחותר להתנצל לפני רבי יוסף חיים על שלא כיבד אותו ב"ברכה אחריתא". חי"ק הצדיק והשיב: "מעולם לא באתי לחופה כדי לקבל ברכה, אני בא כדי לתת ברכה".

טוב עין

חנות היתה לו להרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א בשוק שבעיר, כשיצא וראה שחנותו של שכנו - מתחרהו עדיין סגורה, מיד רץ אליו ואמר אתה עוד ישן? הלא הקונים כבר באו לשוק.

לא ישן כל הלילה בשביל

יהודי אחר

מסופר על הרה"ק רבי יצחק מאיר מגור בעל חידושי הרי"ם זיע"א, שכנס פעם לבית מדרשו סמוך לעלות השחר, מצא שם אחד מחסידיו המובהקים כשהוא יושב ומעיין בספר. התבונן הרבי בפני החסיד ובעיניו האדומות והכיר בו שלא ישן כל אותו הלילה. שאל הצדיק את חסידו למה לא ישנת כל הלילה? הלא התורה ציוותה עלינו ונשמרתם מאד לנפשותיכם. השיב החסיד בביישנות, שהרבי לא יחשוד בי שמחמת שקדנות יתרה נשארתי כל שעות הלילה בבית המדרש, אלא נמצא כאן יהודי אחד הישן על גבי הספסל, ושולי גלימתי נתקפלו תחת ראשו, חשתי איפוא למשוך את

גלימתי מתחתיו שמא אעיר אותו משנתו, ומשום כך נשארתי על מקומי במשך כל הלילה.

המוותר הוא המנצח באמת

מסופר על הרה"ק בעל ה"דברי יואל" מסאטמאר זיע"א. שפעם ערכו לכבודו שבת התוועדות בעיר וויליאמסבורג, העסקנים השקיעו בשבת זו דמים תרתי משמע, ואכן, נגידים ונדיבים רבים באו לשבות בצילו הקדוש והטהור של הרבי, ולהשתתף עמו בתפילות השב"ק ועריכת השולחנות, ולפי התוכנית היה הרבי אמור לעשות קידוש בבית המדרש ולאכול יחד עם האורחים הרבים, אך לבסוף לא יצא הרבי לקידוש כי אם אל עריכת השולחן אחרי סעודת השבת, ונתברר שסיבת הדבר היה מכיוון שהרבנית ביקשה מעמו שיסעד סעודת השבת בחיק המשפחה. במוצאי שבת שאלו בכאב מקורבו הרה"ח רבי יוסל אשכנזי ז"ל, האם תדיר צריך לילך אחר החלטותיה של הרבנית? כאומר, הרי כל כך השקיעו כאן בשבת זו ולבסוף רבינו לא יצא לקהל לקידוש. ויען הרבי ויאמר, "יש לי בקבלה מאבותי, שבשלוש בית, המוותר הוא המנצח באמת".

במה הארכת ימים

פעם שאל אדם אחד את הרה"ק רבי אליהו לופיאן זיע"א, במה הארכת ימים? אמר לו המשגיח, מיום עמדי על דעתי לא כעסתי על שום אדם ולא על שום דבר.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ד' טבת

הרה"ק רבי גרשון חנוך הענק ב"ר יעקב מראדזין (בעל התכלת - תרנ"א)

יום ראשון ה' טבת

הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ב"ר צבי בן הבעש"ט הקדוש (תקפ"ט)

הרה"ק רבי אברהם אלחנן מפלאנטש ב"ר יהודה (ברכת אברהם - תקצ"ה)

יום שני ו' טבת

הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ב"ר חיים מצאנז (תרנ"ט)

יום שלישי ז' טבת

הרה"ק רבי צבי בן מוריני רבי ישראל בעש"ט זיע"א (תק"מ)

הרה"ק רבי ברוך מקאמינקא (תלמיד הבעש"ט) הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא ב"ר יעקב (תרי"ד)

יום חמישי ט' טבת

עזרא הסופר (ג"א - תמ"ב)

נחמיה בן חבליה

הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור (תורת חיים - שצ"ב)

יום שישי י' טבת

זכריה בן ברכיה בן עדו הנביא (ג"א תמ"ח) מלאכי הנביא

הרה"ק רבי נתן ב"ר נפתלי הירץ מברסלב (תר"ה)

הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלישין ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרס"ג)

הרה"ק רבי אברהם אבא ב"ר יוסף מפיטסבורג (תש"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

טאת הרה"ג נגליאל הכהן רביטובין שליט"א מדרום "בם אני אודי" רמ"ס יוסף הדרש" על המעשר.

תלמוד תורה (י')

(א) אין שואלים את הרב שאלה מיד כשכנס לבית המדרש, עד שתתיישב דעתו עליו. (שו"ע יור"ד, סימן רמ"ו, סעיף י"ב)

(ב) אין שואלים לרב שני תלמידים כאחד. (שם)

(ג) אין שואלים את הרב מענין אחר, אלא מאותו ענין שהם עוסקים בו, כדי שלא יתבייש. אבל הרב יכול לשאול לתלמידים מענין אחר, שאין עוסקים בו, כדי לזרום שיוכרו לימודם. (שם)

(ד) תחילת דינו של אדם בעולם הבא על מה שלא עסק בתורה, ואחר כך דנים אותו על שאר מעשיו. (סנהדרין דף ז' ע"א)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לזכות

החתן ה"ה עקיבא שיינברגר הי"ו

יזכו לבנות בית נאמן בישראל

דורות ישרים ומבורכים

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

פרשת מקץ

מבית שבת טיש

מתוך סדרת "מדות טיש" על כל פרשות השבוע ניתן להשיג בכל חנויות הספרים

נושא השבוע: צפייה לגאולה

משבה

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

אחת המצוות המוטלות על כל אחד אשר בשם בן ישראל לבנה, היא הצפייה לגאולה הקרובה, כמו שאמרו חז"ל שבתחלת דינו של האדם, כאשר הוא עומד לפני בית דין של מעלה, שואלים אותו "צפיית לישועה"? לדעת כי כל תכלית עבודתנו היא להביא לימות המשיח, כאשר בימים ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. והוא אחד משלשה עשר עקרי האמונה: "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח. ואף על פי שיתמקמה, עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא". ופסק הרמב"ם: "וכל מי שאינו מאמין בו, או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא פופר, אלא בתורה ובמשה רבנו". האמונה בגאולה והצפייה לישועה, היא שהחזיקה ומחזיקה את עם ישראל באלפי שנות הגלות, והיא מפיחה רוח חיים בכל יהודי באשר הוא, לדעת שכל יסורי העולם אינם אלא חבלי משיח, ואחריהם יפציע אור הגאולה. ואף על פי שקץ הגלות סתום וחתום, וכפי שכתב הרמב"ם ש"אפלו הנביאים והחכמים אין להם קבלה בדברים אלו אלא לפי הכרע הפסוקים, ולפיכך יש להם מחלקת בדברים אלו", ומסביר זו יש מדרשים חלוקים ומאמרי חז"ל הסותרים זה את זה, לא מאבד עם ישראל את תקנתו האיתנה בגאולה העתידה. וכן נרשם במכתב המיחוס לבעל "חנות דעת": "ופשוט הדבר שעלינו לחכות עד שיבוא אליהו לישר הדעות, ועד אז עלינו לשמור עקרי הדת והאמונה". צדיקים היו אומרים בדרך צחות: "מה לנו ולסתירות שבנבואות על הגאולה העתידה? נמתין תחלה לבואו של המשיח, והוא

כך היו דורשי רשומות מפרשים את הפסוק הראשון בפרשה: "ויהי מקץ" - כאשר מגיע קצו של האדם, ועליו לתן דין וחשבון לפני בית דין של מעלה, "שנתים ימים" - איז מגלה הוא, שכל שנותיו הארוכות נחשבות לימים מספר, רק הימים של תורה ותפלה ועבודת השם, ואזי "ופרעה" - מתגלה לאדם, בלשון "כי פרעה אהרן" שהוא לשון גלוי, "הלם" - כי כל חייו היו כחלום יעוף. ובתבת "מקץ" מרמזות השאלות שישאל האדם: מי שא ומתן באמונה, קביעת עתים לתורה, צפייה לישועה. הצפייה לישועה היא אחד מעקרי האמונה. בכל תפלה מופרים אותה בברכת "את צמח דוד", בנסח: "כי לישועתך קוינו כל הימים", ולנסח זה נוספו גם התבות "ומצפים לישועה". ואם תתמה ותאמר שפא אין הדבר אלא בגדר גומה, שהרי אין לה אדם שכל מחשבתו כל העת היא סביב הצפייה לישועה, האמת היא שהרי כל התורה והמצוות אינן אלא לתקן עולם במלכות שדי, ונמצא אפוא שכל מהלך חיו של האדם נעים סביב מטרה אחת, להתגלות כבוד שמים בגאולה. כאשר שאלו פעם את ה"חפץ חיים" "מהי ההגדרה של 'צפיית לישועה'? השיב: "פשם שאדם מתדפק על דלת ביתו, ובשעה שהוא מקיש על הדלת, הוא שומע צעדים המתקרבים אל הפתח כדי לפותחה בעבורו, כך הוא צריך לצפות ולבטח בביאת המשיח בכל רגע". וכן כתב בספרו "צפיית לישועה", כי לשון צפייה הוא "כמו הצופה שעומד במקום גבוה, ומתכונן לראות איזה דבר תדש. כך צריך איש ישראל לחכות על מלכות שמים שתתגלה בקרוב".

ובדומה לכך היה רגיל רבי יחזקאל אברמסקי לומר: "מדוע לשון השאלה ששואלים לאדם בבית דין של מעלה היא 'צפיית לישועה' ולא 'קויית לישועה'? מפני שצפייה היא לשון המתנה, בדרך שפומתינים למישהו אשר יודעים בוודאות כי תכף יבוא, ולא תקנה בעלמא". וכן באר את הפסוק בירמיה: "כי יש יום קראו נצדים ביהר אפיהם קומו ונעלה ציון אליה אלקינו" - "יום הגאולה הוא כבר בבחינת 'יש' והוא נועד מימות עולם, ואנו מצפים אפוא לבואו במהרה".

וכך מתבאר הפסוק "הלוך ילך ויבכה נשא משך הרע באיבוא ברנה נשא אלמותיו" בדרך דרש. עם ישראל שרוי בגלות הקשה והמרה זה קרוב לאלפים שנה, ועדין אנו בגדר של "הלוך ילך ויבכה נשא משך הרע", כאשר היינו כחלמים' על שיבת ציון העתידה, אולם זאת עלינו לדעת ולהאמין באמונה שלמה, כי עוד מעט קט ונגיע למצב של "באיבוא ברנה נשא אלמותיו". ואם אנחנו עומדים ונתמיהם אל מול כל המהלכים שמתרחשים

סביבנו, התהפוכות הגדולות בעולם ובעולמנו הפרטי, כאשר הכל נראה לנו בלתי מוכן ובלי מטרה ותכלית, שומה עלינו להאמין, פי עיינו קצרה להבין את כל מהלך ימי העולם, וכמו פזל שהחלקים הקטנים מפרזים וצריך לאוספם ולסדרם לתמונה גדולה וכוללת, כך יצטרפו פתאום כל המאורעות הקטנים והגדולים, ואז נפיר בבת אחת כי ה' אחד ושמו אחד, וכל מה שנעשה בעולם הכל, הוא פהכנה רבתי לקראת הגאולה הקרובה. מספר, כי פעם ישבה

חבורת יהודים וסחו בינם לבין עצמם באנחה: "מי יודע מתי יבוא המשיח"? שמע זאת ה"צמח צדק" מליובאוויטש, שהיה אז אברך צעיר, ואמר להם: "סגנון דבור כזה, דומה לדברי בלעם הרשע, שאמר 'אראנו ולא עתה אשינונו ולא קרוב', כלומר שהגאולה רחוקה. אולם יהודי מאמין צריך לקוות שהנה זה עומד אחר פתלנו, והנה הנה הוא בא..."

וכאשר שמע פעם האדמו"ר מליובאוויטש כיצד חסיד אחד חוזר באזני חברו על הפתגם השגור: "בזמן בוא המשיח, יעסקו החזן והסנדלר במלאכתם ופתאום יבוא המשיח". נענה מיד ואמר: "נכון, כך בדיק זה יהיה". ופעם, כאשר עמדו חסידים ליד חדרו ושוחחו על ביאת המשיח כיצד תהיה, יצא לפתע מחדרו, והפטיר: "כך הוא יבוא, לפתע פתאום..."

"פירצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחננו" ורשלים לא תבנה, כי אם כאשר ישתוקקו אליה בני ישראל בתכלית התשוקה, עד אשר יחננו את אבניה ואת עפרה.

(רבי יהודה הלוי)

נמשל

למה הדבר דומה

מטה און להסברים ההגיוניים של אמא, ועומד על-שלו. בעיני רוחו הוא כבר רואה את עצמו יושב בחברת רעיו, ומספר להם על הנסיעה הארצה ל'חוף לארץ', ומראה להם את המשחקים המעניינים שרכש בריד המסחר, שהגו מהגדולים בעולם. פיטל לא הצליח אף-הוא לעמוד נגד הפצרותיו של בנו יחידו ואהובו, ואפשר לו לעלות אל מוכבתו, לאחר שהצטייד כהלכה.

לא עברו ימים רבים, וגדל החל להבין כמה אמא צדקה בתמיד. "לא הייתי צריך להצטרף אל הנסיעה הארצה", הרהר בלבו, "זה כל כך משעמם והנסיעה לא נגמרת". הוא לא מצליח להתאפק, וקורא: "אבא, מתי כבר נגיע לליפציג?" ואבא כלל לא עונה לו, אלא מביט בו מבט כזה, שגדל מבין כי שאלתו אינה אלא שאלת שטות, שמוטב שלא לשאל אותה. עוברים עוד יום-יומים, וגדל כבר חש שהוא עומד להתפוצץ. אולם שוב, כאשר הוא מנסה לשאל את אבא בעקפין, מתי תסתים הנסיעה, הוא זוכה לגערה: "אמרתי לך שלא כדאי לך להצטרף, אבל אתה התעקשת. דע לך, שאני רק בראשית הדרך, והנסיעה עוד ארצה לפנינו. אז אין לך ברירה אלא להתאזר בסבלנות". הימים והשבועות עוברים בעצלותם, וגדל מרגיש פאלו יצא מהבית כבר לפני מספר שנים... והנה יום אחד, לאחר שכבר התיאש בכלל אם יגיע אי פעם לליפציג, שומע הוא למרבה פליאתו את אבא, פונה אל העגלון ושואל: "אמר נא לי, האם אני כבר קרובים אל העיר ליפציג?" ועוד בטרם הספיק העגלון לענות, קפץ גדל ושאל: "אבא, מדוע גערת בי כאשר שאלתי את אותה שאלה בדיק, והחשבת אותה כשאלת שטות, ועכשיו אתה בעצמך שואל את העגלון מתי מגיעים לליפציג?" ואבא מביט בגדל בעינים לאות, מתוך חיוך רחב ואומר: "מדוע לא תבין את ההבדל הגדול בינינו? הרי אתה שאלת את השאלה מיד לאחר שיצאנו מהדרך, כאשר הדרך אל היעד הייתה עוד רחוקה וארצה, ולכן אין טעם לשאל שאלה מתי נגיע. אולם עתה, כאשר אני באמת קרובים לליפציג, יש הגיון בדבר השאלה מתי אני מגיעים אליה".

הנמשל

משל נפלא זה ספר רבי מאיר ליבוש ב"ר יחיאל מיכל גיזר, הידוע בכינויו 'המלבי"ם', אשר נודע בגאונותו האדירה, בספריו המפרסמים ובכח משליו הנפלאים. היה זה, לאחר שבפרושו הנודע לתנ"ך, בספר דניאל, כתב את קץ הגלות ואת זמן הגאולה, לפי חשבוש שערך על דברי הנבואה שנאמרה לדניאל איש חמודות. אולם כאשר התפרסמו דבריו, התעורר רעש גדול בעולם התורה, ורבים תמחו בפניו על הדבר והזכירו את דברי חז"ל שאמרו: 'תפח ריחן של מחשבי קצין'. כתשובה לכה, המשיל המלבי"ם את המשל הזה, ועל-פיו הסביר: "בתחלת הגלות, כאשר ראו חכמינו זכרונם לברכה את אריכות הגלות הקשה, בקשו להסתיר מהעם כמה ארצה היא הדרך, כדי שלא להטיל בהם יאוש ומר. אולם עתה, כאשר אני נמצאים סמוכים וקרובים לגאולה, מתר כבר לחקור ולגלות את הסוד 'מהו המרחק עד לליפציג'..."

פיטל, סוחר הבדים הפיטריקובי, הגו איש עסקים חרוץ ונאמן. שנים רבות הוא כבר עוסק במסחר האריגים, ועם השנים פתח חוש מסחרי ממלח כדי לזהות עסקה מבטיחה ולקפץ על המציאה. לרגל מסחרו, נוסע פיטל רבות מביתו שבעיר פיטריקוב אל עיר המסחר והתעשייה לודז' הגדולה, הנמצאת במרחק לא גדול, שם הוא מוחרח אחר מטעניו בד המוצעים למכירה, ולאחר שהוא תוהה על קנקנם, הוא מתמקח כשועל ותיק על המחר, ולבסוף מעביר אליו את המטען שלו. לאחר שעות מספר, ולעתים לאחר יום או יומים, מחליפה הסחורה ידים, כאשר נקלע לידיו קונה הגון, ופיטל משלשל לכיסו את דמי התווך ההגונים. בן יחיד לו לפיטל ושמו גד, אולם כיון שילד צעיר הוא לימים וחיב על-הוריו, מכנה הוא גדל. פעמים רבות, כאשר ראה גדל כיצד אביו מתכונן לצאת ללודז', היה מתחנן לפניו שיקחנו עמו, כדי לראות את ההמלה של הפרך הסואן והרועש. אולם ברב הפעמים נדחתה בקשתו של הילד, שכן חיבב היה על הוריו כבבת-עיניהם, והם חששו לשלוחו ודאגו לו מאד. "השוק בלודז' הומה צאן-אדם", הסביר לו אביו, "ואני טרוד כל-העת במסחרי. חוששני אפוא, שמא תעלם ממני, ונשמתי תפרח חליקה, מרב דאגה". אולם, לאחר שהילד גדל מעט, החל להצטרף לעתים לנסיעותיו התכופות של-אבא. את חיוניותו בנסיעות הלך וחוזר, ויותר מכך בעיר הסואנת עצמה, לא שכח מימיו. תכופות היו חבריו מתכנסים סביבו, מאזינים בשקיקה ובקנאה מסתרת לספוריו המעניינים על לודז' הגדולה, מתמוגגים לשמע תאוריו העסיסיים על הרוכלים בשוק והתכונה הגדולה בו, ולעתים אף היה מתחלק עמם בתשורות ובמגדנות שאביו היה רוכש בעיר החלומות'.

והנה יום אחד, רואה גדל כיצד אמו מכינה בקדחתנות את מזונותו הקבועה של-אביו, המתלה אליו בכל-מסעיו. רגיל הוא גדל להכנות מעין אלו, אולם הפעם זה נראה שונה. "אמא, מדוע הפעם את מכינה לאבא יותר ממזונת אחת, ואף מוסיפה לו תרמילים גדושים במזון רב? והרי לודז' אינה כה רחוקה?" "הבה ואסביר לך", אמרה האם, וחדלה לרגע מעמלה הרב. "הפעם, אבא לא נוסע ללודז' הקרובה, אלא מרחיק לכת הרבה יותר מכך. הפעם הוא יוצא למסע רחוק, חוצה את גבולות מדינתנו, מדינת פולין, ונוסע מערבה לכיוון מדינת גרמניה הרחוקה. שם קיימת עיר מסחר מפרסמת וגדולה ושמה 'ליפציג', ובה מתקיים יריד גדול מדי שנה, המתפרס על-פני שבועות ארוכים. ליריד זה נוהרים סוחרים רבים מארצות רבות, המציגים למכירה סחורות שונות, ורבים מצליחים לבצע שם עסקאות המניבות רווחים הגונים. ומכיון שהדרך ארצה מאד עד לליפציג, אני מכינה לאבא מזון די הצורך".

זיק של-הרפתקנות נצת בבת-אחת בעיניו של גדל. "אמא, אני משתוקק להצטרף לאבא בנסיעה זו" אמר, אולם אמו בסלה את דבריו במחיד. "הדרך רחוקה מאד", אמרה, "ואני חוששת לשלוחך ולבריאותך. בטוחני גם, שסבלנותך תפקע פעמים רבות בדרך, שכן הדרך נמשכת שבועות מספר, ואתה, בדרךך של-לודז', אינו מסגל לשבת זמן כה רב באפס מעש". אולם גדל לא

מְרָגָל

הַלְכוּת וְהַלִּיכוּת

• באמת זה חייב על כל איש ישראל לראות לתקן מדותיו ומעשיו, שלא יהיה חסדו שלום על ידו עכוב לביאת המשיח. וכפי שאמר אבי על 'ובנה אותה בקרוב בימינו בגן עולם', הינו עם הימים שלנו נבנה בית המקדש, ולראות שלא ילך שום יום לאבוד. (ה"בית אהרן" מקרלין)

• ולא יאמר האדם, 'מי אני ומה אני, שאתפלל על הגלות ועל ירושלים? וכי מפני תפילתי שלי יכנס הקב"ה את הגלות ויצמיח ישועה?! צריך הוא לדעת, שלפיכך נברא האדם יחיד, כדי לחוש בלבו 'בשבילי נברא העולם', ואם לא עליך המלאכה לגמור, הרי שאין אתה בן חורין להבטל מפנה. (מסילת ישראל)

• עקר הצפיה לישועה, אינה כדי שהאדם יציל מצרותיו ותלאותיו, אלא מתוך צפיה לתקן עולם במלכות שדי. וכאשר האדם עומד להתפלל על הגאולה מתוך מצוקתו האישית, אין זה אלא תפלה אנוכית וצפיה לישועה עצמית, וצריך להתפלל לגאולה כללית. (ציפית לישועה)

• על מצות רבות נאמר שהן מקרבות את הגאולה. ולהלן פארבעים מהן בסדר אל"ף ביי"ת: אחודות ישראל, אמונה, בכיה על הגלות, גמילות חסדים, האומר דבר בשם אומרו, הפונעות מפיחלקת, הכנעה, זכירת ירושלים, הנוהג הבנים, טהרת ישראל, ישוב ארץ ישראל, כבוד בית הנבטת, כבוד אב ואם, להמליץ טוב על ישראל, למוד התורה, מוזהר, פייס, צדקה, צפיה לישועה, קרבת, רבוי מעשים טובים, ריצה לקראת מלכים, שלוח הקו, שלא לדבר לשון הרע, שלא להלפין פנים, שלא לכנות שם לחברו, שמירת שבת, שמירת שמיטה, שנאת חנם, תוכחה, תפלה בצבור, תפלה, תשובה. (ס)

• "יהי רצון מלפניך אבינו מלפני אלקינו, ידיות אור נפשנו, רוחנו ונשמתנו, למען בריתך אשר ברית לשלש עשרה מדות שאינן חוזרות לעולם מלפניך. זכר אהבתנו וחבתנו, והשב שכניתך לבית קדשנו, והחזר להשתעשע בנו כימי קדם, כי קשה פרדתך מנונו כפרדת נפשנו מגופנו. המו מעינו וכלתה נפשנו אל גאלת שכניתך ואל מעון קדשה, ולרצונה ה' נכספנו. הנו מתחננים ובוכים לפניה, ה' אב הרחמן, על גלות השכינה. הושיעה ה' שכניתך, ודבק נפשנו באהבתך הנעימה והערבה על נפשנו רוחנו ונשמתנו, ויעול מלכנו בהיכלה, אמן כן יהי רצון". (תפילת ה"אור החיים" הקדוש)

• הצפיה לישועה היא מעקרי האמונה. ויש להאמין כי המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד לישנה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל. וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחפה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשנה רבנו, שהרי התורה מעידה עליו שנאמר "ושב ה' אלקינו את שבותנו ורחמנו, ושב וקבצנו מכל העמים". (הרמב"ם)

• מצות הצפיה לישועה, היא ענף ממצוות 'אנכי ה' אלוקיך', שהוא הדבר הראשון בעשרת הדברות, משום שבה נאמר על גאלת ישראל ממצרים, ובזה נכללת גם האמונה של הנהגת בריאת העולם בידי הקב"ה, והאמונה שהוא יגאל אותנו בקרוב. (הסמ"ק)

• ולעולם לא יתעסק אדם בדברי ההגדות, ולא יאריך במדרשות האמורים בענינים אלו וכיצא בהן, ולא ישקם עקר, שאין מביאים לא לידי יראה ולא לידי אהבה וכן לא יחשב את הקצין. ואמרו חכמים תפח רוחם של מחשבי קצין. אלא יחפה ויאמין בכלל הדבר. (הרמב"ם)

• מדוע העלים הקב"ה את הקוץ? כדי למנע יאוש מהגאולה, שאם היו יודעים שהקוץ יהיה בעוד שנים ארפות, היו מתיאשים מהגאולה. ומפני שהגאולה תלויה במעשיהם של ישראל, כמו שאמרו חז"ל 'זכו - אחישנה', 'לא זכו - בעתה', לכן לא נקבע זמן הגאולה, כי הכל תלוי במעשים. ויש מפרשים שהסבה היא להעמיד את ישראל בנסיון, לראות אם יעמדו באמונה. (ציפית לישועה)

• שלשה חלקים יש בצפיה לישועה: א' - הצפיה בלב, מתוך אמונה תמימה בביאת המשיח, כאדם המצפה למתנה גדולה או כעבד המצפה לשחרורו.

• ב' - הצפיה בפה, על ידי דבורי אמונה כדי להחדיר את הדבר בלב, ועל ידי תפלה לגאולה הקרובה. וכפי שדרשו צדיקים את הפסוק: "אבדה האמונה ונכרתה מפייהם". לפיה אבדה האמונה? מפני שנכרתה מפייהם.

• ג' - על ידי מעשים טובים המקרבים את הגאולה. כמובא ב"מאור עינים" למגיד רבי מנחם נחום מטשרנוביל, שלכל אחד מישראל יש חלק וניצוץ מנשמתו של משיח, ובכל מעשה טוב שאנו עושים, בכל למוד ומצוה, אנו בונים ומעמידים חלק אחד מביית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו. (ציפית לישועה)

מההלל

מספודי חז"ל

שְׁלָכֶם". שָׁאַל אוֹתוֹ הַיְהוּדִי: "וַיֵּמָר שְׁמוֹ שֶׁל הַפְּשִׁיחַ שְׁנוּלָד?" אָמַר לוֹ הָעֶרְבִי: "שְׁמוֹ מְנַחֵם". שָׁאַל הַיְהוּדִי: "וַיֵּמָר שֵׁם אָבִיו?" וְהֵלֵךְ הַשִּׁיב: "שְׁמוֹ חֲזַקְיָה". "וַיֵּמָר זֶה מְקוֹם הוּא" הִקְשָׁה הַיְהוּדִי, וְהָעֶרְבִי הַשִּׁיב: "מִבֵּית לְחָם". כְּפוּזָב שְׁהָעֶרְבִי לֹא הָיָה אֵלָּא אֶלְיָהוּ הַנְּבִיא בְּתַחפְשִׁיט, וְהַיְהוּדִי הֵבִין שֵׁשׁ דְּבָרִים בְּגוֹ, וְהַחְלִיט לְצֵאת וּלְחַפֵּשׂ אֶת הַפְּשִׁיחַ שְׁנוּלָד. מְכַר הָאִישׁ אֶת שׂוֹרוֹ וּמַחְרֵשׁתּוֹ, וְקָנָה מִטְּפָחוֹת שְׁמֹשֶׁת־מִשִּׁים בָּהֶם לְתִינוּקוֹת קִטְנִים, וְהַחֵל לְסַחֵר בָּהֶם. הֵלֵךְ הָאִישׁ וַנִּדַּד מִמְּקוֹם לְמְקוֹם עַד שֶׁהִגִּיעַ לְבֵית לְחָם, וְנִסָּה לְמַכּוֹר אֶת הַמִּטְּפָחוֹת, כִּדִּי לְהַצְלִיחַ לְרֹאוֹת אֶת הַפְּשִׁיחַ שְׁנוּלָד. כִּשְׁהִגִּיעַ לְבֵית לְחָם, בָּאוּ כָּל הַנְּשִׂימִים שֶׁהָיוּ לָהֶם יְלָדִים קִטְנִים לְקָנוֹת, אוֹלָם אָמַן שֶׁל הַפְּשִׁיחַ לֹא בָּאָה. שָׁמַע הָאִישׁ פְּתָאוֹם אֶת הַנְּשִׂימִים אוֹמְרוֹת: "אִמָּא שֶׁל מְנַחֵם, בּוֹאִי וְקַנִּי לָךְ גַּם כֵּן מִטְּפָחוֹת לְבִנְךָ הַקָּטָן מְנַחֵם". אָמְרָה לָהֶם הָאִם: "מִצְטַעֲרַת אֲנִי עַל בְּנִי שְׁנוּלָד דְּזָקָא בַּיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְקִשָּׁה לִי לְגַדֵּל בּוֹ כְּזֶה וְעוֹד לְקָנוֹת לוֹ מִטְּפָחוֹת חֲדָשׁוֹת וְנִקְיָתוֹ". הֵבִין הָאִישׁ כִּי הֵיא אָמַן שֶׁל הַפְּשִׁיחַ, וּמִיד נִגַּשׁ אֵלֶיהָ וְאָמַר: "בְּטוֹחַ אֲנִי, שֶׁכִּשְׁמִי שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּימֵי שֶׁל בְּנֵךְ שְׁנוּלָד בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁנִּחְרַב, כִּן עֲתִיד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְהִבְנוֹת בִּימֵינוּ. בּוֹאִי וְקַנִּי מִטְּפָחוֹת לְבִנְךָ". הִתְנַצְּלָה הָאִם וְאָמְרָה שְׁאִין לָהּ כֶּסֶף בְּכִיסָה בְּשִׁבִיל לְקָנוֹת אֶת הַמִּטְּפָחוֹת, אֲךָ הָאִישׁ אָמַר לָהּ: "קַחִי בִּינְתִים אֶת הַמִּטְּפָחוֹת, וּבְפַעַם אֲחַרְת אָבוֹא לְקַחַת אֶת הַכֶּסֶף". לְאַחַר תְּקוּפָה קְצָרָה חָזַר הָאִישׁ לְבֵית לְחָם, וְכִשְׁפָּגַשׁ אֶת הָאִשָּׁה שָׁאַל אוֹתָהּ מַה שְׁלוֹם הַתִּינוּק הַקָּטָן שֶׁלָּהּ מְנַחֵם, וְהָאִם פָּרְצָה בְּכִי וְסִפְרָה לוֹ בְּצַעַר: "לְצַעֲרִי הֵרַב, לְאַחַר שֶׁרְאִיתִי אוֹתוֹ, בָּאָה רוּחַ סַעֲרָה וְחִטְפָּה אוֹתוֹ מִיַּד וְהוּא נִעְלַם מִפְּנֵי וְאֲנִי יוֹדַעַת הֵיכָן הוּא". וְכִנְרָאָה שְׁלֵא הָיְתָה שְׁעַת הַכֶּסֶף לְגֵאֵלָה שֶׁתְּבוֹא. (ירושלמי מסכת ברכות)

רבי יהושע בן לוי פגש פעם את אליהו הנביא בפתח הפערה בה התחבא רבי שמעון בן יוחאי. שאל רבי יהושע בן לוי את אליהו הנביא: "האם אזכרה לעולם הבא?" אמר לו: "אם ירצה האדון, הוא הקב"ה. שאלו רבי יהושע בן לוי: שנים ראיתי וקול שלישי רק שמעתי, והינו ששמע את רבי שמעון ובנו, ואת הקול השלישי לא ראה, והיא היתה השכינה הקדושה שהיתה איתם שם. ועוד שאל רבי יהושע: "מתי יבוא הפשיח?" אמר לו אליהו: "לך ושאל את הפשיח בעצמו". תמה רבי יהושע ושאל: "היכן הוא יושב?" אמר לו רבי יהושע: "יושב הוא בגן עדן מכון ליד פתח העיר של רומי". שאל רבי יהושע: "איך אפיר את הפשיח?" אמר לו אליהו הנביא שהפשיח יושב בין הענבים שהם מנגעים בשחין ועטופים בתחבושות בגלל מחלת העור שלהם, וכל העניים מתירים בפעם אחת את התחבושות של הנגעים, מנקים אותם וקושרים אותם בפעם אחת מחדש, ואלו הפשיח מתיר וקושר אחד אחד, מפני שאם יצטרך לגאל את ישראל יהיה מוכן ומזומן מיד. הלך רבי יהושע בן לוי ומצא את הפשיח כפי שאמרו לו, ואמר לו: "שלום עליך רבי ומורי!" אמר לו הפשיח: "שלום עליך בנו של לוי". שאל רבי יהושע את הפשיח: "מתי יבוא אדוני?" אמר לו הפשיח: "היום!" חזר רבי יהושע בן לוי לאליהו וספר לו את הדברים, אמר לו אליהו: "כיצד פנה אליך הפשיח?" ספר לו רבי יהושע בן לוי שהוא קרא לו "בן לוי", ואליהו שמח ואמר לו: "אתה ואביך מבטחים כבר שתזכו לעולם הבא". אמר לו רבי יהושע בן לוי לאליהו: "שקר אמר לי הפשיח, שהרי אמר שיבוא היום ולא בא". אמר לו אליהו: "זו היתה פגנתו של הפשיח כשאמר 'היום' לפסוק 'היום - אם בקלו תשמעו', וכאשר ישמעו בקול ה' יבוא הפשיח לגאל את ישראל." (מסכת סנהדרין)

אמר רב: כלו פליהקצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים. וישמואל אמר, די להם לישראל בצער גלות, ואפלו בלא תשובה נגאלים. ונחלקו במחלקת תנאים, שרבי אליעזר אומר אם ישראל עושים תשובה נגאלים, ואם לאו אין נגאלים. אמר לו רבי יהושע: "אם אין עושים תשובה אין נגאלים, אלא הקב"ה מעמיד להם מלך שגורותיו קשות כהמן, וישראל עושים תשובה ומחזירים למוטב." (מסכת סנהדרין)

שלושה תנאים מחכמי ישראל, רבן גמליאל, רבי יהושע ורבי עקיבא, עלו לירושלים לאחר חרבן בית המקדש השני. בהגיעם סמוך להר הבית שעמד בחרבנו, ראו לחרדתם שועל יוצא מבית קדשי הקדשים. החלו רבן גמליאל ורבי יהושע לבכות בכי תמרורים, על שראו את בית המקדש בבזיונו ושועלים הלכו בו, אולם רבי עקיבא היה מצחק. שאלו שני החכמים את רבי עקיבא: "מפני מה אתה מצחק?" השיב להם רבי עקיבא בשאלה: "ומפני

פעם הלכו רבי תיא ורבי שמעון בן חלפתא בבקעת ארבל, והשעה היתה פאישון לילה לקראת עלות השחר. לפתע ראו מרחוק את אילת השחר בוקעת ועולה, ואורה מתחיל אט אט להאיר את השמים. אמר רבי תיא לרבי שמעון: "רואה אתה את עמוד השחר העולה? כך תהיה גאלתם של ישראל, בתחלה קמעה קמעה, וככל שתתפשט ותלך כך תלך ותאיר יותר ויותר, וכן נאמר אצל מרדכי היהודי, שבתחלה ישב בשער המלך, לאחר מכן שב אל שער המלך, ולבסוף יצא מלפני המלך בלבוש מלכות וליהודים היתה אורה ושמחה." (ירושלמי מסכת יומא)

מעשה ביהודי אחד שהיה חורש בשורו, ופתאום געה השור געיה אחת. עבר שם ערבי אחד, ואמר לו: "יהודי, החר את השור ועזב את המחרשה, מפני שהיום חרב בית מקדשכם שבירושלים". בינתיים געה השור עוד געיה אחת, אמר לו הערבי: "קשר בחורה את שורך למחרשה וחרש, מפני שבו ביום נולד הפשיח

מתפל

אמרות ופתגמים

- בשעה שמכניסים אדם לדיו, אומרים לו "צפית לישועה"? (מסכת שבת)
- אמר רב: פלו כליהקצין, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים. (מסכת סנהדרין)
- יש דור מצפה לישועה - מיד נגאלין. (ילקוט שמעוני)
- אם ישראל עושים תשובה נגאלין, ואם לאו - אין נגאלים, אלא הקב"ה מעמיד להם מלך שגזרותיו קשות מהמן, וישראל עושים תשובה. (שם)
- היסוד השנים עשר ימות המשיח, והוא להאמין ולאמת שיבוא, ולא יחשב שיתאחר, ואם יתמהמה יחפה לו, ולא ישים לו זמן, ומי שמסתפק בו או נתמעט אצלו מעלתו, פפר בתורה שיעד בו בתורה בפרוש. (הרמב"ם)
- מחיב עליהאדם שיצפה לישועת השם יתברך תמיד, ולפיכך הדיו עליה תחלה. (מהר"ל מפראג)
- ראוי להם להיות בוכים ולהתפלל לפני ה' לילה ויום שיכפר על עון ישראל, ויחיש קץ הגאולה, כי המשיח בתשובה יבוא מיד, ואם לאו תאחר עד הקץ הבא עליו השבועה, כי הוא מצטער כל היום כי אחרו פעמי מרכבותיו. (הרמב"ם)
- "ואני תמיד איחל והוספתי עליה להתד", איחל ראשי תבות אים 'יתמהמה ח'פה לו'. כי דוד המלך עליו השלום, היה צופה פליימו לגאולת ישראל ותקון עולם, על-ידי הוספה בשירותיו ותהלותיו לה' יתברך. (הרמ"ע מפאנו)
- יתפלל תמיד בשביל השכינה שתגאל מהגלות. (הבעש"ט)
- "שפה יהיה לפיו", הרמז בזה שיהיה תמיד תפלתו על צער גלות השכינה, שתושע במהרה, שפה בגימטריה שכינה, וזהו שפה יהיה לפיו, להתפלל תמיד על צער גלות השכינה. (תפארת שלמה)
- "ושמרתם את-בריתי", ושמרתם מלשון "ואביו שמר את-הדבר", שהאדם צריך להיות שומר ומצפה תמיד על ברית הגאולה. (צמח צדיק)
- אף גאלתם של ישראל תהא כה, אם ישראל

- יתעקשו ויתאמצו בלב ונפש לרשת את ארץ מולדתם תבוא לישועה. (עיסורי תורה)
- אמר רבי שמעון בר-מנסיא, אין ישראל רואים סמן גאולה, עד שיחזרו ויבקשו מלכות שמים, מלכות בית-דוד ובית-המקדש. (מדרש שמואל)
- הקץ שיהיה באמצעות הרחמים, אם יבקשו ויעוררו רחמים כמו שעשו ישראל שבקשו ממנו רחמים וידפקו על דלתי הרחמים קדם הקץ. (היאור החיים הקדוש)
- ויחשק בחשק גדול ואהבה רבה ודבקות גדולה לאמר מי יתנני היות הגאולה בימי, לבוא באותם הימים כאדם שיש לו תשובה שחשקה נפשו בנפשה, שכל חשקו ומחשבה בה כלי פרוד ומקשה, עמה כל מחשבתו, כן יהיה האות נפשו על אותם הימים. ובה נקרא שכל-ימיו הוא מצפה לישועה, כי אין קווי גדול מזה. (שבט מוסר)
- אין לישראל להתניאש מהגלות, שכן גם השכינה בגלות, ובשביל עצמו בבית-המקדש - יגאלם. (רבי משה מפשעווארסק)
- אנו צריכים לבקש עליה הגאולה, כמו שפועל שכר שכיר ביומו, אם אינו תובע אין החיוב לתת לו, כמו-כן אנו צריכים לתבע את-הגאולה. (החפץ חיים)
- למה נאמר "בנה ירושלים ה" בלשון הנה? כי כל-אנחה של יהודי בונה נדבך נוסף בבית-המקדש, אם זוהי אנחה פשוטה הוא בונה אבן פשוטה, ואם היא בהתעוררות הלב, הרי זו אבן יקרה. ולכן נאמר בנה בהנה בונה תמיד, עוד אנחה מיהודי על התארכות הגלות - עוד נדבך. (רבי שמואל מסלונים)
- "שפה יהיה לפיו" - שפה בגימטריה שכינה, וזהו שפה יהיה לפיו, שצריך להתפלל תמיד על צער גלות השכינה. (רבי שלמה מראדומסק)
- העת הזאת היא מועד הגאולה על-ידי משיח צדקנו, והיסורים הבאים עלינו חבלי משיח הם. אין ישראל נגאלים אלא בתשובה, הכן את-עצמו ואת בני ביתו לקבל פני משיח צדקנו, הבא בקרוב ממש. (היום יום)

לשוב, ושמר לי על-הפתח עד שסימתי את-תפילתי. לאחר שסימתי את-תפילתי, אמר לי: "שלום עליך רבי!" אמרתי לו: "שלום עליך רבי ומור". אמר לי: "בני, מפני מה נכנסת לחרבה זו?" אמרתי לו: "נכנסתי לכאן כדי להתפלל". אמר לי אליהו: "היה לך להתפלל בדרך ולא להפגס אל-החרבה". אמרתי לו: "מתרא הייתי שפא יפסיקו בי עוברי דרכים". לבסוף שאל אותי אליהו הנביא: "האם שמענת קול אחד בתוך החרבה?" אמרתי לו: "כן, שמעתי בת-קול שמנתמת בינה ואומרת, אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את-ביתי ושרפתי את-היכלי והגליתם לבין האמות". אמר לי אליהו הנביא: "דע לה, שלא שעה זו בלבד אומרת כן, אלא בכל-יום ויום שלש פעמים, אומרת השכינה כן ומצטערת על גלות ישראל". (מסכת ברכות)

מה אתם בוכים? אמרו לו: "ואיך לא נבכה? והרי אנו רואים את בית-המקדש, עליו נאמר 'והאז הקרב ימות', ועכשו מהלכים בו שועלים?" אמר להם רבי עקיבא: "זוהי הסבה לכה שאני מצחק. כשם שנוכחנו לראות שכל דברי הנביאים על חרבן ירושלים ובית-המקדש וגלות ישראל התקיימו, כן תתקיים גם נבואתם על ירושלים שעתידיה להבנות מחדש ועל בית-המקדש שיקום במלוא הדרו ותפארתו, ולכן אני מצחק, כי סמוך ובטוח אני באמונה שלמה בגאולה העתידה לבוא". כששמעו רבן גמליאל ורבי יהושע את דבריו של רבי עקיבא, אמרו לו: "עקיבא, נחמתנו!" (מסכת מכות)

אמר רבי יוסי: פעם אחת הייתי מהלך בדרך, ונכנסתי לחרבה אחת מחרבות ירושלים כדי להתפלל. בא אליהו הנביא זכור

מספר

ספורי צדיקים

שבועים כחרס הנשבר. הבטנא ה' והתבונן, אם עוד תמצא לב יהודי שלם. ולפתע החל לזעק ולעורר את צדיקי הדור שהלכו למנוחת עולמים: "איכם? למה אתם מוחשים?" וכך היה נוהג מדי לילה, וכשהאיר המזרח שב ללמודיו, והמשיך להיות מן המצפים בכל לבם לגאולה. (חפץ חיים על התורה)

לאחר פטירתו של 'החזנה' מלבלין, בתשעה באב שנת תקע"ה, חלקו בניו את ירושתו. בחלקת בנו רבי יוסף מטרטשין, נפלו שיעון הקיר שהיה תלוי דרך קבע בחדרו של אביו, ובגדי הפשי שלו שהיה לובש בשבת ויום טוב. צא רבי יוסף את העיר, ובדרכו התקדרו השמים בעבים וגשם עז נתה ארצה. לא נותרה בידו הבררה, והוא פנה להתאכסן בפנדק דרכים שהיה בבעלותו של יהודי כפרי, איש פשוט והדיוט. שלשה ימים נאלץ לשהות בפנדקו, עד שסופת הגשמים חלפה והארץ שקטה. אולם, הכפרי דרש מחיר מלא על ימי הארוחה, וכיסו של רבי יוסף היה ריק מכל פרוטה. מחסר בררה, נאלץ להציע בפני הפנדקאי את חפצי הירשה שקבל מאביו הקדוש, ולאחר התלבטות אמר הכפרי: "אין לי חפץ בבגדי הפשי, ולכן אבחר בשעון הקיר. כי על ידו נוכל לדעת מדי בקור, את שעת חליבת הפרות". שנים מספר חלפו, ולאותה אכסניה נקלע ה'סבא', רבי יששכר בר מרדושיץ. הציע לו הפנדקאי מטה לישן, אולם כל הלילה לא הצליח האורח להרדם, וחש שמחה עצומה עד כדי רקוד ומחול. למחרת בבקר, התענגן הצדיק ושאל את הפנדקאי: "אמור נא לי, מהיכן הגיע לידך שעון זה התלוי בחדר בו לנתי?" והפנדקאי ספר את השתלשלות הדברים. בקש ה'סבא' לדעת את דמותו של האישי, וכששמע את תאורו, אמר: "אכן נודע הדבר. כל הלילה חשתי כי זה השעון של 'החזנה' מלבלין'. שכן כל שעון מודיע לבעליו בתנועה כי התקרב בעוד רגע נוסף ליום מיתתו, אולם שעונו של 'החזנה', מבשר בכל תקותוק שלו, כי קרובים אנו ברגע נוסף לקראת הגאולה האמתית והשלמה, וזו הסבה שבגנה נדדה שנה מעיני מרב שמחה" ... (סיפורי חסידים)

אמר ה'דברי חיים' מצנז: "אם הייתה באפשרותי למצא ולצרף אלי עוד תשעה אוהבים וידידים נאמנים, אשר ללבם כלבבי, היינו הולכים לשוים בשדה ולהפציר בתפלות ובתחנונים, ולא נשוב אל בתינו, עד אשר ישראל נושע בה' תשיעת עולמים בביאת משיח בן דוד. אך רק איש אחד יש לי, הוא מחתני רבי שלמה מסטרטשוב, אבל חסרים לי עוד שמונה יהודים מאמינים באמת". (בית שלמה)

על מדת האמונה התמימה שהיתה חדורה בלבותיהם של בני הדורות הקודמים, נאצל נשים צדקניות וחסודות, נתן ללמוד מהספור הבא, אותו ספר רבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ירושלים. "בבחרותי, בעת שלמדתי בפרישבורג אצל מורי ורבי ה'כתב סופר', בנו של ה'חת"ם סופר', שמעתי פעם אשה

רבי משה טיטלבוים מאוהל בעל "ישמח משה", חי כלימון בצפיה עמקה לגאולה. מעולם לא היה שוכב במטתו, אלא אספן צנה למשמשו תחלה, שאם ישמע קול שופרו של משיח, יעירונו תכף משנתו, כדי שיהיה מראשוני מקבלי פניו. יום אחד, התקבלה ידיעה בביתו, כי חתנו רבי אריה ליבוש ליפשיץ בעל "אריה דבי עלאי", שנגער זמן רב מביתו, עומד להגיע אליו. כלם המתינו בצפיה דרוכה לבואו של החתן האהוב, וה'ישמח משה' ישב כדרפו בחדרו ועסק בתורה. בשעה היעודה לבואו של האורח, החלו בני המשפחה לדאג לאחר שהוא לא הופיע כמסכם, וכלם היו טרודים מכה. עמדו אנשי הבית וצפו מבעד לחלונות לראות מתי בא האורח המיוחל, ולפתע ראהו אחד מבני הבית ורץ מהר להודיע: "רבי, הוא הגיע!" התנער הרבי מהרהוריו, לבש את בגדי השבת ויצא בריצה בהולה לקבל את פניו של האורח הגדול, הפולק הפשיח בכבודו ובעצמו. הרי נאמר לו "הוא הגיע", ומי הוא זה? בודאי הפשיח בכבודו ובעצמו. ומה רבה הייתה אכזבתו כשגלה, כי הפשיח לא הגיע. מרב צער התעלה, פשהוה לוחש בכאב ואומר: "זה לא הוא" ... (תולדותיו)

צאצאיהם של בעל התניא ושל רבי לוי יצחק מברדיטשוב, התחתנו ביניהם, והחתנה הגדולה התקיימה בעיר ז'לובין. בנסח ההזמנה היה פתוב: "החתנה תתקיים, אם ירצה השם, בירושלים עיר הקודש תבנה ותכונן, אך אם משיח צדקנו לא יבוא חלילה עד אז, תהיה החתנה בעיר ז'לובין". משום שהאמונה בביאת המשיח הייתה אצל צדיקים אלו מוחשית ואמתית. (שובה ישראל)

בערב ימיו, התגורר ה'אמרי אמת' מגור בירושלים עיר הקודש, אליה הגיע לאחר השואה האיומה, ובה נפטר בחג השבעות שנת תש"ח. בימי מגוריו בירושלים סרב לעלות להר הזיתים כדי לקד קברי צדיקים. כששאלוהו מקרבו על כך אמר: "הרי אנו מאמינים שפשיח צדקנו יכול לבוא בכל רגע ורגע, ואמרו חז"ל, שבביאת המשיח יעמד על הר הזיתים ויבקע כל ההר. אם כן יכול להיות שבאותו רגע שאהיה על ההר, יבוא המשיח, ואני הרי רוצה לראות בגאולתם של ישראל". (לבוש יוסף)

מדי לילה, היה ה'חפץ חיים' מסתגר בחדרו, והיה שופך את לבו לפני הקב"ה. דבריו היו חריפים וברורים. בתחלה היה נותן דברי שבח והודיה לקב"ה על כל החסדים אשר גמל עמו, והיה מפרט כל מארע בחייו, ולאחר שסיים את פרישת חייו הפרטיים, היה מתחיל לדבר בזכות עם ישראל, וכאן התחיל לדבר בקול פסקני פתובע, והחל לדרש מהקב"ה את חובו כלפיהם. וכך אמר: "מה נתת לנו? נתת לנו את התורה הקדושה והנצחית, והרי יכולה הייתה התורה להוטר סגורה ונצורה, ואנו פתחנו אותה ופרשנוה, ואנחנו לומדים אותה כל היעת. ומה קבלנו על כך? צרות, רדיפות והריגות. כמה זמן עוד נחפה? עד מתי?! הרי קלנו כבר

תמימה אחת מבנות העיר, שואלת את חברתה 'מה בשלך היום לארוחת צהרים? וכשהאשה השיבה לחברתה שבשלתי שעועית, שאלתה שכנתה 'ומה תבשלי למחר? והאשה השיבה מייד 'אם חסדחלילה לא יבוא המשיח עד מחר, אבשל שוב עדשים...' (מעייני הישועה)

רבי אברהם מטשכנב, היה נוהג לקנות מדי שנה ספר קינות חדש לתשעה באב, מפני שבתשעה באב הקודם, כשסיימו לומר את הקינות בבית הכנסת, היה גזנו את הספר בגניזה, והיה אומר: "בטוח אני שבמשך השנה יבוא המשיח, ולשנה הבאה לא נצטרך יותר את הקינות..." (סיפורי חסידים)

אצל רבי אריה לוי, שנודע כצדיק ובעל מדות נפלאות, היתה הצפייה לביאת המשיח חדורה וחקוקה בכל עמדותיו, והיתה מוחשית מול עיניו באמונה תמימה שעוד רגע קט והגואל בא. פעם קבל מכתב מבני רבי חיים יעקב, שפקהו ברבנות באמריקה, ובו הזמנה לבוא לבקרו ולשהות בביתו, כדי לנהל מעט ולשאב קצת רוח מנכדיו ובני משפחתו. לא נענה רבי אריה להזמנה, וכאשר שאלו אחד ממוקריו על כך, השיב בתמימות: "אין יכול אני לנסע לאמריקה? והלא יכול הוא לבוא בינתיים?! לא הבין חלק מי זה 'הוא', שיכול לבוא בינתיים, ורבי אריה התפלל ושאל: "מה פרוש מי זה 'הוא'? המשיח!" (לקראת הגאולה)

רבי יוסף זנדל מסלנט, היה מגדולי ירושלים וצדיקה, וכל ימיו היה משתוקק לראות את פני המשיח ולחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו בבית המקדש השלישי. מנהגו היה, שכאשר היה מתפלל שמונה עשרה, טרם היה מגיע לברכת "את צמח דוד", היה מביט לצדדים, וחוזר ומתפלל את תפלתו. פעם שאלוהו תלמידיו לפשר מנהגו, ותמחו מדוע הוא פוקח עיניו באמצע תפלת העמידה דוקא לפני ברכת צמיחת דוד, ומה הוא מחפש בשעה שהוא תר לצדדים. הקשיב רבי יוסף זנדל לשאלתם, והסביר ברב תמימות ואמונה צרופה: "בכל פעם שעומד אני להתפלל, מקנה ומחל אני שהמשיח כבר בא, ולכן טרם מתחיל אני בברכה זו, בודק אני לראות אם אמנם הגיע, ואם הגיע - לא אברך ברכה לבטלה..." (סם)

אחד מתלמידיו של רבי דב בריש מאמסטוב ספר, פי בתקופה שלמד בישיבתו של רבו, עסקו בישיבה בלמוד מסכתות מסדר קדשים, וזאת בעקבות הכרוז שהתפרסם אז מה' חפץ חיים' להגביר הלמודים בסדר קדשים, כהכנה לביאת המשיח ובגן בית המקדש. התעורר בלבו של התלמיד חשק לנסע לרדן, כדי לראות את פני הכהן הגדול ה' חפץ חיים' בעבודתו, ולאחר שנטל רשות מראש הישיבה, נסע אליו. לאחר שחזר, ספר לראש הישיבה כיצד ה' חפץ חיים' מתעטף בחדרו במעיל חגיגי, ונגש אל החלון כשהוא מדבר אל עצמו: "הנה הוא בא! האם הגו כבר מוכן לקראתו?! וכלם יודעים למי פונתו, אל משיח צדקנו. התפעל ראש הישיבה מדברים אלו, וספר את הדברים לכל תלמידיו הישיבה ברב התפעלות מאמונתו היוקדת של ה' חפץ חיים". גם רבי איסר זלמן מלצר נסע בשנת תרפ"ט אל ה' חפץ חיים", וכשחזר ספר בהתפעלות מאמונתו הנפלאה בביאת המשיח ותשוקתו הגדולה לגאולה העתידה, ופעמים מספר הביע את צערו מדוע אין לו את אותה הרגשה נפלאה שיש ל' חפץ חיים', שהגיע לדרגה כה גבוהה של צפייה לביאת המשיח ואמונה תמימה בביאתו בכל רגע ורגע, עד שלא היה מסיח דעתו מן הדבר פלימיו, בקר צהרים וערב, וכל ימיו חי בהרגשה אמיתית שהנה הנה הוא בא. (מאר עיני ישראל)

פעם בקר רבי יצחק מרדויל, בנו של המגיד רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב, אצל רבי אברהם המלאך, בנו של המגיד ממזריטש, והגיע אליו בערב תשעה באב. בתם הסעדה המפסקת, הלכו שניהם לבית הכנסת לקריאת מגלת איכה ואמירת הקינות על החרבון. מייד לאחר תפלת ערבית, פתח החזן בקריאת פסוק 'איכה', ומיד נשמעה אנוחה גדולה מפי רבי אברהם שצעק: 'איכה! השפיל ראשו בין ברכיו והוריד פנחל דמעה על החרבון והגלות הארצה. בתם הקריאה ואמירת הקינות הלכו כל המתפללים לבתיהם, אולם רבי אברהם לא מש ממוקומו, אלא ישב רכון על הקרקע, כשהוא צועק ומתמרמר שוב ושוב: 'איכה?! נלאה רבי יצחק מלהקמתין למארחו, ופנה לנח מעט, אך כשבא בבקר לבית הכנסת, נדהם לראות את רבי אברהם יושב עדן כשראשו בין ברכיו ומפיו נשמעת מדי פעם הקריאה בצער וכאב יקד: 'איכה, איכה'. כששב רבי יצחק לביתו אמר לחסידיו: "כבר ראיתי בימי פמה וכמה צדיקים גדולים, אולם מה שראיתי אצל רבי אברהם המלאך לא ראיתי מעולם, ולא לחנם מכנים אותו 'המלאך', כי אין שום בר אנוש שיכול לעשות כן, אלא מלאך ה' צבקות". (עבודת עבודה)

בערב ימיו, סבל הרב מפונז'בו' בשניו, וכשהרופא בקש לעקר לו את השנים, סרב בכל תקף. לשאלת מקורו אמר הרב: "הרי מאמינים בני מאמינים אנו, שהמשיח עומד לבוא בכל"

רגע ובית המקדש השלישי יקום על תלול בקרוב. והרי כהן אני וחפץ לעבד בבית המקדש, אולם כהן חסר שנים נחשב לבעל מום שעבודתו פסולה, ולכן אני רוצה שיעקרו את שני, כי רוצה אני לשרת באהבה את הקב"ה." (מחמדי התורה)

רבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ריושל'ים, היה דבוק כל ימיו באמונה תמימה וצפה באמות ובתמים לישועה. בכל ערב, פאשר היה מסים את השעור הקבוע בבית הכנסת שבשכונת 'בתי מחסה', היה מרבה בדברים על המשית והצפיה לבואו. פעם תמה אחד המשיתים וישאל: "למדנו רבנו, הרי אמרו חז"ל שמשית בא בהסח הדעת, והרי בדבורים תמידים כאלו על הגאולה, אין אנו שרויים בהסח הדעת." השיב רבי חיים ואמר: "הגע בעצמך וראה שגם אנו שרויים בהסח הדעת. וראיה לך, שאם יבוא אליך עכשו אדם אחד ויאמר לך שראה את המשית הגואל עומד ב'רחוב היהודים' שבעיר העתיקה, האם לא תהסס לרגע בטרם תרוץ לקבל את פניו?"... (קונטרס צפית לישועה)

לאחר פטירתו של הגרי"ז מברסק, ספר תלמידו רבי רפאל שפירא, כי לפעמים בעת שעוריו, פאשר התעמק הרב בסגיות חמורות והתאמץ מאד להסביר את עמק הענינים, היה ממלמל לעצמו את התבות "לישועתך קויתי ה'", כדי להאיר עיניו בתורה הקדושה. והדברים התפרשו על פי הסברו של הרב מברסק, שהיה מפרש את פונת הפסוק "לישועתך קויתי ה'", כי הישועה היא הצפיה לגאולה, ובכך שהיה מזכיר פסוק זה, היה מקים אפוא 'צפית לישועה'. (עבודות והנהגות)

באחת השנים בחדש ניסן, שמע אדם אחד מפיו של רבי יחזקאל אברמסקי, כי כבר בא בדברים עם כהן מיוחד, וסכם עמו שהלה יקריב את פסחו בארבעה בניסן הקרב ובא, מתוך בטחון ואמונה תמימה, כי ישועת ישראל קרובה מאד ובמהרה יבנה בית המקדש. (במחציתם)

בארון ביתו של רבי מנדל גפנר, עמדה מערכת בגדים חדשים ונקיים, אותם יחד לקבל בהם את פני המשית. ערב שבת אחד, ראתה רעינתו הצדקנית כי הקפס'ן השבתי שלו קרוע, ולכן הציעה לו ללבש בינתים את ה'קפס'ן של משית, ובשבוע שלאחר מכן יקנו לו בגד חדש. נענה

רבי מנדל ואמר: "הרי אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשית, ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא, ובאיה קפס'ן אקבל את פניו היום?" ולא אבה רבי מנדל להשתמש בבגדים אלו, והם נותרו חדשים ונקיים, ומוכנים לרגע הנכסף של הגאולה. (עולמו של חסיד)

רבי לוי יצחק מברדיטשוב, עמד פעם בליל יום הכפורים, ובאמירת 'פלגנדר' טפח על השלחן ואמר: "הרי אמרו חז"ל, ש'כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם'. ולכן מבקש אני לומר דבר בשמו של הקב"ה". ומיד הכריז בקול: "ויאמר ה' שלחתי דברך..." (אוצר פתגמים)

רבי יהושע מפלז, נפטר ברפכת על אים הדרך לוינה, אליה נסע כדי להנחת לצרף רפואתו. בשעת הסתלקותו נזכרו במקום עשרה יהודים, ובהם גם רופאו שנחת אותו ימים ספורים קודם לכן, ובעקבות הנתיח חזר בתשובה שלמה, ומעשה שהיה כן היה. לפני הנתיח, פשהרופא כבר אחז את הסכין בידו, שאלו הרבי אם הוא מאמין בה', והרופא השיב בחיוב. ושוב שאלו אם הוא מאמין בביאת המשית, אולם על כן אמר הרופא בכנות שהוא מתקשה להאמין לך, שהרי אין זה הדבר מתקבל על השכל והדעת, שיבוא עני הרוכב על חמור ויכבש את העולם כלו. הגביה הרבי את ריסי עיניו והביט על הרופא בעינים חודרות, ומרב פחד נפל הסכין מידי של הרופא. "מדוע כה גבהלת?" שאלו הרבי, וכשהרופא השיב כי חש פתאום יראה גדולה, אמר לו: "עכשו תוכל להבין מה יהיה כשיבוא המשית. פחדו ומוראו יפלו על כל העמים, וכלם יפגעו תחתיו". וכששאלו: "ועכשו אתה כבר מאמין בביאת המשית?" השיב הרופא בחיוב. ואמרו צדיקים, שכונתו של הרבי היתה להכניס אמונה בלבו של הרופא, כדי שייכל להצטרף למגן העשרה שהיו נזכרים בפטירתו. (תל תלפיות)

רבי יהושע ליב דיסקין מברסק, שהה פעם בבית תלמידו רבי זרח ראובן בירומן בירושלים, ולפתע נשמע קול צפירת הרפכת שהחלה באותה תקופה לנסע בעיר. התפלא הרב לשמע הצפירה, וכשנודע לו על הרפכת שהחלה לנסע, התמלא חרדה, וארשת של תונה השתררה על פניו. "אהה, כבר מפנים את הדרך לבואו של המשית. הגאולה קרבה ובאה, ואנו עדין לא מוכנים לקראתה". (שובה ישראל)

ממלכה

בבית מדרשו של רבי יוסף שאול נתנזון, עמד פעם חסיד אחד ואמר בקדיש "ויצמח פרקנה ויקרב משיחה" בנסח ספרד, שלא כמנהג המקום. לאחר התפלה, החלו כמה מתפללים להוכיחו על כך, ואלו רבי יוסף שאול נאנח ואמר: "מתי כבר יבוא משיח, ונפטר מ'ויצמח פרקנה'..."

אחד מראשי תנועת 'חובבי ציון', שפעלו לשוב ארץ ישראל אבל הזניחו את התורה והמצוות, פנה פעם לרבי יצחק בלזר בטרנייה: "הרי מצטערים אתם על הגלות הארצה, ומתפללים על ביאת המשית. ומדוע אפוא לא תסיעו לנו בפעולתינו לשוב ארץ ישראל כדי לזרז את ביאת המשית?" חיד רבי יצחק ואמר: "אם תביאו את המשית, הרי זה בגדר ספק. אבל דבר אחד יודע אני בוודאות, חבלי משיח ודאי תביאו..."

רבי איזל חריף נסע פעם בעגלה נהוגה בידי עגלון טרן ובסיל. "שמא תאמר לי רבי", פנה הלה וישאל, "מדוע אמרו חז"ל שעתידים להיות שני משיחים, משיח ב'יוסף ב'ר'דוד"? השיב רבי איזל ואמר: "דברים כפשוטם. האחד יבא איתנו מ'הגלות, והשני מבעלי העגלות..."

בימי קדם, היה נהוג להפקיד את דמי הנדניה אצל עשירים, בתמורה לחלק מרוחי עסקיהם. פעם, החליט אברך צעיר אחד למשך את כל חסכונו שחיו מפקדים אצל עשיר פלוני, והדבר היה לפלא בעיני חבריו. לא עברו ימים מרבים, וככל נדחמו לשמע כי אותו עשיר הכריז על פשיטת רגל ונעשה עני מרוד. "כלום נביא אתה?" תמהו החברים באיני אותו אברך, והלה השיב: "לא נביא אני ולא ב'נביא. אלא שיום אחד שמעתי את העשיר הלו, כיצד הוא נאנח ואומר אוי, כמה הגלות קשה. מתי כבר יבוא המשית?! אמרתי בנפשי, אם עשיר זה נזכר מהמשית, כנראה שמצבו הפלכלי חמור, והנה צדקתי בהשערתו..."

אור החינוך

פְּרִשְׁת מִקֶּזֶץ
ד' בְּטִבֵּת תשפ"ד
גִּלְיוֹן תל"ג

מאוצרו של מורנו ורבינו רבי אשר זיע"א

לאורו נלך

כְּמוֹ שֶׁהַקֶּב"ה שָׁלַח אֶת הַסִּבָּה לְיוֹסֵף הַצַּדִּיק בְּדַמּוֹת דֵּיּוֹקְנוֹ שֶׁל אָבִיו וְכָל צַדִּיקוֹתָיו הֵיטָה בְּכֹךְ שֶׁלֹּא דָחָה אֶת הַסִּבָּה אֶלָּא שָׁעָה אֶלֶיָּה וַעֲשָׂאָה חוֹמָה בֵּינָה לְבֵין גַּטִּית טַבְעוֹ, כִּי גַם כָּל אֶחָד בְּכָל נַסִּיּוֹנוֹתָיו וְהַרְפַּתְקָאוֹתָיו הַעוֹבְרִים עָלָיו, צָרִיךְ לְמַצֵּא אֶת הַסִּבָּה מִה ה' יִתְפַּרֵּךְ רוּצָה מֵעַמּוֹ כְּדֵי שֶׁדַּרְכָּהּ יוּכַל לְגַשֵּׁת אֶל הַקִּדְשׁ.

(אמרי אשר)

אור הפרשה לקח טוב מפרשת השבוע

את המעבר, אין גדרות ואין שערים. הכל פתוח לרוחה!
ומובן מאלינו, כי האנשים החלו לרוץ במהירות בדרך הסלולה, עד שהגיעו אל מלכם האהוב וזכו להתקבל אצלו בחביבות גדולה, מתוך הערכה גדולה שלו אליהם על שהתמידו במשימה ולא נרתעו מפל מכות בדרךם.

במשל נפלא זה, השתמש ה"דגל מחנה אפרים", בן בתו של מרן הבעל שם-טוב הקדוש זי"ע, כדי להסביר את הנסיונות שעוברים על כל אחד מאתנו בחייו עלי אדמות.

כאשר האדם נתקל בנסיון כלשהו בעבודת ה', בקושי להתגבר על היצר או באיזו בעיה שהתעוררה לו בחיי היום יום, יש לו שתי דרכים פיצד להביט על הקושי והנסיון: הוא יכול לקבל זאת במבט של שברון ויאוש, מתוך החלטה פאלו מרחיקים אותו מן השמים ולא חפצים בעבודתו, ולכן הוא מתאש ועוזב הכל, ודוקא שוקע יותר ויותר בתוך הרחוק מהקב"ה.

או שיש לו אפטרות להביט על זה בדיק להפך, להאמין שכל הנסיונות מגיעים מהבורא יתברך, במטרה לחשל את האדם ולהעניק לו כחות חזקים, ואין פאן ירידה והרחקה, אלא ירידה לצורך עליה. ואם ישכיל יבין, כי כמו אותם אנשים שהתגברו על הקשיים כדי להגיע למלך, כך נועדו גם הנסיונות בעבורו כדי לקרבו אל הבורא יתברך, ולבסוף יגלה כי כל הקשיים היו רק זמניים, ושמחתו תהיה עצומה על שהצליח להתגבר עליהם.

וכדי לקבל דגמה לגישה זו מתוך אמונה פשוטה, נביט על יוסף הצדיק ועל הנסיונות הקשים שעבר בימי חייו. אבל הוא לא הביט עליהם במבט של הרחקה ויאוש, אלא אדרבה, הוא רק התחזק על דם באמונתו התמימה, ולמרות כל הצרות שעברו עליו, ועל אף שהיה רחוק מאביו וממשפחתו שמכרו אותו והגיע למצרים מקור הטמאה, המשיך לחיות באמונה תמימה, מתוך ידיעה ברורה כי "אני בידים של הרבונו של עולם, ומה יש לי לפחד?" ובזכות זה זכה יוסף הצדיק להגיע לרום המעלה.

מעשה במלך גדול שישב בארמונו המפאר והנהיג את בני מדינתו ביד רמה.

שנים רבות עברו, והמלך החל להסתגר בארמונו ולא הכניס לפניו אלא מתי מספר מידידיו הקרובים. הוא צנה על נאמניו להקיף את הארמון במחצות רבות, העמיד מכשולים בדרך מסביב לארמון המלוכה, וכך נמנעה הגישה לאזורי המדינה להגיע אל המלך.

היו רבים מתושבי המדינה, שרצו לדבר עם המלך ולבקש ממנו בקשות בענינים שונים, אבל כאשר נסו להתקרב אל הארמון, ונתקלו במחצות ובהגבלות שמסביב, נרתעו ושובו לאחוריהם.

אולם היו אזרחים אחרים, שאהבו את המלך באמת ובתמים, והשתוקקו בכל לבם נפשם ומאודם להכנס לפני ולפנים אל ארמון המלוכה, ולהראות בפני מלכם אהובם, ונסו בכל דרך להכנס אליו. אבל גם הם נתקלו באותן מחצות והגבלות שמסביב, אלא שבשונה מהראשונים שהתאשו מדי, הללו לא התאשו כלל. הם החלו לנסות בכל זאת לפרץ את הגדרות והמחסומים, התעקשו לעבר את הנהר הרחב שהקיף את הארמון, ואכן לאחר מאמצים מרבים הצליחו לחצות אותו. אבל אז נתקלו בחומת אש ובכל מיני טכסיסים שעשה המלך כדי למנע את הגישה המהירה אליו.

לא רבים התמידו במשימה הקשה, ורבים נפלו והתאשו בדרךם מחמת הקשיים והמגבלות, אולם היו כמה וכמה אנשים, שאהבתם למלך הייתה כה רבה ועצומה, שהם לא נתנו לשום מחסום לעצר אותם. הם התעקשו והמשיכו בדרךם, חצו נהרות ונלחמו בחרוף נפש בלהבות אש שעמדו בדרךם, השתחלו מבעד לסדקים צרים בגדרות המקיפות את הארמון, ודלגו על משוכות וממהורות רבות.

ולפתע פתאום התבהר הכל, והאנשים שהתגברו על כל המכשולים גלו לפתע כי הכל היה אחיזת עינים בלבד, והנה הדרך סלולה ופתוחה עד לארמון. אין נהר ואין אש, אין כלבי שמירה ואין חילים שמונעים מהם

אבות ובנים בגרודז'יסק - שעה לפני זמן הדלקת נרות

חברת תהלים בשבת בבית מו"ר רבי אשר זיע"א - בזמן הדלקת הנרות

לשיטת הגר"א ובעל התניא: 8.57

סוף זמן קריאת שמע לשיטת המגן אברהם: 8.11

אזרות

שצדיקים יהיו גם גבורים ורבים? אלא שאין הכונה בחלשים בגופם ובכחם, אלא חלשים בכך שהמעיוטו את עצמם לפני רבונם של עולם ואמרו שלולי עזרתו אי אפשר להצליח, וזה מה שגרים להם לנצח במלחמה. וזה מה שעשה יוסף שבטל את עצמו למען הבורא, והשעין את עצמו על הצדיק, ולכן זכה להנצל ולהיות יוסף הצדיק משבעת רועי העולם. (דרכי נעם)

אמרו חז"ל, שעלידי שאמר יוסף לשר המשקים 'זכרתני' והזכרתני, נתוספו לו שתי שנים. כי התבות אם זכרתני שהוסיף עולות למנן 730 שהוא כפול 365 ימות השנה, ולכן נוספו לו שנתים ימים. (מתוקים מדבש)

לשבע שני הרעב אשר תהיין (מא, לו)
תבת תהיין ונתבה בלא ה"א בסופה, לרמז לדברי חז"ל שאחר שבא יעקב למצרים, בטלו ה' שנות הרעב הנותרות בזכותו. (קרו לדוד)

בשעה שעמד יוסף הצדיק בנסיון, ולא ידע מה עליו לעשות, שהרי אמרו חז"ל שאשת פוטיפר אמרה לו שראתה שעתיד לצאת מהם שלשלת גדולה, והתחבט בדעתו שמה עליו להשמע לה, מיז נראתה לו דמות דיוקנו של אביו, דהינו יוסף הצדיק העמיד לעצמו את דמותו של הצדיק יעקב אבינו עליו השלום, ואמר לעצמו מה היה הרבי שלי עושה במקרה כזה? האם היה הולך אחר יצרו או שהיה מתגבר? ומיז נאזר בגבורה ועמד בנסיון.

וכך גם מצינו בנס הנכה, שאנו אומרים בתפלה "מסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים ביד עוסקי תורתך". ולכאורה אינו מובן, בשלמא מה שמזדים על כך שחלשים נצחו הגבורים ומעטים את הרבים, הדבר מובן, שהרי הוא בדרך גס והקפד הטבע. אבל מה החודש שגמסרו רשעים ביד צדיקים? האם לא יתכן

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם (מא, א)
ספר רבי מאיר מפרמיש'לן בשם אביו, שפעם ראה בעלית נשמה כיצד מכניס בבית דין של מעלה אדם צעיר בשם 'זקן', ואדם אחר שהיה זקן מפלג בשנים - פנה שם 'צעיר'. התפלא ושאל: "הרי פאן זה עולם האמת ומדוע תתלוצצו?" השיבו לו: "האמת פן הוא, כי הצעיר הספיק בשנותיו המועטות כאדם זקן, ואלו הזקן לא פעל כלום בשנותיו הארוכות ועל פן הוא ילד מספן". והסמך זאת רבי מאיר בפסוק: "ויהי מקץ שנתים ימים", כשהאדם מזיע לקץ ימיו, וראה הוא ש"שנתים - ימים", מהשנים הרבות שלו נותרו ימים מעטים...

כשבא קצו של האדם וראה הוא, כי כל שנותיו חלפו עליו כמו חלום וכל ימיו לא עשה ופעל מאומה, כי אם הלך אחר חלומותיו ופתיותיו של פרעה, הוא הוצר הרע (רבי דוד מטולנא)

אזר וקרות

השער...
והבחור התחזק: "שכחתי לצאן את העקר. לפני השער עומד שומר והוא מונע את הכנסת הפדור, החכמה היא להתגבר על השומר ולהכניס את הפדור".

המשורר ר' שלום ושאול בתמימות מעשה: "בוא ונגלה בלילה, בשעה שהשומר לא נמצא במגרט, ונכניס את הפדור לשער".

והנער קרא בקול: "מה החכמה להכניס את הפדור פשאין שומר? החכמה היא להכניס פדור דוקא בשעת הקשי, להצליח לבעט בפדור ולהכניסו לשער כשהשומר וחברי הקבוצה הנגדית מונעים זאת ממך. זו הגבורה! דוקא בשעת הקשי".

ר' שלום נעמד על רגליו ואמר לבחור: "ישמעו אנשיך מה שפיך מדבר. האם לבוא לשעור בשבוע הבא זו גבורה?! אתה הרי רוצה ללמד, ובשבוע הבא אין לך מניעה לבוא לשעור, אז אין פאן חכמה גדולה. החכמה הגדולה היא בשעה שיש מפרע שעומד בשערי בית המדרש ומונע את הכניסה, באותה שעה זו נקדנת האשור - להבקיע את השער..."

ר' שלום הושיט את ידו לנער, ונפרד ממנו לשלום. למחרת הגיע הנער לשעור, ור' שלום קם בפניו מתוך הערכה רבה...

לספור נפלא זה, המובא בספר "קול חוצב" לתולדותיו של המגיד רבי שלום שבדרון, כמעט ולא צריך להוסיף ולספור מאומה. הספור מדבר בעד עצמו.

החכמה והגבורה שלנו היא להבקיע את השער, כלומר לנצח ולהתגבר על הקשי, דוקא כשהיצר עומד ונלחם נגדנו, דוקא כאשר קשה לנו ואנחנו צריכים להתמודד, אבל לפנים צערא אגרא, כגדל הקשי כגדל השכר והעצמה שאנחנו מקבלים לאחר הנצחון בנסיון.

איך מתמודדים בשעת משבר?
מה עושים כאשר יש קשי בעבודת ה', קשה להתמודד עם הפתויים שמסביב בעולם החמרי, והנפש משתוקקת לספוק עכשוי והנאה רגעית?

הבה ונראה כיצד עלה בידו של המגיד הנודע רבי שלום שבדרון, להיגיק פח לנער ירושלמי להתמודד עם קשי עצום כזה, ולנצח אותו בגבורה.

אותם ימים של ימי קום המדינה, היו ימים קשים. הנער נסחר לעבר הריקנות שברחוב, האוירה הייתה קשה ורבים חללים הפילה. רבי שלום, יחד עם קבוצת תלמידי חכמים, יסדו מסגרות תורניות למען בני נער.

אחד הבחורים שהשתתף בקביעות בשערי הערב, החל להחסיר. ר' שלום הלך לחפשו, והחל לשוחח עמו: "מה קרה לך שהפסקת להגיע לשעור? חששתי שאולי אינך חש בטוב". אולם הנער התחמק: "אני בסדר גמור, ואני גם אוהב ללמד, אלא שרק השבוע אחסיר, ובשבוע הבא אמשיך".

ר' שלום המשורר לדובב את הנער, עד שהלה גלה את לבו: "אני מכור למשחקי פדור רגל, וכיון ששעות המשחק חופפות לשעות השעור, אני לא מסוגל לותר על רגעים מענגים אלו והולך לצפות במשחק".

ר' שלום שמע ושתק, ולאחר מכן אמר: "מענין אותי להבין מהו סוד האשור במשחק הפדור? אולי תוכל להסביר לי?"

והנער החל לספר, כי המשחק מתחלק לשתי קבוצות, ומי שמבקיע את השער הוא המנצח. יש שער בשני צדי המגרט, ומי שבוטע בפדור ומכניסו לשער - הוא המנצח.

ר' שלום מעמיד פני תם, ומקשה: "מה הבעיה להכניס פדור לשער? בוא עמי ותראה איך אני מכניס עשרים פדורים לתוך

מאורות החיים משגים ידיעות הלכות ומנהגים

שלשה עננינים בפרשת מקץ

להלן נלמד בע"ה על שלשה עננינים מיוחדים השכיחים לפרשתנו:

(א) אין פסק אות באמצע:

בכל פרשיות התורה, אנו מוצאים שהם מחלקות לפסקאות, כפי שפוצץ בחמישים על ידי האותיות פ' (פתוחה) וס' (סתומה), והם מחלקים את החמש לפרשיות קטנות.

אך בשונה מזה, מציין ה'מנחת שי' שפרשתנו - פרשת מקץ, וכן פרשת ויצא, בשתייהן אין באמצע הפרשה פסקא כלל, אלא כל הפרשה נחשבת לפרשה אחת ארפה.

לפי זה יוצא, שאלו הנוהגים פדעת השל"ה הקדוש, הסובר שהדרך המבחרת בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום, הוא לקרות כל 'פרשה' קטנה כולה מקרא, ושוב מקרא, ואחריה כל התרגום על זה - שבפרשה שלנו קוראים את כל הפרשה ביחד ברציפות, ואחריה שוב כל הפרשה, ואחריה כל התרגום על הפרשה.

(ב) סכום התבות:

כפי שיראה כל מעין בסוף בכל פרשיות התורה, ציינו בעלי ה'מסורה' הקדמונים את סכום הפסוקים של כל הפרשה, וכן כתבו על זה איזה מלה או כמה מלים שהן בגימטריא של סכום פסוקי הפרשה.

אגב, כמה מגדולי ישראל היו עמלים לדרש ולהסביר את שיכות הסימן של סכום הפסוקים לתוך הפרשה, שלפעמים זה נראה כאלו שאין שום קשר בינם לבין תוך הפרשה, וכמוכן שבדאי הדבר פו קשור].

אמנם, בפרשתנו מצינו דבר שאין כמותו בשאר הפרשיות, שבנוסף לסכום הפסוקים שבפרשה והסמנים שלהם [קמ"ו פסוקים; חזקיה"ו סימן, אמציה"ה סימן, יהיה"ה ל"י עב"ד סימן], ציינו גם בעלי המסורה את סכום התבות (המלים של הפרשה): אלפים כ"ה (2025), ובספר בני יששכר (כסלו, מאמר "ג אות א') כתב לבאר את טעם הדבר.

(ג) הפטרת מקץ:

ההפטרה שנקראת השבוע לאחר קריאת התורה, היא נדירה ביותר בקריאתה, שכן כמעט בכל השנים חלה פרשת מקץ בתוך ימי החנכה שאז קוראים בהפטרה את ההפטרה המיוחדת לשבת חנכה, ואם פו ההפטרה המיוחדת לפרשת מקץ לא נקראת ברוב השנים, שנדחית מפני הפטרת שבת חנכה.

אבל בשנה זו חלה שבת פרשת מקץ יום אחד אחר סיום ימי החנכה הקדושים, ולכן אנו זוכים לקרא את הפטרת פרשת מקץ. הפעם הקודמת שנקראה הפטרת מקץ היה בשנת תשפ"א, הפעם הבאה שיקראה בעזרת השם, תהיה בעוד 17 שנים בשנת תת"א. ברוך הבוחר בנביאים, ורצה בדבריהם הנאמרים באמת.

אזרה זו תזרה

מדברי חז"ל וגדולי ישראל

רבנו של עולם! איך וועל מיט דיר מאכן א בייט

רבנו של עולם לאמיר מאכן א בייט חפרו הרה"ק מברדיטשוב זי"ע

רבנו של עולם, איך וועל מיט דיר מאכן א בייט, א בייט וויל איך מיט דיר מאכן.

איך וועל דיר געבן חטאים עונות ופשעים, אוי וויי טאטע.

טאמער וועסטו פּרעגן וואס די וועסט מיר געבן דערפאר, זאג איך דיר:

דו וועסט מיר געבן, מחילה וסליחה וכפרה, אוי וויי טאטע.

טאמער וועסטו מיינען גלייך

אויף גלייה, ניין, זאג איך דיר:

דו וועסט מיר נאך צוגעבן, בני חיי ומזוני, אוי וויי טאטע.

טאמער וועסטו פּרעגן וואס בני הייסט, זאג איך דיר:

בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות, אוי וויי טאטע.

טאמער וועסטו פּרעגן וואס חיי הייסט, זאג איך דיר:

חי חי יודוך וישבחוך, אוי וויי טאטע.

טאמער וועסטו פּרעגן וואס מזוני

הייסט, זאג איך דיר:

ואכלת ושבעת וברכת את ד' אלקיך, אוי וויי טאטע.

די מצריים שרייען, אז זייער גאט איז א גאט, ניין, זאג איך דיר.

די פרסיים שרייען, אז זייער גאט איז א גאט, ניין, זאג איך דיר.

די מינים ואפיקורסים שרייען, ס'איז חלילה נישט דא קיין גאט, יא, זאג איך דיר.

אפער איך לוי יצחק פון שרה סאשע זאג:

יתגדל ויתקדש שמה רבא!

המאור שבתורה

מאוצר ספורי חז"ל

לעבד את ה' במצב שלנו

הרב הקדוש רבי שלמה מקרלין, היה שרוי פעם במוצאי יום הכפורים לאחר תפלת ערבית, בשמחה עצומה. והנה פנה אל חסידיו ואמר: "יכול אני להגיד לכל אחד מכם מה בקש מה' יתברך בימים הקדושים שעברו, ומה ענו לו מן השמים".

הביט באחד מחסידיו ואמר: "אתה התפללת ובקשת מה' יתברך, שיאמין לך את פרנסתך ברוח ובנקל בלי טרדה וגיעה, כדי שלא תתבטל מתורה ותפלה, והטרדות לא יפריעו אותך מלעבד את ה' בלב שקט ומנוחת הנפש".

השתומם האיש לשמע את דברי הרבי, שכן בדיק על זה התפלל, והמתין לשמע מה היתה התשובה מן השמים.

"ויבן, דע לך, כי מן השמים נענו ואמרו אדרבה, ה' יתברך אינו מבקש ממך ללמוד ולהתפלל ולעבד אותו מתוך הרחבה, אלא חפץ ומחכה לשברון לבך ולאנחות שאתה מתאנח על כך שאי אפשר לך לעבד אותו יתברך פרצונה, מחמת טרדות הפרנסה שמפריעות לך ומטרידות את מחשבתך. וזו אכן עבודתך להתגבר על המכשולים הרבים העומדים בדרכך, ולמסור את נפשך לעבודת ה' דוקא מתוך הקשי הגה. והתגברות זו חשובה ויקרה מאד לשמים, וה' יתברך משתעשע בכל גיעה וגיעה שאתה מתנגע בעבודת השם".

וכך אמר ה' דגל מחנה אפרים, שלפעמים מתרחש עם האדם מארעות

שונים שגוראים שאינם לטובתו, ולבסוף הוא רואה שהדבר היה לטובתו. ולכן אמר דוד "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי", מה שיך שחסד ירדף? אלא שגם אם עתה נראה הדבר שאינו לטוב, בהמשך ירדף החסד אתך ויראה שהכל לטובה. ואף תקופה זו, עתידה בנדיא לרדף אחרינו בטוב ובחסד, בגאולה השלמה בקרוב.

כך הסביר החפץ חיים על הפסוק: "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי". שלכאורה תמוה, מדוע בקש דוד המלך שיהיו לו רדיפות? אלא אמר לקב"ה: "אם נגזרו עלי רדיפות וקשיים, אני מבקש שיהיו רדיפות עם טוב וחסד, דהינו שאהיה רדוף וטרוד בלמוד תורה, תפלה, גמילות חסדים, ואז יהפכו לו הקשיים לסלם שיתעלה על ידו בעבודת השם יתברך.

פעם ה' חפץ חיים אמר לחתנו: "אנחנו עובדים בעבור אבינו שבשמים, להבדיל אלהי אלהי הבדלות, בלי כל חשבונות, לעשות רצון אבינו שבשמים. מעבר לכה, הכל זניח. פאשר יהודי עובד את בוראו, אל לו למד את הפמות ולאמד את ההספק, או להשלות את עצמו כי אם רק הוא בלבד יעדר מן הלגיון הגדול, לא יארע מאומה ואף אחד לא יחוש בחסרונו, חלילה. כל מטרנתנו היא לעשות את רצונו יתברך. זה העקר, וזו המטרה. ולכן כל החשבונות מוסטים הצדה, מוזחים אל השולים, והיהודי ממשיך בדרכו, סולל ומכשיר את משעולו על יעודו.

וואס הערט ניין אין חייזר

כנס הורים לחינוך 3א3אין

לכבוד ההורים היקרים!
הננו להזמין אותכם
לכנס הורים שתתקיים עבור כל הורי התלמידים
של החיידר, הכנס מיועד עבור האבות והאמהות.

הכנס יתקיים בעזהשי"ת
ביום א' כ"ב כסלו פרשת מקץ
בשעה 9:00 בערב
באולמי "בית ישראל" רחוב עזרת תורה 18.

השתתפותכם מהווה נדבך מרכזי למטרה המשותפת של
ההורים והמהנכים של החיידר, לכן מחובתם של ההורים
להשתתף באסיפה זו.

נ.ב. מבקשים מאוד לדיוק ולהגיע בזמן שנקבע.

בכבוד רב
אברהם הררי ישיעהו בורנשטיין
מונחם י. טייטלבוים אברהם בזוסקי

ספודי צדיקים, הליכות ועבודת מאלפות

מאורות הצדיקים

מי הציר המצליח יותר?

מעשה במלך גדול, שבנה ארמון מפאז ומרהיב בפייו. המלך לא חסך בכל השקעה כדי שהארמון יהיה בנוי לתלפיות, וכדי להשלים את המלאכה החליט כי יש להזמין אמני ציור נודעים, לצבוע כמה מקירות הארמון עם ציורים יפים ומרהיבי עין.

המלך הודיע על תחרות בין הציירים השונים, והודיע כי מי שיצליח לצייר את הציור המוחשי ביותר, עד שכל הרואים יהיו משכנעים כי אין זה ציור בלבד, אלא מציאות מוחשית, יקבלו פרס כיד המלך. ההודעה על התחרות המענינת נפוצה חיש מהר בממלכה, ועד מהרה הגיעו אמנים רבים שבקשו להוכיח את יכלתם. המלך בדק את ציוריהם ומלאכתם, ולבסוף בחר מהם שני אמנים ידועי שם, הכניס כל אחד לטרקלין אחר, ובקש מהם להעלות את מלאכתם על הקיר, ולאחר תקופה יגיע יחד עם הפמליה המלכותית כדי לבדק מי משניהם הצליח יותר לצייר ציור מוחשי ואמתי.

עברו ימים ושבועות, ולאחר המלאכה הסתיימה הגיע המלך עם מלציו לחזות בציורים המוכנים. נכנס המלך עם בני לויתו אל החדר הראשון, וככל נדהמו לראות ציור נפלא של פרדס מלבב ופורה, בו נטועים עצי פרי עסיסיים ומתוקים, שהיו נראים אמתיים להפליא. הציור היה כה מקורי ומדויק, עד שמבעד לחלונות הפתוחים נכנסו צפרי דרור, שהיו בטוחים כי פרות אמתיים לפניהם, ונסו לנקר במקורם את הפרות ולאכל מהם...

בארשת שביעות רצון יצא המלך מהטרקלין הראשון, ונכנס אל השני. עם פניסתו ראה כי הקיר מכסה בוילון מלכותי מזהים בפייו, מעטר בעטרת זהב, ויולאות משי משתלשלים למרגלותיו מחפים בחוטי זהב וכסף, מעשה פלאים. המלך התבונן בענן בוילון המרהיב, אך התפלא: "מדוע אינך גולל את הוילון כדי שנוכל לראות את הציור שמאחוריו?" אך הצייר האמן לא נע ממקומו.

המלך והשרים השתוממו לראות כי הצייר אינו מגיב ואינו נגש להסיט את הוילון, ואחד השרים החליט לעשות זאת במקומו. הוא נגש לתפס את הוילון כדי להסיטו הצדה, על מנת לראות את הציור שמאחוריו, ואופס! התברר כי הוילון אינו אמתי... אלא ציור אמנותי מדויק להפליא... מובן מאליו כי הצייר השני זכה בתחרות, שכן הוא הצליח לשכנע לא רק צפרים כמו הצייר הראשון, כאלו הצייר שלו אמתי, אלא גם המלך וכל השרים שלו היו משכנעים בכל לבם, כי אכן וילון אמתי לנגד עיניהם.

הציור שמשכנע כי הוא אמתי...

לאיזו מסקנה הגיעו המלך והשרים בספור זה? כלם הסכימו פה אחד, כי הצייר הראשון הצליח להטעות צפרים ועופות, והצייר השני הצליח להטעות אפלו את המלך בכבודו ובעצמו עם השרים והשוֹפְטִים שלו.

אבל האם יש ציר שמסגל להטעות גם את הצייר שלו בעצמו? האם יתכן שצייר אמן יפליא במלאכתו כל כך, עד שהצייר הדומם עצמו יתחיל לדמין שאולי הוא בעצם משהו אמתי וחי? ברור לנו שלא, נכון!

ובכן, יש ציר כזה! מיהו? הבורא בכבודו ובעצמו, שעליו אמרה חנה בתפלתה (כמובא במסכת ברכות דף י' עמוד א'): "אין צור פאלקינו" = "אין ציר כאלקינו".

האדם חי בעולם הזה עם הרגשה עצמית של מנהל ויוצר, בונה וסותר, מזיז עננים והופך סדרים, מרויח ומצליח, עושה ויוזם, ובטוח שהוא עושה הכל בעצמו.

אבל הוא שוכח דבר יסודי חשוב: אינך אלא ציור בלבד, והקב"ה הוא שמנהל הכל. אתה לא יכול לנקח אפילו אצבע ללא הצייר! אז בבקשה אל תתבלבל, שכן הקב"ה, הצייר העולמי, הצליח כל כך לצייר אותך באמונתו כה גדולה, שאתה - הצייר הדומם - משכנע שיש לך חיים משל עצמך ואתה מנהל ויוצר...

אבל אתה לא! אתה רק ציור דומם, והקב"ה הוא שמחיה אותך, הוא שמניע אותך, והוא שמפעיל אותך.

חיים מאשרים

אדם שחי בהרגשה כזו, מתוך אמונה פנימית ויסודית שאינו אלא ציור מעשי ידיו של הקב"ה, ומאמין שהבורא יתברך הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, החיים שלו שונים לגמרי והפוכים מן הקצה אל הקצה, ממי שלא חי באמונה כזו.

ההבדל בין אדם שחי עם אמונה מוחשית כזו, לבין מי שלא זכה להפנים בקרבנו את היסוד הזה, הוא כרחוק מזרח ומערב, וההבדל שבין האדם לבהמה ויתר מן!

אדם שחי באמונה כזו, הוא אדם מאשר ושליו, שמח ומרצה תמיד, הוא שמח בחלקו ומרצה ממה שהקב"ה נותן לו - הוא חי כיהודי אמתי.

מאור ההפטרה

הפטרת מקץ

בפרשתנו אנו לומדים בתחלתה על החלומות שחלם פרעה, ובסוף החלום השני נאמר "וייקץ פרעה והנה חלום". ובקשר לכך קוראים את הפטרתנו, שמתחלת בפסוק "וייקץ שלמה והנה חלום".

בתחלת ימי מלכותו של שלמה המלך, בהיותו צעיר לימים, היה בגבעון, ושם התגלה אליו ה' בחלום הלילה, ואמר לו בקש מפני דבר שאאתן לה, שלמה יכל לבקש עשר וכבוד ואריכות ימים, אבל הוא העדיף לבקש מהקדוש ברוך הוא שיתן לו לב חכם ונבון לשפט את בני ישראל.

משאלתו מצאה חן בעיני ה', והבטיח שיתן לו לב חכם שפמוהו לא היה לאיש ואחריו לא יהיה כו, ובגוסף יהיה לו עשר וכבוד.

שלמה התעורר "והנה חלום" - שמיד ראה שהחלום אמת, ששמיע עוף מצפצף והבין לשונו, וכלב נובח והבין לשונו, ועלה לירושלים להודות לה' על מתנתו. ומיד אחר כך הקרה לפניו ה' משפט שפמונו יתברר עד כמה חכמתו של שלמה שנתן לו ה'.

היה שתי נשים שבאו לפניו, וספרו ששתיהן ילדו בן, ואחד מהם מת בלילה, והאחת טענה שהשניה היא זו שבנה מת, והיא לקחה את הבן החי אצלה במקום בנה המת. אמר שלמה שייבאו ויחזתכו את הילד החי לשנים וכל אחת מהאמהות תקבל חצי.

אמרה האשה שבנה היה הבן החי שיתנו לשניה את החי, רק אל תהרגוהו. אמרה השניה פן תחזתכו אותו. אמר המלך תביאו את הילד לזאת שאמרה שלא יהרגו את הילד, כי היא האם האמתית, הואיל ורואים שהיא מרחמת עליו.

כל עם ישראל שמעו על המשפט, ומאז פחדו לעשות רע אפלו בסתר, כי ראו שיש בקרבם של שלמה חכמת אלקים להבין את האמת ולבררה, ומשראו את חכמתו - "ויהי המלך שלמה מלך על כל ישראל" - ששמחו במלכותו.

מהדרכותיו והנהגותיו של מו"ר רבי אשר זיע"א אשר לאורו נלך

לאורו נלך

והאדם עשוי בשר ודם, כי עפר אתה ואל עפר תשוב. וכאשר יקטנו מבטי בעיני החמירות על העולם, הוא מעריך כל דבר לפי גדלו וקטנו על-פי הבנתו, מודד את משקלו ומחשב את הקשי לבצוע הדבר. וכל חשיבותיו ומידותיו נובעות מתוך שכלו הפשוט והגשמי. למשל, אדם צריך לעלות לקומה גבוהה בבנין רב-קומות, ומתברר כי המעלית אינה תקינה, וצריך לעלות במדרגות. אזי הוא מודד את גובה המדרגות, מחשב את זמנו ואת כחו, מהרהר בדבר נחיצות הענין שלשמו הוא צריך לטפס לקומה הגבוהה, ולפי זה הוא מעריך אם תהיה לו האפשרות לעלות או לא.

ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

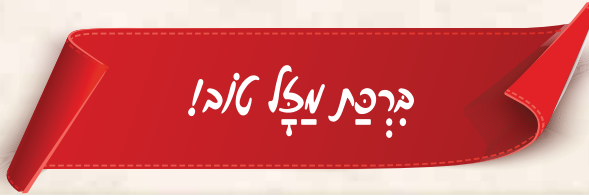
ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

ובדיק באותה מדה של הסתכלות גשמית ופשוטה, מביט האדם גם על מעשי הבריאה כלה. הוא מסתפל על הטבע שבעולם, ומנסה להבין את הכל בשכלו הקט והפשוט. בדיק כפי שהוא מסתפל על כל דבר גשמי ורגיל בפתיו היומיומיים. מכה נובע הקשי של האדם להתמודד עם קשיים ונסיונות, מכיין שגם עליהם הוא מביט בעיני פשוטות וגשמיות, ומודד את משקל הקשי, את מידותיו ואת גדלו, כאלו הוא מביט על ארזו כבד שהוא צריך להרים, ומעריך את הכחות שהוא צריך להשקיע בשביל להצליח להרימו.

נשגור בזאת ברכת מזל טוב חמה ולבבית לחברנו היקר, המסור מאוד להצלחת התלמידים שיחיו להכין להם מטעמים ומעדנים לחזק כוחם לתורה הקדושה הבה"ח כמור ישראל רוני הי"ו לרגל אירוסיו בשעה טובה ומוצלחת ולמזל טוב עב"ג הכלה תחי' בת חברנו היקר מנהל ישיבת בין הזמנים הר"ר אברהם כהן הי"ו

יהי רצון שיזכו להקים בית נאמן בישראל המושתת על אדני התורה והעבודה בדרך האמונה הפשוטה ויזכו להעמיד בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות כל ימיהם ולהמשיך בעבודת הקודש למען תשב"ר ויזכו לרוב ברכה והצלחה בכל אשר יפנו, והוריהם יזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה בבריאות ובעונג תמיד

שמירת הלשון

לצאן קדושים

מר כהן טעה בדבריו! לא היה עליו להזכיר את הראש יעיבה! כמה מהדבר פוגע... היה עליו לומר - נראה היה לך מהמועמד העני מתאים יותר לתפקיד.

דבר הלכה:

רכילות על תלמיד חכם (המשך)

קיימת סיבה נוספת מדוע כה גדול עווננו של המדבר רכילות על תלמיד חכם. מי שמספרים לו שתלמיד חכם דיבר בגנותו, הדבר פוגע בו ומכעיסו יותר מאשר אם היו מספרים לו שאדם רגיל דיבר עליו. לכן מובן שרכילות על תלמיד חכם מעוררת יותר שנאה.

מחבר: ד"ר יצחק יערי, תל אביב

- דודו עירון
דמות את מלך ישראל
- הרב
שמואל אליה טאוב
הרמב"ם סמונדין
- הרב
נחמן צבי פינקל
הסבא סמטנדין
- הרב
שמעון צבי יהודה סלמן
הגרי"ם סמטנדין
- הרב
יהודא שניאור
הב"ש סמטנדין - ירושלים
- הרב
יהודא עוממי
אב"ד סמטנדין - ירושלים
- הרב
יוסף שלוש
הב"ש סמטנדין - ירושלים
- הרב
יוסף סוסו הכהן
הב"ש סמטנדין - ירושלים

שירים חסידים

אתה חכמתנו מכל העמים
אהבת אותנו ורצית לנו
ורוממתנו מכל השונות
וקדשתנו במצוותיך וקרבנתנו
מלכנו לעבודתך ושקד
תגדל ותקדוש עלינו קראת.
אתה תקום תרחם ציון מי עת
תענה כי בא מועד.

אשרי העם שככה לו, אשרי
העם שה' אלוקיו.
אשרי מי שגדל בתורה
ועמלו בתורה, ועושה נחת
רוח ליוצרו.
אשריכם תלמידי חכמים
שדברי תורה חביבים עליכם
ביותר, מה אהבתי תורתך
כל היום היא שיתתי.

אין כאלקינו אין כארוננו, אין
כמלכנו, אין כמושיענו.
אין שום יאוש.
איש את רעהו יעזרו ולאחיו
יאמר חזק, חזק חזק ונתחזק.
אל תירא ישראל!
אלה תמרה לבי, חוסה נא ואל
תתעלם.
א-לי אתה ואורך אלקי
ארומקד.
אם אין אני לי, מי לי. וכשאני
לעצמי, מה אני. ואם לא
עשיתי, אימתי.
אמר רבי עקיבא, אשריכם
ישראל, לפני מי אתם משהרין

אבינו מלכנו, פתח שערי שמים
להפלתנו.
אהללה אלקי ואשמתה בו,
ואשימה תקותי בו. אהרנו
בסוד עם קרובו, אלקי צורי
אחסה בו.
אור נרע לצדיק ולישרי לב
שמתה.
אתה שאלתי מאת ה' אותה
אבקש, שבתני בבית ה' כל ימי
חיי, לחיות בנעם ה' ולבקר
בהיכלו.
איה טוב ה'.

- לעילוי נשמת הרב יצחק יערי ז"ל, נלב"ע כ"ה סיון ה'תשס"ח, תנצב"ה
- לעילוי נשמת מנחם ישעיהו תעניו ז"ל, נלב"ע כ"ה סיון ה'תשע"ג, תנצב"ה
- לעילוי נשמת חנה גיזי בת ניסים ז"ל, נלב"ע כ"ה סיון ה'תשע"ה, תנצב"ה
- לעילוי נשמת יהודא נרי בן דוד ז"ל, נלב"ע כ"ה סיון ה'תשפ"ג, תנצב"ה

לעילוי נשמת: משה לוי	אביאלה	שרון בת דליה	זויה בת יפת תואר	אורי בן שמונה שרעבי	אורי נתני בת פולט	ניסים קדוש בן נתנור	שלמה (מומי) בן יקוט	פיי ברכה בן אטנר	רפאל בן טעה	אחרון יסייב	ריינה דודן בת חזל	יוסף כמנס בן ליוה	יהודה בזאוי בן חנה	פנינה פיטוסי בת טובה
----------------------	--------	--------------	------------------	---------------------	-------------------	---------------------	---------------------	------------------	-------------	-------------	-------------------	-------------------	--------------------	----------------------

רוח ה' תניחם בגן עדן הם וכל בני ישראל השוכבים עימם בכלל הרחמים והסליחות. זמן יהי לצון ונאמר אמן. ת.ג.צ.ב.ה.

דבר תורה מוכן

Les! חן השבת

הגומל טובה לאלו שעשו לו רעה - זוכה לנסים!

עצה חינוכית

'דבר התורה' מותאם לילדים להקראה על שולחן השבת. * הורים יקרים, הרגילו את ילדיכם ליסוד דברי תורה בסעודת השבת.

דודו עיזר
דודתו את המעשר

רבי שמחה בונם אלתר
האמרי"ר פט"ו

רבי מנחם אישיב
בית הללם שבמאור המלך

רבי שלום אבדו
מחסידי חסד

רבי יפת צוברי
מחסידי חסד

רבי יוסף וולטוך
מחסידי חסד

רבי בנימין זאב בערי
מחסידי חסד

"ויאסר אתו לעיניהם" (מכ, כד).
רוצים לשמע ספור?
ספור עם נחשים...

מספר בזהר הקדוש שרבי אבא היה יושב בשער העיר לוד. ראה אדם אחד שבא וישב בקרוץ שבהר כדי לנחם, ונרדם שם. בינתיים ירד נחש אחד מההר לכיוון של האדם הישן, כדי להכישו. אבל לפני שהספיק להגיע אליו, נפלה חתיכת עץ מהאילן והרגה את הנחש. כשהתעורר אותו אדם, ראה מולו את הנחש המת. וכאשר קם אותו אדם ממקומו, באותו רגע נפלה חתיכת העץ למטה, למקום שבו שכב לפני כן. אם היה נשאר שם, היה נהרג.

בא אליו רבי אבא ואמר לו: ספר לי מה מעשיך. שהרי לא לחנם עשה לך הקב"ה שני נסים אלו.

ענה לו: בכל ימי חיי לא קרה אפלו פעם אחת שאדם עשה לי רעה ולא התפייסתי אתו. אם לא הייתי יכול להתפייס אתו, לא הייתי עולה למטתי עד שהייתי מוחל לו ולכל אלה שצערתי אותי. ולא רק שמחלתי על הרעה שעשו לי, אלא שמאותו יום והלאה הייתי משתדל לעשות עמם טובות.

בכה רבי אבא ואמר: המעשים של

אדם זה, גדולים יותר מהמעשים של יוסף. שהרי יוסף גמל טובה לאחיו, אבל אדם זה גמל טובה לאנשים זרים שעשו לו רעה. לכן מגיע לו שהקב"ה יעשה לו שני נסים (והר תיש ח"א דף ט).

וזה מה שעשה יוסף לשמעון - שרק לעיני השבטים אסר אותו, אבל אחרי שיצאו היה מאכיל אותו ומשקה אותו ונוהג אתו באהבה. ולא עם שמעון בלבד, אלא עם כל אחיו, כמו שכתוב "ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר ולהשיב כספיהם... ולתת להם צדה לדרך". ולמה עשה זאת יוסף? פיון שהיה ירא מה' תמיד.

ועכשו בואו ותשמעו מה קורה למי שמעביר על מדותיו:

אמר רבא: כל המעביר על מדותיו, מעבירים לו על כל פשעיו. שנאמר "נשא עון ועבר על פשע" (מכח ט). למי נושא עון? למי שעובר על פשע. (ראש השנה י"ז ע"א).

ואפשר להסביר זאת על פי מעשה נפלא ביותר, שהיה בזמנו של רבי חיים בן עטר זלה"ה, שעשיר תקיף אחד זלזל בתלמיד חכם אחד. אמר רבי חיים לתלמיד חכם שימחל לעשיר ויעשה אתו שלום.

השיבו החכם כי תקף מחל

שירים חסידים

ביום כהוה יושר השיר הזה בארץ והודה, עיר עז לנו יושועה ישית חומות וחל. בן בג בג אומר, הפך בה והפך בה, דבלא כה. ובה תתור, וסיב ובלה בה, ומנה לא תוע, שאין לך מרה טובה תימנה. ברוך (הוא) אלוקינו שבראנו לקבדו, והקבילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת, וחיי עולם.

נטע בתוכנו. הוא יפתח לבנו בתורתו, וישם בלבנו אהבתו ויראתו ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם. למען לא ניגע לריק, ולא נלד לבהלה. ברוך הנבר אשר יבטח בה' ותיה' ה' מבטחו.

דוד מלך ישראל חי וקיים. דע לפני מה אתה עומד לפני מלך מלכי המלכים. אחד יחד וקיתר היה הוזה ויהיה. דעת קנית לא חסרת, דעת לא קנית מה קנית, זה מה שנאמר במערכתא. דרא ביה מולא ביה דלא דה מה ביה זה מה שנאמר במערכתא.

הנה אנוכי שלח רכס את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא. והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

הנה מה טוב ומה נעים שבת אהים גם יחד. הקדוש ברוך הוא אנתנו אוהבים אותך. הרחמן הוא יקים לנו את סכת דוד הנופלת. הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות. השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ונינו בקרם.

לעילוי נשמת שמעון ודודיקר בן אליובט ז"ל ציפורה ודודיקר בת אסתר ז"ל תנצ"ה

לעילוי נשמת אליהו וקוליקר בן מול טוב ז"ל משה יוחנן וקוליקר בן מול טוב ז"ל תנצ"ה

לעילוי נשמת לויאל נשמת אליהו וקוליקר בן מול טוב ז"ל משה יוחנן וקוליקר בן מול טוב ז"ל תנצ"ה

לעילוי נשמת לויאל נשמת אליהו וקוליקר בן מול טוב ז"ל משה יוחנן וקוליקר בן מול טוב ז"ל תנצ"ה

אברהם פורת בן רחל	ארם פורת בן רחל	רבי בנימין בן שרה	שלמה בנימין בן רחל	דוד דודן בן עישה	יוסף פחיוה בן חנה	ציון באסה בן יחיזי	זרה בת חנוה	סיוו בת תמו	ישראל גואטה בן אסתר	שמונה ועקנין	פיבי בת שמונה ועקנין	שלמה בן בטס בן קלרה	שאלו כחן בר עישה	צירון בן אברהם הר	משה זילכה בן יוסף	זב בן אילנה
-------------------	-----------------	-------------------	--------------------	------------------	-------------------	--------------------	-------------	-------------	---------------------	--------------	----------------------	---------------------	------------------	-------------------	-------------------	-------------

הסיון משיבת התי

עם הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

נאט המחבר
הרב ארו חוני שליט"א

”וטבח טבח והכין” (בראשית מג טז). אין ”והכין” אלא לצורך השבת (מכילתא דרשב”י פג.)

◆ סיר הקוגל שהזיק ◆

(כך באר שם הרא"ש, וכך היא שיטת הרמ"א ורב הפוסקים, ראה חו"מ ד"ש ה).

נוכל ללמד מהדברים, שהמזיק חפץ של סוחר משלם כפי המחיר שהחפץ שנה להמכר, ולא כפי מה שהסוחר שלם עליו או לפי שווי חמרי הגלם, שהרי שוכר החבית אינו יכול להסתפק בתשלום הסף ששלם החנווני על החבית, או במחיר שהשקיע ליצרה, אלא משלם כפי המחיר שהחנווני היה יכול למכרה בשעת הנזק.

(ב) עוד מבאר בגמרא (שם, ובשו"ע חו"מ ס"ב-י"ב): המזיק (או הגוזל) אפשר של תמרים וכו' תמשים תמרים, שאם ימכר את כלם ביחד, ימכר האשכול תמורת 49 פרוטות, ואם ימכר כל תמר בפני עצמו, מחיר כל אחד יהיה פרוטה, ובסך הכל ימכרו כל התמרים ב-50 פרוטות - הדין הוא שאין המזיק משלם אלא 49. זאת משום שבכל מקום שאפשר לשום את הנזק בשני אפנים, הולכים לקל או רשמים לטובת המזיק.

לאור הדברים, נראה שאם שמעון מוכר בחנותו גם מנות בודדות וגם סירים שלמים של קוגל, אזי אין לחייב את ראובן לשלם כפי ערך מכירת 150 מנות נפרדות לצרכנים, אלא ישלם את הסכום שבו שמעון מוכר לצרכן את הסיר כולו, על כל תכולתו, שבודאי הוא נמוך יותר מהסכום שבו נמכרות מנות בודדות. ואם שמעון מוכר רק מנות בודדות של קוגל - ראובן ישלם את המחיר המלא של כל המנות שהתקלקלו על ידו.

יהודי בשם אביהר נכנס לחנותו של יאיר, שבה נמכרים מאכלים לשבת, והתהלך בה כשבידו כוס גדולה מלאה בנסקה. לפתע נפלה מידו הכוס הישר לתוך סיר של קוגל...

תכולת הכוס נשפכה על הקוגל, כך שכעת לא ניתן למכרו. פנה יאיר המוכר אל אביהר המזיק ואמר לו: ”ידידי היקר, בסיר הקוגל ישנן 150 מנות, וכל מנה נמכרת בחנות תמורת חמשה שקלים. אם כך עליך לשלם לי 750 שקלים!”

כנגדו טען אביהר: ”למה שאשלם לך לפי המחיר לצרכן? עלי לשלם רק לפי עלות המוצר - חמרי הגלם ועלות ההקנה, וסכום זה מסתכם בכ-100 שקלים בלבד... ומה שנמנע ממך להרויח יותר, אין זה אלא מבטל ביטוי של חבר' (מניעת רוח, ולא נזק ממש), וממילא אינך יכול לחייבי בזה!”

עם מי הדין?

השוכה: א) בגמרא (כ"מ צ"ט): מוכר דיון על אודות השוכר חבית של יין השיכת לחנווני, שמחירה משתנה - בכל ימות השנה מחירה הוא ארבעה זוזים, אך ביום השוק עולה רב יותר, והיא נמכרת אז בחמשה זוזים. ואמר על כך רבא, ששעור התשלומין שחייב בו המזיק נקבע לפי היום שבו ארע הנזק - אם שבר את החבית ביום ששנה ארבעה, אין משלם אלא ארבעה (אפלו אם משלם ביום השוק), אך אם שבר ביום השוק משלם חמשה

ממונה לשבת

אריאל יפת
ת"ת 'עין חיים'
רחובות

כמה ישמח אבא לדאונתו!

עד היכן הגיעה דרגת כיבוד אב של יוסף הצדיק? הפסוק אומר: ”ויאסר יוסף מרכבתו, ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו”. מסביר רש”י: ”ורא אליו - יוסף נראה אל אביו”.

מה מוסיפות המילים הללו בפסוק, ומה מוסיף רש”י הקדוש?

ננסה להיכנס אל תוך עוצמת ההתרגשות שאחזה ביוסף הצדיק לקראת פגישתו עם אביו, לאחר פרידה כה ממושכת של 22 שנה. הרי ברור שהייתה לו השתוקקות עצומה לראות את אביו שכה אהבו, להביט שוב בהדרו ובזיו פניו, לשתות בצמא את דבריו. אין זה פלא שהוא רותם את מרכבתו ורץ לראות את אביו!

אבל הפסוק מגלה לנו שלא זה מה שהניע את יוסף למהר אל אביו - לא געגועיו שלו עצמו, אלא כל מחשבתו הייתה על אביו, לשמחו ולהרנין את ליבו! ”ורא אליו - יוסף נראה אל אביו” - כל כוונתו הייתה שאביו יראהו וישמח, ולא להיפך! איזה כיבוד אב!

(עלינו לשבח)

שבת שלום!

החצרות למחור זה פנו למייל: V0732224999@gmail.com

הרב ש"ס עיראק
מוסד תלמי

הרב ש"ס אהרן לוסט
רחוב ט"ו

הרב עמדה סימון
ראש המוסד

הרב משה פיינשטיין
מוסד החסידים

הרב יצחק בן וואז'ני
רחוב ט"ו סניף - מוסד

הרב יצחק אהבה
רחוב ט"ו סניף

הרב יואל טייטלבוים
מוסד

שידורים חסידיים

ענכי הנפן בענבי הנפן, דבר נאה ומתקבל.

עצו עצה ותפיר, דברו דבר ולא יקום, כי עמנו א-י.

עשה שלום במדומיו הוא ברחמינו יעשה שלום עלינו, ועל כל עמו ישראל, ואמרו אמן.

פתח שעריו שמים לתפלתנו.

פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים.

עוד אבינו חי, עוד ישמח בעיר יהודה ובחצות ירושלים קוד ששון וקוד שמחה קוד תתן וקוד בלה. קוד מצהלות התנים מתפתחים מעשרים מתפתח גנינתם.

עורה כבודי עורה הנבל וכבוד אעירה שחר.

ען והדר לבושה ותשחק ליום אחרון.

על ידי נגונים ומחייאת כף מתמתקין כל הדינים, עם ישראל חי.

נעלה נעלה, נעלה נעלה, נעלה לבית המקדש ברנה, נעלה ברנה, נשתתח. ברנה, נעלה, ברנה, נשתתח. נגיל ונשיש בזאת התורה.

סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל.

עכדו את ה' בשמחה באו לפניו ברנה.

להקדשות פנו למערכת 073-222-4-999

לדפיאת דחה גיבולי הי"ו בת ימימה ז"ל אסתר דיון הי"ו בת חנה ז"ל

לעילוי נשמת ישראל גיבולי בן יצחק ז"ל שאול דיון בן פסח ז"ל הנצבת

לדיווג הטן נדב בן בלחה הי"ו יהודית בת טילביה הי"ו

להצלת משפחת שלום רפאל ורות לדיווג הטן לילדים: שיר, אורי, יות, מתן, כפר

אליקים (אלי)	אלי בן אורה חגג	הרב בני פלילה	תמר בת אבנר ברשטיין	ליאורה אלישע ע"ה בת אסתר הי"ו	יוצב מורי בן יוסף	יונה יונת בת סעידה	דניאל בן שלום ונולי הי"ו	אייתו ויגנון בן בת שבע	סולטנת שרה בת גולי לנעמי יעקב זאדה	עזרי בן ג'ון זאדה	חנה בת יחיא לדני	גילה בת סעידה ת"ג	אסתר רבי בת רחל וארון	יצחק בן רחל חיה פריאטי
--------------	-----------------	---------------	---------------------	-------------------------------	-------------------	--------------------	--------------------------	------------------------	------------------------------------	-------------------	------------------	-------------------	-----------------------	------------------------

תורה שעשעני

מאת
ד"ר
עדי
מזימן

אות לאות

בתפוצת זו צפונות מילים מהפך-שה (הכתיב כבמקור). כדי לאתגרן התחילו לנוע בכל הכיוונים, מימין לשמאל ולהפך, מלמעלה למטה ולהפך ובאלכסון.

מ	ו	ל	ח	ע	י	צ	ב	מ	ק	ר
ת	ח	י	ר	ד	י	כ	ר	ח	ד	צ
ה	י	ב	ו	ל	נ	ש	נ	ג	ר	ר
ד	ע	ח	ת	פ	ת	ס	ג	ע	ע	ק
ד	א	ר	ח	ד	א	ח	ק	פ	ז	ס
פ	ב	ט	פ	כ	ד	צ	ק	ת	ז	ד
י	י	ו	נ	ד	ח	ה	ה	נ	ד	ס
י	ע	מ	צ	ח	נ	ע	ר	פ	כ	א
ת	ד	י	ט	ו	ו	ג	א	צ	ת	ר
צ	ש	מ	ח	צ	ל	ל	ש	י	ב	פ
א	ס	א	ל	ע	מ	ג	ב	ל	ס	ר
צ	מ	ק	ר	ד	ה	מ	ט	נ	ו	ק
פ	י	כ	ש	י	ל	ט	נ	א	א	ח
ח	ק	ח	ל	פ	ד	ס	י	פ	ד	נ
ה	ש	ז	כ	צ	ש	א	י	ע	נ	ז
ו	מ	ר	ה	א	ו	פ	י	מ	ק	מ
ד	ה	י	כ	ל	ו	נ	א	ר	ל	ב
ה	ר	י	ר	ק	ה	ז	ב	ה	ג	נ
י	ש	צ	ל	צ	ק	מ	ה	מ	ב	י
ס	י	ש	צ	ג	מ	ב	א	ש	צ	מ
י	ב	נ	י	מ	נ	י	ח	ק	ת	י
פ	צ	ה	ר	י	א	ג	ג	י	ז	נ
מ	י	ל	ב	ש	ז	א	ס	מ	פ	ה
י	ג	צ	ע	ל	ט	ח	ז	ל	ז	ק
פ	ק	ב	פ	י	ש	מ	ו	ע	נ	ס
ו	ה	צ	צ	ט	ז	נ	ו	ע	מ	ש
א	ג	כ	צ	כ	ה	מ	ס	ו	פ	א
ה	ס	כ	י	ד	א	ק	ט	ע	א	ת
ר	ע	ע	ו	ש	ו	י	ת	כ	ת	ח
ש	ב	ה	ג	ט	פ	ס	ו	י	ז	ח
ע	י	צ	ט	ר	ס	פ	ר	י	י	ז
ט	מ	ד	ו	ק	מ	ל	פ	נ	מ	ד

תרמילון: מקץ, פרעה, פרות, יאור, שבלים, חרטומים, מצרים, שר המשקים, שר האופים, יוסף, חלום, צפנת פענח, יעקב, שילט, מספוא, מלון, בנימין, שמעון, יהודה.

הידון א'-ב' למתקדמים

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בראש השורה.

- א** - מזון לבהמות בפרשתנו.
- ב** - היה כבד בארץ.
- ג** - שמעונו יעץ לאחים ____ את יוסף.
- ד** - פרעה שם על צנארו של יוסף.
- ה** - הלם חלום בפרשתנו.
- ו** - אחי יוסף אמרו: "מה זאת עשה אלקים ____".
- ז** - סימן ואות הנתנים לא במפרש אלא באפן סתום במקצת.
- ח** - השם שנתן פרעה ליוסף.
- ט** - נאמר על יוסף: "הוא ה ____ על הארץ".
- י** - כך כנה שר המשקים את יוסף.
- כ** - נאמר על יוסף: "ונבא החדרה ____ שמחה".
- ל** - מבניו של בנימין.
- מ** - בנו של יוסף.
- נ** - יוסף אסר אותו לעיני אחיו.
- ס** - נאמר על אחי יוסף: "ויקראו שמלתם ____ איש על חמרו וישבו העירה".
- ע** - חמיו של יוסף.
- פ** - מלה נרדפת לכעס בפרשתנו.
- צ** - פרשת השבוע.
- ק** - פרעה אמר ליוסף: "ועל פיה ____ כל עמי".
- ר** - מלה נרדפת לתבואה בפרשתנו.
- ש** - ראובן אמר לאחיו: "אל תקטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה ____".
- ת** - פרעה הסיר מידו ונתן על יד יוסף.

הידון א'-ב' למתחילים

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בראש השורה.

- א** - אשתו של יוסף.
- ב** - יעקב נמנע מלשלח אותו למצרים.
- ג** - יוסף צוה לשים בשק של בנימין.
- ד** - יעקב אמר לבניו לקחת מעט...
- ה** - יוסף אמר לפרעה: " ____ שבע שנים באות שבע גדול בכל ארץ מצרים".
- ו** - המלה הראשונה בפרשתנו.
- ז** - מלה בפרשתנו שמשמעותה בא בנימים, מי שהגיע לאריות ימים (רמיז: נאמרה על יעקב).
- ח** - כהנים או מכשפים במצרים העתיקה.
- ט** - השר שהיה מננה על בית הפלא היה שר ה...
- י** - פרעה אמר לו: "אין נבון וחקם כמוך".
- כ** - שם של מקום בפרשתנו.
- ל** - נאמר בפרשתנו: "ובכל ארץ מצרים היה ____".
- מ** - בנו בכורו של יוסף.
- נ** - כנוי בפרשתנו לאדם חכם, פקח, מבין דבר מתוך דבר.
- ס** - נאמר על יוסף: "וינתן אכל בערים אכל שדה העיר אשר אשר ____ נתן בְּתוֹכָהּ".
- ע** - פרעה אמר להם: "הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו".
- פ** - עלו מן היאור.
- צ** - יעקב אמר לבניו לקחת מעט...
- ק** - נאמר על יוסף: "וידבר אתם ____".
- ר** - אמר בפרשתנו: "הלוא אמרתם אליכם לאמר אל תקטאו בילד".
- ש** - פרעה ראה בחלום.
- ת** - יוסף אמר לאחיו: "ואת אחיכם הקטן ____ אלי".

אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ

אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ

סיפורי צדיקים ואגדות חז"ל לפני השינה

משביל אל דף

שבוע טוב

שבוע טוב ילדי משפן שילה האהובים!

גדולי ישראל נזהרו שלא להנות מכספם של אחרים. היום נלמד על רבי שמעון בר אבא שלמרות שהיה עני השתדל שלא להנות מהצדקה.

בין החכמים המצינים שבארץ ישראל היה רבי שמעון בר אבא, שעלה לשם מבבל. מוריו וחבריו אהבו וכבדו אותו מאוד, והכל אמרו עליו, על רבי שמעון, שחכמתו יקרה כמו מרגליות ויהלומים.

אבל כגדל חכמתו של רבי שמעון היה גדול עניו. הרבה צרות סבל, ולפעמים לא היה לו אפילו לחם לאכל. את הכל קבל בשלוח ובאהבה, לא בקש עזרה מאיש ותמיד סרב לקבל צדקה.

חשבו החכמים שבעירו, כיצד לעזור לו מבלי שירגיש בכך; תחבולות שונות בקשו, כי כבר ידעו, שקשה להערים על רבי שמעון. בחכמתו הרבה הבין תמיד שרוצים לתת לו צדקה, אפילו כאשר השתדלו מאוד להסתיר מפניו את כוננתם.

אך פעם מצא אחד מהם, רבי אלעזר, הזדמנות טובה לעזור לרבי שמעון מבלי שיוכל לסרב. והמעשה שהיה, כך היה:

בלכתו בדרך ראה רבי אלעזר, שבמרחק לא רב אחריו הולך רבי שמעון, וכרגיל הוא שקוע במחשבותיו ומהרהר בדברי תורה. ראשו נטוי כלפי מטה ועיניו אינן מסתכלות במה שלפניו אלא מפנות אל האדמה שלרגליו.

הזדרזו רבי אלעזר, הוציא בסתר דינר זהב מכיסו והניח לו לפל על הארץ. אחר המשיך בדרך ולא הביט לאחוריו, כאלו אבד לו הדינר ולא הרגיש בזה כלל. כונתו הייתה שרבי שמעון ימצא את הדינר, ומכיון שלא ידע למי להחזירו, יחזיק בו, כדין מוצא כסף ברשות הרבים (=גרוחב).

רבי אלעזר החיש את צעדיו, כדי להתרחק מן המקום, אבל כעבר רגעים אחדים שמע, שקוראים בשמו, ומישהו רץ אחריו. אז הפנה את ראשו

וראה שרבי שמעון ממחר אליו ומושיט לו את הדינר. "ראה, זה מצאתי", אמר, ונשימתו מהירה בגלל ריצתו. "בודאי שלך הוא הדינר, כי רק אותך ראיתי הולך לפני".

ראה רבי אלעזר שישרו של רבי שמעון עלול להפך את מחשבתו הטובה, לזכות אותו בדינר זה, ולכן אמר לו:

"מנין לך שהוא שלי? הלא אין בו שום סימן, ואתה יודע שכאשר מוצאים ברשות הרבים כסף שאין בו סימן, אין להחזירו. מי שאבד לו כסף כזה, כבר התיאש ממנו ואינו מקנה עוד לקבלו בחזרה. אפילו אם הדינר נפל באמת ממני, כבר התיאשתי ממנו, ומי שמצא אותו - שלו הוא בדין".

ראה רבי שמעון שהצדק עם רבי אלעזר, כי אמנם הדין כדבריו, לא הסס עוד והחזיק בדינר שמצא.

שמח רבי אלעזר שהפעם השפיל והצליח לתת מכספו לחברו החכם העני.

בימינו ישנם תלמידי חכמים השוקדים על התורה, וזו זכות גדולה למי שמחזיק תלמידי חכמים מכיון שרבים האנשים שאין ביכולתם ללמד תורה והם נותנים מכספם ללומדי התורה, וזכות ללמוד התורה עומדת גם להם כאלו שהם למדו תורה, וכך זוכים גם הם לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד זמין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

הכרת הטוב

ליום ראשון

לילה טוב ילדים חמודים!

לפעמים נגרם לנו סבל בעקבות מעשיו של אדם מסוים.

בדרך כלל אנשים מתרגזים ולפעמים לא מתנהגים כראוי. אז מהי הדרך הנכונה? בואו ונראה.

בשיחה על מדת הכרת הטוב ספר המשגיח רבי מאיר חדש

ילדים יקרים, בואו ונאמר תודה רבה לה' יתברך על כל הניסים והחסדים שעשה איתנו היום ובכל יום ויום: מוזר לתודה הרעיו לין כל הארץ: עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה: דעו כי ה' הוא א-להים הוא עשנו וזו אנחנו עמו וצאנאמרעיתו: באו שעריו בתורה חצרתיו בתהלה תודו לו קרבו שמו: כי טוב ה' לעולם חסדו ועד דר ודר אמנות:

לשם יחוד קדשא ברוך הוא ושכינותו, בדתו ודחמו, ורחימו ודחילו, יתרא שם אות ה' ואות ה' בשם אות ה' ואות ה' ביהודא שלום בשם כל ישראל. הרני מקבל עלי א-להותו יתברך וצאקתו ויראתו, ורני ירא ממנו בגיו דאיהו רב ושליט על כלא. ורני ממליכו על כל אבר ואבר וגיד וגיד מומ"ח אברים וש"ה גידים של גופי ונפשי, רחמי ונשמתו מקבלת ומנה ושליטה, ורני עבד לשם יתברך. והוא ברחמי ונפשי לעבדו כעבדו שלם ונפש חפצה, אמן פו יהי רצון:

- את המילים המוקטנות אין לומר בשבתות וימים טובים -

רבונו של עולם הרני מוחל וסולח לכל מי שהקעים והקניט אותי או שהטא כנגדי. בין כנגסי בין כממנוי בין ככבודי בין ככל אשר לי. בין באנס בין ברצון בין בשוגג בין כמזיד

הנהגה שמש

בין כדבור בין כמעשה. בין בגלגול זה בין בגלגול אחר לכל בר ישראל ולא יענש שום אדם כסבתו. יהי רצון מהפניו ה' א-להי וא-להי אבותי שלא אחטא עוד. ומה שהטאתי לפניך מחוק ברחמיך הרבים אבל לא על ידי יסורי וחוקאים רעים: יהיו רצוני אמרי פי והגיוני לבי לפניך, ה' צורי וגאלי.

ברוך אתה ה' א-להינו מלך העולם, המפיל חבלי שנה על עיני ותנומה על עפעפי ומאיר לאישון בת עין. יהי רצון מהפניך ה' א-להי וא-להי אבותי, שתשיבני לשלום ותעמידני לחיים טובים ולשלום ותן חלקי בתורתך, ותרגילני דבר מצוה ואל תרגילני לדבר עברה. ואל תביאני לידי חטא ולא לידי נסיון ולא לידי ביון. וישלט בי יצר הטוב ואל ישלט בי יצר הרע. ותצילני מיצר הרע ומחוקאים רעים ואל יבהילוני חלומות רעים והרהורים רעים ותהא מטתי שלמה לפניך והאר עיני פו אישן המנות.

זצ"ל: "בהיותי נער צעיר, כששלחו אותי הורי ללמד בשקלוב, שכנה אותי ההנהלה בבית מלאכה של סנדלר, שהיה בסמיכות ליישיבה.

בא הלילה, עליתי על יצועי, אף השנה היתה ממני והלאה. הסנדלר, שעדין לא סים את מלאכתו, הלם בפטישו בקוזקה על הסדן, וקולות החבטה טרדו את שנתי. השתדלתי להתעלם מן הרעש, לחשב על דברים אחרים, אף ללא הועיל. רק בשעה מאחרת, כשפנה הסנדלר לשנה, נרדמתי גם אני. לאחר מספר לילות של נדודי שנה שכאלו, התרגלתי. הסנדלר המשיך להלם,

אך החבטות כבדו לא הפריעו לי, ונרדמתי מיד."

רבי מאיר סים את הספור, ולמראה פניהם השואלות של השומעים, קשר אותו מיד לעצם הענין: "מאז, שום רעש בעולם לא הפריע לי לישון או להתרכז בלמוד, ובעצם חיב אני הכרת הטוב לאותו סנדלר שבזכותו למדתי להתעלם מרעשים בסביבה..."

נלמד למצא את הטוב שבכל מצב. כך יהיו לנו חיים טובים ומאשרים, ונזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו פלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

העץ שנקרא להעיד

חיים שני

לילה טוב, ילדים חביבים!

הקב"ה מבטיח לנו שאם אנחנו נעסק בתורה ונלך בדרךיה, אז גם הגוים יתפעלו מחכמתנו הרבה שבאה לנו בזכות למוד התורה הקדושה. לפנינו ספור הממחיש זאת.

בחכמתו של בעל אור החיים הקדוש - רבנו חיים בן עטר, הכירו הכל, וגם המסלמים העריצוהו וחרדו מפניו. וכך, ביום מן הימים, נקרא ר' חיים אל ארמון המלך, לשפט בדין סבוך וקשה.

נגש ר' חיים אל ארמון המלך והאזין לטענות הצדדים. התובע ספר, כי ביום פלוני הלוח לרעהו מעות בלא עדים, ועתה מבקש הוא את כספו. ואלו הלוח טען בחם, כי לא היו דברים מעולם, וכי מימיו לא לוח כסף מן התובע!

"לא היו כל עדים במקום?" חקר ר' חיים את התובע, ואז נזכר התובע כי אכן כן, בעת ההלוח סמך הלוח את ידיו על העץ הסמוך ואמר: "זה יהא עד."

"אם כן, נקרא לעץ שיבוא ויעיד", הפליא ר' חיים את כל הנוכחים. ולאחר שברר היכן הלוח התובע את הכסף ללוח, פנה

למשמשו: "לך נא וקרא לעץ המדבר, שיבוא ויעיד בפנינו". ואז הוסיף ולחש דבר מה על אזנו.

יצא המשמש לדרך, ור' חיים התישב במקומו ובקש מכלם להתאזר בסבלנות. חלפה לה שעה ארפה, כשפנה ר' חיים כמשיח לפי תמו אל הנתבע, ושאלו: "האם לדעתך כבר הגיע המשמש אל העץ?" הנתבע, שלא חש במלכדת שטמן לו הרב, מהר לענות: "אכן כן. לפי חשבוני הוא כבר היה צריך לחזור."

"ישמעו אנכי דברי פיך", הרעים עליו הרב בקולו. "מודה הנך במעשה ההלוח, ולמה זה תתכחש לה?!"

ויכירו הכל בחכמת רבם של היהודים.

בחכמתו, הצליח רבי חיים בן עטר לגרם ללוח להודות שהוא אכן לקח הלוחה שהרי הוא הראה בדבריו שהוא יודע היכן נמצא העץ שעליו הוא סמך את ידיו. אשרינו שזכינו לצדיקים שבחכמתם הרבה הם מוסיפים אור בעולם וגם הגוים לומדים לכבד את עם ישראל. כדי שהגוים יכבדו אותנו עלינו לדבק בתורה ולא ללכת בחקותיהם, וכך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו פלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

על המיסה

שמע ישראל, יי א-להינו, יי אחד:

(בלחש) ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושננתם לבניך ודברתם כם בשבתך בביתך ובליכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: והיה אם שמעו תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולקעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתיה

מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנה ותירשף ויצהרה: ונתתיה עשב בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם: וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם: ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר כם בשבתך בביתך ובליכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

מסכת שירה 65

לילה טוב ילדים צדיקים!

כל אחד מאתנו יודע שהקב"ה רואה ומשגיח ויודע בדיוק מה קורה עם כל אחד מאתנו. אך לא תמיד אנחנו מתנהגים כמו שהקב"ה רוצה ולא תמיד אנחנו זוכרים שהוא רואה הכל ומשגיח כי זהו תפקידו של היצר הרע, לגרם לנו לעבר על מצוות ה' בלי לחשב מה יהיה.

אולי הספור הבא יעזר לנו להתחזק ביראת שמים ובדיעה שהקב"ה רואה ושומע וכל מעשינו נכתבים לפניו.

ספר רבי זאב דב צ'ציק בשם זקן מפלג שהכיר את אחד מתלמידיו של הגאון רבי אריה לייב הלר זצ"ל, בעל 'קצות החשן', וכך ספר לו אותו זקן: לפני שנסעתי לביתי מן הישיבה, נכנסתי לחדרו של מורי ורבי לקבל ברכת פרדה מפני קדשו.

הרב הפיט בי, החזיק בידי וצטט בקול מתוק את הנאמר בקהלת: "שמח בחור בילדותיך ויטיבך לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראי עיניך". כאן הפסיק לרגע, הרים את קולו בזעקה, ונענע בידי בחזקה: "ודע! כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט!"

סיים הזקן ואמר: "שנים ארכות כבר חלפו מאותו יום שבו נפרדתי מרבי. תהפוכות רבות עברו עלי, אולם יראת ה', הפחד מפני עברה, לא מש מלבי. עד היום מהדהד באזני קולו של הרבי ומתריע: 'ודע!'"

נשתדל להתחזק ביראת שמים, לפני כל מעשה שאנחנו עושים, נעצר רגע ונחשב, האם זה מה שרוצה ה' מאתנו? או שאולי להפך רצון ה' שנמנע מכם? וכך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב ילדים נפלאים!

כשעוקבים אחרי סדר היום של גדולי ישראל, אי אפשר שלא להתפעל ממסירות נפשם ומהזמן והמאמצים הרבים שהם משקיעים עבור כלל עם ישראל.

דלת חדרו של ה'כבא חאקי' זצ"ל היתה פתוחה תמיד לרוחה. הוא קבל כל אדם בסבר פנים יפות והאציל מברכתו ועצתו לכל דורש ומבקש בכל זמן ובכל עת.

פעם חס בנו על זמנו וכוחותיו ושאלו: "מדוע אינך קובע שעות מגדרות לקבלת קהל? מדוע מניח אתה להם להפריעך בכל שעה?" ענה לו הצדיק בספור: "ילד קטן הייתי כאשר התייתמתי מאבי רבי מסעוד זצ"ל. את שרביט ההנהגה, כממשיך שושלת הקדש, נטל אחי רבי דוד זצ"ל, שהיה מבגר ממני בשלושים שנה.

ביום מן הימים יצאתי לשחק עם חברי בחצר, כש לפתע פרצה אל החצר אשה מבהלת, אוחת בתינוק קט בידיה. היא נגשה אלי

ובקשה: 'רבי צעיר, אנא, ברוך את התינוק החולה הזה שיבריא!' אמונת חכמים תמה היתה לה לאשה. בלב שלם האמינה שמי שהיו אבותיו ואבות אבותיו צדיקים וקדושים, בידו נמסר הכוח לברך. בבישנות ילדותית ענית לה: 'אני איני יכול לברך. הכנסי פנימה, לכי אל אחי הרב, והוא יברך את הילד!'

מהרה האשה, רצה אל הבית, אבל את הרב לא פגשה. הוא היה סגור ומסגר בעלית הגג ולמד. אסור היה להפריעו בשעה זו. מאכזבת וכאובה עזבה האשה את החצר כשילדה עודו אחוז בזרועותיה, ושבה לביתה.

הגיע הלילה. עליתי על יצועי כבכל יום, ולפתע נגדעה שנתי השלונה באחת. בחלומי העלו אותי לשמים והחלו לדון את דיני בבית משפט האמת והצדק.

'על מה ולמה דנים אותי בשעה זו?' העזתי לשאל.

'הנה מואשם בהריגת ילד', ענו לי מלאכי חבלה והפנו אלי את גבם.

'אני???' נדדעקתי, 'איזה ילד הרגתי?'

'מדוע לא ברכת את הילד החולה?' ענו לי קולות עבים בשאלה

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על פנפי בגדיהם לדרתם ונתנו עלי ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה ככם ציצת וראיתם אתו ויכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם א-להים אני יי א-להיכם: (תנ"ך ואומר) יי א-להיכם אמת.

יעלו חסידים ככבוד ירננו על משכבותם: רוממות א-ל בגרונם, והרב פסיפית בידם: הנה מטתו של שרמה ששים גברים סביב לה, מגברי ישראל: כלם אחיו הרב מקמדי מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד בלילות: (חזור מפסוק 'הנה מטתו' שלוש פעמים) יברכה יי וישמרה: יאר יי פניו אליה ויחנה: ישא יי פניו אליה וישם לה שלום: ישב בסתר עליו, בצל ש-די יתלונן: אמר יי מחסי ומצודתי, א-להי אבטח בו: כי הוא יצילי מפח יקוש מדבר הוות: באברתו יסוף לה ותחת פנפי תחסה, צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד יליה, מחץ ינות יומם: מדבר באפס ילה, מקטב ישוד צהרים: יפל מצדה אלה ורכבה מימינה, אליה לא יגש: רק בשנייה תביט, ושלמת רשעים תראה: כי אתה יי מחסי:

נוקבת שפלחה את עצמותי. 'אלו רק היית מניח את ידיך על ראשו ומאציל עליו ברכה, היה זוכה ומבריא. עכשו נפטר הילד, ודינה יחרץ כדין רוצח - נפש תחת נפש'.

כל איברי גופי נקשו ורעדו, שערי סמ, וצלעותי התנגשו אלו באלו.

עודי עומד ורועד, נגש אלי זקני ה'אביר יעקב' זצ"ל ואמר לי: 'אכן כן, דינה כבר נחרץ. אולם אני פעלתי שיתרו לך כי לטובה נתפונת, אולם מפאן ולהבא דע לך שלברכותיך יש כוח אדיר במרומים, ובכל פעם

שתבקש, עשה זאת בשמחה ובטוב לבב'.

עתה מבין אתה מדוע מקבל אני יהודים בכל עת וזמן? ...

כל אחד מאתנו התברך בכשרון מסוים. הקב"ה מצפה מאתנו שנתמש בכשרון זה כדי לסייע לבניו

ולשמחם. האחד יודע לנגן, לשני יש כשרון בהכנת הלמוד, והשלישי יודע להקשיב. ננסה לחשב מהו הכשרון הטמון בנו וכיצד אנחנו משתמשים בו לשמח ולעזר לעם ישראל ולעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

עשרה בטבת

חיים חגישי

היה זה ירמיהו הנביא.

איש לא שם לב לנביא קדוש זה. ואחרים אף לעגו לו.

ואז בא היום האמלל.

נבזזראדן, אחד מגדולי המפקדים והשרים של נבוכדנצר מלך בבל, בא עם צבא גדול ושם מצור על ירושלים. היה זה בעשרה בטבת. ואז התחיל החרבן האים שבא לאחר שנתים וחצי, כשהאויב החריב את ירושלים, עשה אותה לגל חרבות, ובית המקדש עלה בלהבות אש.

ולכן, בכל שנה ביום העשירי לחדש טבת, ביום המר הזה, אנו נזכרים בדברי הנביא הקדוש, שמפני שהתרחקנו מה' ומהתורה אפדנו את הקדוש והיקר לנו ביותר - את בית המקדש. וכאשר נתקרב אל ה' ואל התורה, נשמר ונקיים

את הכתוב בה - יגאלנו ה' גאלת עולמים, וכל שונא וכל אויב לא יוכל לעמד נגדנו. וכך נזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב ילדים יקרים וחרוצים!

יום זה, עשרה בטבת - הוא יום צום, שבו אנו מתענים כדי לזכור את הדבר המעציב שארע ביום זה, לפני שנים רבות מאד. ביום זה עלינו להתעורר להשוכה ולהתקרב לה' ולתורתו.

בימים ההם עמד בית המקדש הראשון בהדרו, ובירושלים מלך עדיין מלך משושלת דוד המלך. שמו היה צדקיהו, המלך האחרון למלכי בית יהודה.

ירושלים היתה אז היפה מכל ערי העולם, הרחובות היו מלאים אדם, העיר שקקה חיים ועמדה במלא תפארתה וזהרה.

איש קדוש היה בעיר, שהיה עצוב ונדכה. הוא ידע שסכנה גדולה אורכת לעיר, הוא ראה שהעיר היפה הזו אפדה את קדשתה. הרבה יהודים שכחו את התורה והם חיים ככל הגויים, הוא התהלך ברחובות העיר וקרא לתושביה: "יהודים, חזרו בתשובה, שובו אל ה'!"

על המיסה

יש לקרוא את הנוסח המלא של 'אנא בכת' בלוח מילדי יליה, ולאחר מכן לחזור על הפסוק של אותו יום 3 פעמים. שימו לב, יום ראשון בלילה נחשב כיום שני, יום שני בלילה נחשב כיום שלישי וכן הלאה.

יום ראשון (לקרוא במוצ"ש) אנא בכת, גרלת ימינה תתיר צרונה. (אב"ג ית"י)
יום שני (לקרוא בראשון בלילה) קבל רנת, עמך. שגבנו, טהרנו נוךא. (קר"ע שט"ו)
יום שלישי (לקרוא בשני בלילה) נא גבור הורשי יחודה, ככת שמרם. (נג"ד יכ"ש)
יום רביעי (לקרוא בשלישי בלילה) כרם טהרם, רחמי צדקתה תמיד גמלם. (בט"ר צת"א)
יום חמישי (לקרוא ברביעי בלילה) חסין קדוש, ברב טובך נהל עדתך. (חכ"ב טנ"ט)
יום שישי (לקרוא בחמישי בלילה) יחיד גאה, קעמך פנה, וזכרי קדשתך. (גי"ל פו"ק)
יום שבת (לקרוא בששי בלילה) שוענתנו קבל, ושמע צעקתנו יודע תעלומות. (שק"ר צ"ח)
(בלחש) ברוך, שם קבוד מלכותו, לעולם ועד.

אתה תקום תרחם ציון, כי עת להננה כי בא מועד:

בינך אפקיר רוחי, פדיתה אותי יי א-ל אמת:

בשבתות וכימים שלא אומרים בהם תחנון (ראה בלוח כעמוד 2) - לא אומרים וידוי.

אנא יי א-ל להינו וא-ל הדי אבותינו. תבא לפניך תפלתנו. ואל תתעלם מלכנו מתהנתנו. שאין אנהנו עוי פנים וקשה ערך לומר לפניך יי א-ל להינו וא-ל הדי אבותינו צדיקים אנהנו ולא טאנו. אכל הטאנו. עוינו. פשענו. אנהנו ואבותינו ואנשי ביתנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דפי ולשון הרע. העוינו. והרשענו. ודגנו חמסנו. טפלנו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. כוזבנו. קעסנו. לצינו. מרדנו. מרינו דברך. נאצנו. נאפנו. סרדנו. עוינו. פשענו. פגמנו. צרונו. צערנו אב ואם. קשינו ערך. רשענו. שחנתנו. תעבנו. תעינו ותעתענו. וסרנו ממזאתיך וממשפטיך הטובים ולא שנה לנו. ואתה צדיק על כל הנפא עלינו. כי אמת עשית, ואנחנו הרשענו:

מקום ארון הברית בבית המקדש

באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד והשחרו כשולי קדרה, וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקב"ה על אותו עון.

לאחר שהארון הובא אל מקומו, מתארים לנו הפסוקים שבבדי הארון הגיעו עד לפתח קדש הקדשים, ואף בלטו ממנו באפן שלא היה נתן לסגר את הדלתות שעשה שלמה לפתח קדש הקדשים. אף בבדי הארון לא נראו מצד הקדש, כי הפרכת הסתירה אותם, והעומד בקדש פניו אל קדש הקדשים היה רואה שמי בליטות בפרכת. בדי הארון היו בקדש הקדשים עד אשר נגזר בימי יאשיהו.

הזכרנו בעבר שגדל מקום קדש הקדשים במשכן היה עשר אמות על עשר אמות, ולעמתו גדל מקום קדש הקדשים בבית המקדש היה עשרים אמה על עשרים אמה. אם כן, כיצד בלטו בדי הארון עד הפתח ואף מחוצה לו?

יש אומרים ששלמה הכין בדים חדשים וארכים יותר לארון, כדי שיוכלו לסחב את הארון בידי מספר גדול של כהנים, ולכן ארכם היה עשרים אמה. ויש אומרים שבבדי הארון התארכו בדרך גס.

המלבי"ם מוסיף ומבאר שיש כאן ענן נוסף המסמל את משכן הנשמה בגוף (כפי שבארנו בסעיף דשמיא). בבדי הארון דומים לחוט השדרה המתנף בין המוח לשאר איברי הגוף ומעביר את פקודות המוח אל הגוף ואת תחושות הגוף אל המוח. כך בבדי הארון המשיכו את השפע וקשרו בין הארון לכל עם ישראל.

מה היתה תכולת הארון? זאת ועוד גדע בעזרת ה' יתברך בפעם הבאה.

ממשיך המלבי"ם ומבאר שלפי סדר זה הביאו תחלה את הארון אל הדביר (לפתח ההיכל), ומשם לתוך קדש הקדשים, ומשם אל תחת כנפי הכרובים הנוספים שהכין שלמה המלך.

כאשר הניחו את הארון תחת כנפי הכרובים, נעשה גס והכרובים הזיזו את כנפיהם ופרשו אותן מעל הארון **מלמדת** אותנו הגמרא (שבת ל) על דברי דוד המלך בתהלים (מזמור פו) – "עשה עמי אות לטובה ויגאו שונאי ויבטו".

אמר דוד לפני הקב"ה: רבוננו של עולם, מחל לי על אותו עון (מה שחטא דוד בעינו בת שבט).

אמר לו: מחול לך.

אמר לו דוד: עשה עמי אות בחיי.

אמר לו: בחייה איני מודיע לכלם שמחלתי לך, בחיי שלמה בנך אני מודיע.

כאשר בנה שלמה את בית המקדש, בקש להכניס את ארון הברית לבית קדשי הקדשים, דבקו השערים זה בזה ולא הניחו לשלמה להכניס את הארון. אמר שלמה עשרים וארבע רגלות ולא נענה.

פתח ואמר "שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבאו מלך הכבוד" (תהלים כד, ז). רצו השערים לבלעו (כי השבו ששל עצמו הוא אומר "מלך הכבוד"), אמרו: "מי זה מלך הכבוד?" (שם פסוק ח).

אמר להם שלמה: "ה' עזו וגבור" (שם).

חזר ואמר: "שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבאו מלך הכבוד. מי הוא זה מלך הכבוד - ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה" (שם פסוקים טו-י). ועדיו לא נענו לו השערים ולא נפתחו.

פיו שאמר שלמה "ה' אלקים אל תשב פני משיחה זכרה לחסדי דויד עבדך" (דברי הימים ב' מ"ב) - מיני נענה.

למדנו ששלמה סים את בנית בית המקדש, ולאחר מכן פגס את זקני ישראל, ראשי המטות וכל ישראל כדי להעלות את ארון הברית מעיר דוד אל בית המקדש בתהלוכה שמחה ומפארת.

אומר הפסוק: "ויבאו הכהנים את ארון ברית ה' אל מקומו - אל דביר הבית, אל קדש הקדשים, אל תחת כנפי הכרובים" - ונשאלת השאלה, מדוע אחרי שכבר נכתב "אל מקומו" פרט הפסוק את המקום בשלושה שלבים?

המלבי"ם מבאר שבאותה הצורה שבה שוכנת הנשמה בגוף האדם, כך שוכן ארון הברית במקומו. משכן הנשמה בגוף הוא בשלוש מדרגות:

(א) מקור הנשמה הוא בעולמות העליונים ומקורה מגיע עד פסא הכבוד.

(ב) משם מאירה הנשמה וזורחת במוחו של האדם.

(ג) כוח הארת הנשמה מוחו של האדם מניע את הגוף ומשפיע חיות על איברי האדם.

כך גם ארון הברית:

(א) סודותיו עליונים ומקורם בעולמות העליונים, וכפי שלמדנו בפרק ו, הארון שכן במקומו באפן על טבעי ולא תפס מקום גשמי.

(ב) ממקורה בעולמות העליונים היתה קדשת הארון ירדת וממלאת את קדש הקדשים.

(ג) מקדש הקדשים היה הארון משפיע שפע של רוחניות וקדשה עצומה לכל ישראל ולכל העולם.

- א
- ב
- ג
- ד
- ה
- ו
- ז
- ח
- ט
- י
- יא
- יב
- יג
- יד
- טו
- טז
- יז
- יח
- יט
- כ
- כא
- כב
- כג
- כד
- כה
- כו
- כז
- כח
- כט
- ל
- לא
- לב
- לג

הקדשות

יום השנה של יקירכם מתקרב?

יש לכם חודמנות להחזיר להם טובה ונחלת! הקדישו גיליון זה לעילוי נשמתם ובכך תזכו אותם שבשבת האוכרה שלהם רבבות מעם ישראל ילמדו תורה בגיליון לעילוי נשמתם! בנוסף, זכות לימוד ש"ס המשניות באותו חודש יוקף גם לזכותם.

יש להתקשר חובטים לפני האכילה

קדיאת העלים

בואו וטלו חלק בקדיאת ספרי התהילים מידי שבת להצלחת עם ישראל!

אי"ה מידי חודש תיערך הגרלה בין הלומדים על שובר בסך 200 ש"ח לרכישת ספרי קודש.

לימוד משניות

האם גם אתם מעוניינים שבשבת האוכרה של יקירכם, ילמדו משניות לעילוי נשמתם?

פנו למערכת הוצאתי לעשרות הולמים, וזכו את יקירכם בנות אמיתות! לומדי המשניות וזכו להקדיש את גיליון משכן שילה לע"נ יקיריהם וזל בשבת האוכרה, לימוד תורה של כ-100,000 משפחות מנמקי ישראל מגיליון ולימוד המשניות החודשי יעמוד גם לעילוי נשמתם. אי"ה מידי חודש תיערך הגרלה בין הולמים על שובר בסך 200 ש"ח לרכישת ספרי קודש.

לא נבס"ק אתג' השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

ווארט על הפרשה פנינים יקרים לפרשת ויגש

ויגש אֱלֹהֵי יְהוּדָה וַגֹּ' כִּי כְמוֹהַ כְּפָרְעָה:

לכאורה הדבר לא מובן שהרי כשתפס השליח את האחים עם הגביע הם אמרו לו בפה מלא כולנו עבדים לאדוני אזי מה קרא עכשיו כשהוא אמר להם רק בנימין, יהודה מתחיל לצעוק ולשאוג כארי עד שהשבטים רצו להפוך את מצרים ושתי השערות של יהודה קרעו את כל חמשת הלבושים שלו ונטף מעינו הימנית דם ועוד ועוד. ורק לפני רגע אמרו ליוסף כולנו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו?

אלא כאן קצת לומדים מי אלו השבטים. שכשמצאו את הגביע אמרו כולם כולנו יודעים שבנימין לא גנב את הגביע, אבל יש לנו חטא שמכרנו את אחינו לעבד ולכן נגזר עלינו להיות עבדים וזה שבנימין גם יהיה עבד כיון שהוא עכשיו איתנו, ולכן אמרו בפה מלא האלקים מצא את עוון עבדיך הננו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו! אבל כשיוסף אמר להם רק את בנימין אני רוצה, אמר יהודה הרי בנימין לא היה בכלל במכירה וא"כ זה לא חשבון בינינו לבין בורא עולם אלא זה בשר ודם ואין פה חטא, אני ילחם איתו ועם כל מצרים כי אין יסורים בלא עוון ואין מיתה בלא חטא וא"כ אני אלחם וגם אנצח.

הדבר תורה לעילוי נשמת: משה בן יוכבד, יעקב בן כוכבה, קאסאנש בת דגיטו, אורה בת יוכבד ע"ה

רב מכר!

היום כבר כולם יודעים!

כדי להגיע לשבת חתן
ולשבע ברכות
ולשמח את כולם

מגיעים עם חוברת הבדיחות

'משמח חתן וכלה'

חלקים 1 + 2.

במחיר מצחיק של 10 ₪

להזמנות: 0534-135-183

מי רואה ואינו קונה.

מילתא דבדיחותא

1. ליטאי בא לטיש הוא שואל את החסיד שליזו למה מביאים קערה ענקית לרבי והוא אוכל ממנה רק שלוש כפות? אומר לו החסיד זה כמו שהבטלן הראשי של הישיבה שלכם הוא מגיע בתחילת הזמן לישיבה עם גמרא ענקית של בבא בתרא ולומד ממנה רק שלוש דפים.....

2. אחד התפאר שהוא עושה שתי דיאטות.

שאלו אותו: למה שתיים, אחת לא מספיקה?

ענה להם: אחת לא משביעה אותי.....

במקום לחפש את העלון בבית הכנסת תתחילו לחפש את זה במייל.

a05832349@gmail.com

מילתא דבדיחותא

3. שני קבצנים יושבים זה לצד זה בכניסה לכנסיה הראשית של מקסיקו סיטי, כשלאחד צלב ולאחר מגן דוד. הרבה מהעוברים מביטים בשני הקבצנים אך זורקים נדבות, רק לקבצן עם הצלב. עובר שם כומר, רואה שהקהל נותן נדבות רק לזה עם הצלב, וניגש לקבצן עם המגן דוד: "בחורי המסכן, אינך מבין כי זו ארץ קתולית? אנשים לא יתנו לך נדבות אם תשב עם מגן דוד בעיקר כשאתה יושב ליד קבצן עם צלב. הם יתנו נדבה לקבצן עם הצלב דווקא כדי להכעיסך ולהעליב אותך!" פונה הקבצן עם המגן דוד, לקבצן עם הצלב ואומר לו בידיש: "מויישה, תראה מי מלמד אותנו איך לעשות כסף....."
4. מכשפה תפסה מרוקאי, עיראקי וערבי. לקחה אותם לנהר מלא תנינים. אמרה להם: "מי שלא עובר את הנהר לגדה השנייה אני הורגת אותו" טוב, המרוקאי מתקרב לשפת הנהר איך שהוא טובל את רגלו במים מגיעים תנינים וטורפים אותו. מגיע העיראקי שם את רגלו במים, שוחה מעט לתוך הנהר לפתע מגיעים תנינים וטורפים אותו. הגיע תורו של הערבי, ללא ברירה גם הוא נכנס למים, אך להפתעתו שם לב שכל התנינים מתרחקים ממנו, ניצל הערבי את ההזדמנות ושחה לגדה השנייה וניצל ממוות. לאחר כחצי שעה שאל התנין הקטן את אימו: "אמא, מדוע את המרוקאי והעיראקי טרפנו ואילו את הערבי לא טרפנו?" ענתה לו אימו: "אל תשאל, אכלנו אחד כזה שבוע שעבר, עד עכשיו שורף לנו הבטן....."
5. למה קוראים להם "סופרבוס?" כדי שהערבים יוכלו לקרוא משני הצדדים.....
6. פעם הגיע יהודי למאפיה וביקש לקנות 6 כיכרות לחם. המוכר התפלא מאוד, למה הוא צריך 6 כיכרות לחם אבל הוא לא שאל שאלות. למחרת הגיע עוד פעם אותו יהודי לאותה מאפיה ושוב ביקש לקנות 6 כיכרות לחם. וכך במשך כמה ימים כל יום קנה אותו יהודי 6 כיכרות לחם. מוכר החנות רצה לדעת למה אותו יהודי צריך כל יום כזו כמות גדולה של כיכרות לחם, והוא החליט שבפעם הבאה שיגיע אותו יהודי לקנות לחם הוא ישאל אותו. ואכן למחרת שוב הגיע אותו יהודי ושוב ביקש לקנות 6 כיכרות לחם. ואז פנה אליו המוכר ושאל אותו מדוע הוא קונה כל יום 6 כיכרות לחם. ענה אותו יהודי למוכר ואמר: 2 כיכרות לחם אני ואשתי אוכלים, 2 כיכרות לחם אני מחזיר חוב, ו-2 כיכרות לחם אני נותן בהלוואה... המוכר התבלבל, אך עוד לפני שהספיק לבקש ביאור לדברים, היהודי הלך. כעבור שעה הגיע הרב המקומי למאפיה לקנות חלות ועוגות, פנה אליו המוכר וסיפר לו את דברי היהודי וביקש הסבר לדברים. חייך הרב ואמר: 2 כיכרות לחם הוא ואשתו אוכלים, 2 כיכרות לחם הוא מחזיר חוב - כלומר הוא נותן להוריו הזקנים שכל ימיו נתנו לו לאכול לחם, ו-2 כיכרות לחם הוא נותן בהלוואה לילדים שלו שכאשר הוא יזדקן הם יחזירו לו חוב ויאכילו אותו כיכרות לחם.....
7. 90% מהאנשים שקוראים את את הבדיחה הזאת לא שמים לב שכתוב פעמיים את המילה את.....

חוברת הבדיחות חלק 4 - 32 עמודים, 263 בדיחות.

במחיר מיוחד של 10 ₪ נשארו אחרונים.

רחוב דו 9 שכונת הבוכרים – 0534-135-183

מילתא דבדיהותא

8. שאלו תייר שחזר לארה"ב אחרי שהיה בביקור בארץ, האם נשאר בישראל משהו מתקופת בית המקדש? שני דברים הוא ענה. הכותל המערבי ושנאת חינם.....

9 זוג זקנים נסעו לשדה התעופה, בציפייה לטוס לחופשה שהזמינו באיטליה. רגע לפני שנכנסו לשדה, הבעל פנה לאשתו ואמר: "האמת, שזה יכול להיות נחמד מאוד אם היינו מביאים איתנו את פסנתר הכנף שלנו" אשתו ענתה לו: "השתגעת?! למה שנעשה זאת?" הבעל ענה: "כי השארתי עליו את הדרכונים שלנו....."

ניתן להשיג את העלון במייל: a05832349@gmail.com

או במוסף 'מתוקים' בחוברת טועמיה. שע"י דפוס ספיד

10. בחדר קטן בבית החולים שכבו שלושה זקנים תשושים. בכל בוקר, היה מגיע חב"דניק צעיר ומניח לכולם תפילין. כך נעשה כל יום, עד שהגיע יום שבת, והחב"דניק לא בא. בשתיים בצהריים אחד הזקנים שאל: "מה קרה, היום לא בודקים לחץ דם?....." רח"ל.....

הודפס מחדש!

דבר כזה בתולדות השמחה לא היה מעולם!

כל ה- 9 חוברות הבדיחות שיצאו עד היום ע"י המערכת:

1. לא נפסיק את השמחה חלק 1.	6. חג פורים.
2. לא נפסיק את השמחה חלק 2.	7. חג פסח.
3. לא נפסיק את השמחה חלק 3.	8. משמח חתן וכלה חלק 1.
4. לא נפסיק את השמחה חלק 4.	9. משמח חתן וכלה חלק 2.
5. חגי תשרי.	ועוד הרבה הוספות, בדיחות על חנוכה וכדו'
- כל זווה בספר אחד 228 עמודים, 1,500 בדיחות, עם הרבה בדיחות חדשות ונוספות שלא היו בחוברות.

מחיר הספר 50 ₪!

המכירה נמצאת ברחוב: דוד 9 שכונת הבוכרים ירושלים ||| אך ורק בתיאום מראש! או משלוח חינם ברוב שכונות ירושלים.

התקשרו עכשיו לפני שהמלאי יגמר: 0534-135-183.

ניתן לקנות את הספר ולקבל עד הבית ברחבי הארץ בעלות של 65 ₪, כולל משלוח.

חידות!

ניתן לשלוח תשובות למייל של המערכת, או למערכת ברחוב: דוד 9 שכונת הבוכרים ירושלים.
ולהכניס בת.ד. ע"ש 'לא נפסיק את השמחה' עד ליום שלישי ט"ו טבת!
(לא לשכוח לשלוח את הפרטים שלכם להגרלה, שאלה אחת רשות!)

אחד מכל 5 שולחים זוכה.

בחוברת משמח חתן וכלה חלק 1 + חלק 2.

(שהודפס לראשונה בחודש האחרון בעלות של 10 ₪ ניתן לקנות את החוברת וכן את שאר החוברות בכתובת הנ"ל)

המדור החידות בחסות:

חוברת הבדיחות!

משמח חתן וכלה חלק 1, וחלק 2

בחוברת אחת. 207 בדיחות. 10 ₪.

מותאם מאוד לשבת חתן ושבע ברכות.

ניתן לקנות את החוברת:

וכן את חוברת הבדיחות חלק 4 במחיר מצחיק של 10 ₪

ברחוב דוד 9 שכונת הבוכרים ירושלים

(ליד דואר ישראל, פינת רחוב יחזקאל)

0534-135-183

חידות לפרשת מקץ!

1. 3 שמות של חיבורים על הרמב"ם?
2. שם דבר המוזכר בפרשה 15 פעמים ואף לא במקום אחר בתורה?
3. את שמה של הפרשה הקודמת, וישב, בראשי תיבות?
4. פסוק בן שלוש מילים?

חידות לפרשת ויגש!

5. מיהן שתי יורדות מצרים היחידות שהוזכרו בשמן במפורש?
6. אות המופיעה פעמיים ברציפות (10 תשובות)
7. שלוש מילים רצופות המתחילות באות כ'?

שימו לב: אחד מכל חמש ששולחים זוכה!

ואלה יעמדו על הברכה!

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת!

הבטחתי לפרסם

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי זיע"א

אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה,

בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעתי.

הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים

גמ"ח 'דרכי חיים'

השאלת גמרות שוטנשטיין וטוש"ע

054-844-8683

או בקו המידע: 02-5907438

רחוב אבינועם ילין 13.

מול בית המדרש סטמאר

ימים ראשון, שלישי, חמישי.

ראשון: 14:00 – 14:30.

שלישי: 18:00 – 18:45.

חמישי: 15:00 – 15:30.

גמ"ח הקלדות

דברי תורה | מסמכים

0534-135-183

הנחות לכמות

השכרות החשמליים

אופניים חשמליים קורקינטים חשמליים

תיקון מכירה השכרה

ומכירת חלקי חילוף במחירים זולים

0548520351 ירושלים

לארגון: "ושנתם לבניך"

דרושים: גמרות עם ביאור.

בעיקר ושנתם כריכה רכה - כדי שהסט יושלם

נשמח מאוד לקבלם במספר: 058-3249966

דיבורים טובים

שבועון הילדים של 'משמרת השלום'

הנושא:

לבלם באמצע!

מס' 9

פר' מקץ
תשפ"ד

יוצאים מהבץ

שיטתו של העגלון הטוב ביותר ברוסיה

בשבוע שעבר בקשת עצה, מה לעשות אם התחלת לדבר משהו לא טוב. זאת שאלה ממש חזקה, אבל לפני שאנסה לענות, אני מכרח לספר לך על עצתו של חיים-שלום העגלון.

לגביר העיירה היה עגלון ותיק ומנסה, חיים-שלום קראו לו. שנים רבות הסיע אותו בכל מסעותיו, וכלם

ידעו שהוא העגלון הממחה ביותר בעיירה. הילדים היו אומרים, שחיים-שלום הוא העגלון הכי ממחה בכל רוסיה. למרות הכל, יום אחד, הודיע חיים-שלום לגביר: "אדוני היקר. אני שמח שזכיתי להסיע אותך שנים רבות במרכבה המפארת שלך. כעת אני מרגיש זקן מדי, וכבר קשה לי להמשיך".

לגביר הנדהם לא הייתה בררה, אלא לחפש עגלון אחר. אך בקשה אחת הייתה לו: שחיים-שלום בעצמו,

לפארק החדש.

החברים: "יו! איך הייה?"

יענקי: "הייה מדהים! אל תשאלו, ראיתי שם את המנהל, הוא דבר עם... אה, בעצם לא משנה."

החברים: "עם מי? עם מי?"

יענקי: "לא משנה. כלום. לא אמרתי כלום."

החברים: "די, יענקי, ספר, אל תהיה כזה!"

נראה שיענקי הסתבך. חבל שכבר הזכיר את המנהל. הספור שהוא התחיל לספר הוא ממש לשון הרע. ועכשו - קשה לעצור... החברים לא יעזבו אותו כל כך מהר.

אבל מה? הוא תפס את עצמו. הוא חזק, הוא יכול גם נגד החברים שלו, וגם נגד הטבע שלו. הוא מסגל לעצור באמצע ולהעביר נושא, ברגע של החלטה חזקה אחת: את מה שהתחלתי לספר - אני לא גומר.

רק אתמול הוא עמד מלא בפחד במרומי מתקן האומגה שבפארק החדש. להעז או לא? ההתלבטות ארכה שניה אחת. ברגע שהוא נתלה על האומגה והתחיל לדבר - לא הייתה לו דרך חזרה. מה שנקרא: "אין חרטות!"...

בעקרון, יש חק בעולם: אי אפשר לעצור באמצע נפילה. צנחן פותח את דלת המטוס וקופץ למטה. ואם הוא קולט שהוא לא יצא במקום הנכון? אין מה לעשות! קפצת? אתה לא יכול לעצור באמצע הדרך. אדם קופץ מצוק אל מי נחל, ובאמצע נתקף בפחד. אין מה לעשות! התחלתי? אתה תגיע עד המים. חיל משגר כדור מתותח. פתאום הוא נבהל - הוא ירה לכוון הלא נכון! אין מה לעשות! הכדור נשלח? אי אפשר לעצור אותו.

הוא זה שיבחן את עגלונאי העירה ויבחר את הטוב שבהם.

באו כל העגלונים להבחן; שמערל, חצקל, אביגדור וכלם - מי לא רוצה להיות העגלון של הגביר?

קרא להם חיים-שלום אחד אחד, ושאל שאלה אחת: "מה עושה עגלון טוב כשהעגלה שלו נתקעת בבץ?"

שמערל החסון ענה בלי בעיה: "אם הוא עגלון טוב וחזק - הוא קופץ מהעגלה, נותן דחיפה אחת, והעגלה בחוץ!"

חיים-שלום לא התפעל.

חצקל ענה: "עגלון טוב - לוקח ערמת קש ומפתה את הסוסים, עד שהם מתאמצים בכל הכח ויוצאים."

גם את התשובה הזאת חיים-שלום לא בחר.

בא אביגדור וענה: "עגלון טוב - בכלל לא נכנס לבץ!"

אורו עיניו הזקנות של חיים-שלום, ועל המקום הוא הודיע כי אביגדור נבחר להיות העגלון האישי של הגביר.

ואם בכל זאת נתקעים בבץ...

לשון הרע הוא כמו בץ.

החכמה הגדולה היא להזהר מהבץ. מי שלא נכשל בכלל, קל לו יותר. לצאת מהבץ אחרי שכבר נכנסו - אחרי שכבר התחילו לדבר - זה קשה הרבה יותר.

חשוב לזכר את זה כשמדברים. הלשון מתגלגלת

ו מ ת ג ל ג ל ת
ו ל פ ע מ י ם
מ ס ת ב כ י ם .
ע ם
ק צ ת ז ה י ר ו ת ,
ל א
נ ת ק ע ב ם ק ר י ם
מ ב י כ י ם .

תשמע שיחה ותגיד לי
אם המצב הזה מכר לך:

יענקי: "הלכנו אתמול

איור: פרשת נח < הירש יוסי, ת"ת לב טוב, אשדוד > קורטקס סאטורקס

הקראתם מתוך השבועון בשולחן השבת?
 ספרו לנו בקו חברים
072-337-2212
 שלוחה 35,
 ואולי תזכו גם אתם
 בשיי יוקרתי

לא נכנס לבין, אבל אם הוא נכנס - הוא יוצא משם מיד. הכי טוב לא להתחיל עם דבורים אסורים, אבל אם התחלנו - אנחנו יכולים לעצור ולצאת מהבין הזה, קשה ודביק ככל שיהיה. חבר, הכר את כוחותיך!
רגע!

לפעמים אני מרגיש שמתחשק לי הרבה יותר להמשיך את הדבור, לגמר ענין ולהשאיר 'נורמלי' בעיני החברים.
איך אצליח להתאמץ כל כך ולעצור?
על כך נדבר בשבוע הבא...

**בינתיים תחשב על מה שקראת!
 שבת שלום - משלם.**

אבל לנו היהודים יש כח אחר, מיחד! כח שונה מחקי הטבע! הכח לעצור באמצע נפילה. גם אם את גלגל האומגה יענקי לא יכול לעצור, כי חקי הטבע מושכים אותו עד סוף החבל, את הדבור שלו הוא יכול לעצור. אפלו אם כל חקי הטבע יעמדו כנגדו: הפתוי לגמר משפט!
 הסחף החברתי!
 הרצון להיות מענין ומרתק!
 השכנועים של החברים!
 הוא עוצר.

איך הגס הזה קורה טוב ושוב? כי יש ביענקי, וגם כך ובכל יהודי, כח על-טבעי שמגיע מהנשמה שלנו, שבכלל לא שיכת לחקים של העולם הזה. הנשמה שלנו היא זו שנותנת לנו את הכח לעצור באמצע משפט מסכן. כי נכון, עגלון טוב

שו"ת משולם
 הלכה לשלחן השבת

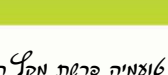

?
 דני לוחש לחברים:
 "האיש הזה שמחזיק את הקפסא, ראיתי אותו פעם נכשל בנבנה!"
 האם דני עבר על אסור?

!
 אסור לספור על אדם שהוא עבר עברה, בין אם עבר עברה ש'בין אדם למקום' ובין אם עבר עברה ש'בין אדם לחברו'...

מחסוּמיקס

עצור, עבודות בדרך!
כאן מתקנים את... עצמנו!

למוד ההלכה

ראית טוב

זכירת השֵׁכר

אחדות

לשון הרע

פתוי היצר

כעס

פזיזות

אמה ידע למה הוא קבל ג'יה צ'יון?

כי הוא ישב לבד ולא היה לו ממי להעתיק!

תלמוד תורה

ראית את המבחן של ארשון? הוא קבל צ'יון מצעוע.

מה אתה אומר, מנדי!

הי, מה אתה שותק? חילים, מנדי שותק!

למה?

בעצם... לא משנה, עזב.

נה, למה?

הי, פשחקים בבדור, בוא נרוץ!

נצחית אותם! אני נאה בך.

נו, מנדי, תנדי! תגמר משפט!

ממילא כבר אמרת משהו רע, מה זה משנה אם תוסיף עוד מלה?

רוצים לשמע יותר על משלם וחבריו, ועל חילי היצר הרע המסכנים? **הכנסו לקו חברים 072-337-2212 שְׁלוּחָה 32**

רצועות

עלילה מרתקת על רקע היסורי

כתיבה: ע. דויטש | ציור: ד. פונד

ימנו של אברום דב:

ההתרגשות נשמעה היטב בקולו הרועד של אבא. הטבת' שהיא יטו אבל מסתבר שהאזין לסימתני בתשומת לב והיה הראשון להבין שיש משהו בספורו של האנרל. מהרתי אל אבא והאנרל בעקבותי.

© כל הזכויות שמורות